INCVNABVLA
Qu 2942

~~Inc. P. Qu. 41.~~

V

B J

C

Inc. 2942

10.

Prologus

Incipit prologus fr̄is Petri ſuꝑ legēdaꝫ glorioſiſſime et ſingulariſſime virginis Katherine atqꝫ martiris.

CUm ſe/
cundū ſenten/
tiā ſapiētis et
iuſti Job ni/
bil fiat in ter/
ra ſine cauſa:
ꝛ ego ꝓponā cū dei adiuto/
rio nouā cōpilare btē ꝟgis
katherine legēdaꝫ: ꝯueniēs
fore iudico: cauſas manife/
ſtare: que me ad hoc confi/
denter inducant. Et breui/
ter dicendo tres ſunt cauſe
me principaliter ad hoc in/
ducentes. Prima cauſa eſt
neceſſitas me mouens ad
cōplēdū defectū. Scd̄a cā
eſt deuotio ꝛ reuerētia meū
trahēs affectū erga talē vir
ginē. Tertia cā eſt caritas ꝛ
amor: q̄ me cogit feſtinare
ad huiꝰ oꝑis efficientiā. Ne
ceſſitas quippe me mouēs
ad ꝯplēdū defectū eſt: qꝛ de
ipa btā katherīa ī diuerſis
ꝑtibꝫ orbis q̄nqꝫ reperi legē
das: que ſalua reuerētia eo
rum: qui illas fecerunt de/
fectuoſe in nōnullis exiſtūt
eo ꝙ de patris ipſius ſancte
virginis genealogia nichil
ponant: niſi tantum ꝙ rex
fuerit ipſe. ſed nō in quo re/
gno: neqꝫ de cauſa et modo
conuerſionis eiuſdem vir/
ginis ad chriſtū. de quibus
penitus nihil ꝯtinēt. Meū
inſuper trahit affectum ad
hunc ſubeundum laborem
magna deuotio ꝛ reuerētia
quas habeo ꝛ habere tene/
or ad hanc beatiſſimā virgi
nē katherinā: ex innumera
bilibꝫ bn̄ficijs tam ſpūalibꝫ
q̄ꝫ corꝑalibꝫ q̄ tam i paruis
q̄ꝫ in magnis crebro recepi:
et quotidie reciꝑe a ſua be/
nignitate me fateor: plene
confido. Cogit me etiam fe
ſtinare ad huiꝰ oꝑis effectū
amor et caritas quam ha/
beo vt teneor ad dilectiſſi/
mū fratrem meū: frēm Jo/
hannem: cuiꝰ caritati hoc
opus dedicatur ꝛ deſtinat᷑.
Propoſui ergo preter illa q̄
in predictis inueni legēdis
genealogiā quoqꝫ regis Co
ſti patris ſcilicet ſui: publi/
ce reſerare: necnon et vnde

BIBLIOTHECA VNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS
Inc. 12850
BJ I 114 (IB 1492)
Bibl. Jag.

fuerit mater eius vt nobili
tas ſcðm carnem hui' ſan-
te virginis appareat. Deni
qꝫ ꝛ qð fuerit regnum eius
et cũ hoc modum et cauſaꝫ
ſue conuerſionis: qualiter
fuit ad chriſtum conuerſa.
Ad que verius manifeſtan
da tenere volui conſilium
magiſtri ſummi ſcꝫ domini
noſtri Jeſu chriſti in euan-
gelio dicentis. Petite et ac
cipietis. querite et inuenie-
tis. Petiui enim et queſiui
et idcirco inueni que quere
bam. Sed quid querebaꝫ?
Quod quidem ſemel pre-
dicari audiueram a quodã
fratre minore. Qui magn'
reputabat hyſtoriograph':
videlicet ꝙ rex Coſtus pa-
ter beate katherine fuit fra
ter germanus magni Con
ſtantini imperatoris. Sed
vt iunior tunc poſt predica
tionem eius non curaui pe
tere nec ſcribere vt poſſem
melius memorie cõmenda
re. Quando autem ꝑueni
ad perfectiorem etatem an-
helabam memorari quod
olim audiueraꝫ. ſed hoc ad
plenum non poteram ꝓpter
magnum temporis ſpaciuꝫ
quod quidẽ interim deflu-
xerat. Ad fratrem quoqꝫ p̄-
dictum accedere non vale-
bam. nec ſibi faciliter ſcribe
re poteram. quia vt moris
eſt ipſius perfectiſſimi ordi
nis: mutare fratres ſepe de
loco ad locum ne ſpem ſuã
in rebus caducis et tranſi-
torijs ponãt. Frater ille nõ
ſolum ad alium locũ ꝓpin-
quum vel cuſtodiam aliaꝫ:
verũetiam ad aliam remea
uerat longius prouinciam
Quaꝓpter anxius quoqꝫ ꝛ
tabeſcens a magnis hiſto-
riographis ꝛ famoſis viris
ſepius petebam: ꝛ lõgo tem
pore ſollicite per antiquas
eccleſias circuiui: ſcrutans
libros. legendas. hiſtorias
antiquas. ꝛ cronicas: ſi poſ
ſem inuenire quot ſcilicꝫ fi
lios habuerit primus Con
ſtãtinus. pr̄ videlicet Con
ſtantini magni. Et ſi prefa-
tus Coſtus fuerit inter il-
los vnus. Et non inueniẽs
clare quod querebã: gemẽs
in mente rogabam dominũ
deum noſtrum ſepe et bea-
tam Katherinam vt ſua ſo
litate pietate mei miſerta
iuſtum adimpleret deſide-

rium meũ .quod ſui gracia
plene eſſet ſuſceptum. Qm̃
autem perſeueranter petiui
et ſollicite queſiui : hoc qđ
querebam inueni. Nam au
diens nominari religioſuz
quendam ordinis ſcz mo-
nachoꝝ virum vtiqꝫ famo
ſum in ſcientia. et maxime
in hyſtorijs. qui tũc erat ge
neralis vicarius domini po
puloniensis et maſſarij epi
ſcopũ. acceſſi ad eum et ra-
ciocinando cũ eodem de p̃-
dicta materia. humiliter ro
gaui quatenus ſi aliquid đ
hoc haberet mihi oſtendere
dignaretur. Qui benigne
annuens votis meis: nõ ſo
lum quod querebam orete-
nus mihi dixit. ſed etiaz in
ſcriptis clare oſtẽdit. ⁊ ma-
nu ꝓpria illud tranſſcriptuz
dedit: ſicut ipſe vt ſtudioſus
ac ſollicitus de antiqͥs ac-
ceperat hyſtorialibꝫ libris.
Videlicet qũo Coſtus pa-
ter beate Katherine virgis
filius fuerit Conſtantini :
patris ſcz Conſtantini ma
gni. prout clarius in legẽda
patebit inferius. In qua le
genda manifeſtius inſuper
apparebit: qũo et quare hec

beata virgo Katherina fue
rit tam perfecte ad chriſtuz
cõuerſa cum prius eſſet pa-
gana. ſicut ego clare accepi
de quodãm libro antiquo
qui eſt in ſacriſtia ſacri loci
ſanctiſſimi confeſſoris bea-
ti Franciſci patris noſtri đ
aſſiſio. In ſequenti etiaz le-
genda continentur actus ⁊
vita ipſius p̃cioſiſſime vir-
ginis katherine necnõ cau-
ſa et modus ſui martirij. et
alia multa que magis pro-
babilia videntur. velud in
prefatis reperi legendis : et
in nõnullis alijs libris an-
tiquis. Que autẽ de Dyo
cleciano et Maximiano di
centur nulli ſuperflua ſed
neceſſaria videantur. Quia
ſi nõ diceretur modus qũo
ad imperium peruenerunt:
non perfecte ſciretur cauſa
quare tã atrociter chriſtia-
nos perſequebãt. Propter
quam perſecutionem vt pa
tebit mltarũ permiſit deus
fieri rebellionem prouincia
rum. Ob cuius rebelliõis
cauſam miſſus eſt Conſtã
tinus in greciam. vbi Co-
ſtum genuit huius ſctẽ Ka
therine patrez. Et ſic etiam

multa alia de q̇buſdã ponẽ
tur principib⁹ ad maiorem
claritatẽ ordinis huiꝰ mate
rie:q̃ intuenti ⁊ limpide in-
telligẽti minime ſuperflua
videbũt. Et licet inſufficiẽ
tem me ſentiã ad ſufficiẽtez
laudem exprimendam tam
magne et glorioſe regine: q̃
nũc tam glorioſe regnat in
celis. nihilominꝰ ꝯfiſus de
adiutorio eiꝰ vt poſſim ad
ꝑfectũ deducere finem: pre-
ſumpſi hoc arduũ incipere
opus. A qua regina glorio-
ſiſſima ſcꝫ katherina: cuius
reuerẽtia et deuotio ad iſta
me principaliter mouent: ⁊
a caritate fraterna inſuper
ad hoc me inducẽte. ex nũc
⁊ ex tũc veniam poſtulo: ſi
me dicere aliqua minꝰ ſana
cõtingat: cũ tamen hoc po-
tius ex defectu ſciẽtie q̃ꝫ ex
mala volũtate vel arrogan
tia poſſit ꝯtingere. Quare
me rogo pacifice corrigi et
nõ turpiter iudicari: ſic̃ nec
ego alios ĩ ſilib⁹ huiꝰ mate-
rie ſcriptores turpiter iudi
caui: ſꝫ potius id qđ ipi nõ
poſuerũt cũ magno labore
vt p̄dixi ſuppleui. Hec aũt
oĩa tam ꝑtinentia ad iniciũ
huiꝰ materie atq̃ꝫ ꝓgreſſum
vite ipſiꝰ katherine ſancte:
q̃ꝫ etiã ad martirium ⁊ ꝯſu
mationẽ ſui corꝑis: ⁊ ad ſe
pulturã eiꝰ. xxiiij. diſtincta
capitulis deſcribuntur infe
rius annotatis.

Explicit prologus.

Incipiunt capitula legende ſingularis ⁊ electe ipſius beate katherine virginis et martiris.

Agitur ergo ĩ primo caplõ
De Dyocleciano ⁊ Maxi-
miano. q̇ ſcꝫ ipſi fuerint: et
qũo Dyoclecianꝰ miſit in
greciã Conſtantinũ auum
beate katherine: ⁊ cum hoc
ſcꝫ quare. Folio primo
Scđo agit̃ de nobilitate ꝓ
geniei huiꝰ ſctẽ virginis ex
parte ſui patris. Incipiẽdo
ab auo ſuo Cõſtantino vi-
delicet primo. Fo. iij.
Tertio agit̃ de Cõſtantini
ſubſtitutõe impiali: ⁊ de eiꝰ
vxore tertia: ac eiꝰ fine. ⁊ de
ſubſtitutõe cõſtantini: ⁊ de
filijs eiꝰ. quot ſcꝫ ⁊ q̇ fuerũt
⁊ đ fine dyocleciani ⁊ maxi
miani: necnõ đ ſucceſſorib⁹
eorundem. Fo. v.

Quarto agit̃ de regno regꝭ costi pꝛis btē katherine: qđ ſcʒ fuerit illud ⁊ vbi. viij.
Quinto agit̃ de matre btē katherine: ⁊ q̃uo ad chꝛiſtū fuerit ꝯuerſa mater eius: et de oꝛtu et ſufficientia magna iſtiꝰ ſctē ꝟgis ka. ix.
Sexto agitur de cauſa et modo: quibus ſcʒ beata katherina fuit ad chꝛiſtū conuerſa. x.
Septimo agit̃ q̃re videlicʒ btā katheriā voluit recedere đ regno paterno: ⁊ ire ad alexandriā q̄ erat de terris matrimonij ſui: ⁊ de moꝛte matris ſue dilecte. xiij.
Octauo agitur đ ſcelerata vita Maxentij: ⁊ q̃uo a conſtantino magno fugatus đ vꝛbe iuit ad alexandriam: qn̄ fecit martirizari beataʒ katherinam. xiiij.
Nono agit̃ q̃re Maxentiꝰ exiſtēs alexandrie motꝰ ſit ſcribere ꝓ ſacrificio ydoloꝝ et de tenoꝛe ſui iniqui p̄cepti: et de ſolēnitate illius ſacrificij. xvi.
Decimo agitur q̃uo beata katherina increpauit imperatoꝛem de ſacrificio ydolorum. xvij.
Undecimo agit̃ de impugnatiōe Maxentij ꝯtra beatam katherinā de Jeſu crucifixo: et de reſponſiōe ſancte virginis ꝯtra impugnationem Maxentij xix.
Duodecimo agitur de cōmendatōe reſponſiōis ꝟginis ꝯtra Maxentiū facta. ⁊ q̃uo clam miſit ꝓ ſapiētibꝫ ꝯtra eam: quā interim detineri fecit in carcere. xx.
Tredecimo agit̃ de aduētu ad alexandriā q̄nquaginta ſapientū ꝯ ſctāʒ ꝟginem: et q̃uo angelus ei apparuit in carcere p̄dicēs illi victoꝛiaʒ contra illos. xxij.
Decimoq̃rto agitur de diſputatōe beate katherine et q̄nquaginta ſapientū facta coꝛā impatoꝛe et populo. et q̃uo ſancta ꝟgo vicit illos ⁊ ꝯuertit ad chꝛiſtū. xxiij.
Quintodecimo agitur de martirio ipſoꝝ ſanctoꝝ q̄nquaginta ſapientum: et de confoꝛtatiōe eis facta a btā katherina. xxvij.
Sedecio agit̃ de fallacibꝫ blandicijs ⁊ ꝓmiſſiōibꝫ tyrāni factis btē katherine. et de pꝛudenti et conſtante reſponſione ipſius. xxviij.

Tabula

Decimoſeptimo agitur de
pꝛimo martirio btē katheri
ne ꝑ virgas ferreas facto.et
de angeloꝝ viſitatōe ⁊ lumi
nis illuſtratione in carcere
nimis tetro. xxx.
Decio.viij. agiť ď ipatrice
⁊ porphirio pꝛĩcipe militie.
ꝗ̃ de nocte inerunt ad carce
rem ad viſitandũ ſctā͂ꝫ kat.
⁊ qũo ꝯuerſi ſunt ad fidem
chꝛiſtianã ꝑ eandē. xxxi.
Decimonono agiť de por-
phirio ꝗ̃ ꝯuertit milites ſu
os ad xp̃m.⁊ qũo xp̃s viſi-
tauit ꝟginē ĩ carcere.⁊ qũo
ip̃a p̃ſentata impatoꝛi tyrã-
no excuſauit innoxios de
ſuo cibo.⁊ qũo ip̃a p̃ſenta-
ta impatoꝛi iterato ꝯip̃e per
ſuaſit iniqua.et de pulcerri
ma reſponſione ipſius ad il
lum. xxxiij.
Uiceſimo agiť de q̃dã ĩpia
ꝑſuaſiōe ꝟgini facta vt obe
diret tyrãno.⁊ ď reſponſiōe
ipſius ad illos:⁊ qũo eoꝛuꝫ
multi ꝯuertebãtur ad fidē.
et ď hoꝛrēdiſſimis rotis ꝗ̃ ĩ
ictu fulmĩs fracte ſunt per
oꝛōeꝫ btē katherie.⁊ ď mar
tirio impatricis ac porphi
rij ⁊ militũ ſuoꝝ. xxxvi.
Uiceſimopꝛimo agitur de
blandicijs iteratis ⁊ mĩnis
ipſius tyrãni.et de conſtan
tiſſima virginis reſpõſione
ac de ſententia moꝛtis lata
ꝯ eam.⁊ ď pulcerrima eius
oꝛōe ꝓ ſuis deuotis.necnõ
de ipſius impletione:et
de illius decollatiōe et lac-
tis effuſione:et eiuſdem in
ſyna tumulatione atq; olei
emanatione: xl.
Uiceſimoſecũdo agitur de
vindicta quam deus fecit
mediante Conſtantino pa-
truo beate Katherine ſicut
ipſa pꝛedixit ꝯtra Maxen-
cium tyrãnum.ꝗ̃ eam tam
crudeliter iuſſit cruciari et
tandem occidi. xlij.
Uiceſimotertio agitur de
Licinio quomodo auerſus
eſt ab ipſo Conſtantino.et
de ip̃o Conſtantino poſtq;
ſolus obtinuit monarchiã.
et qũo filios ſuos et qñ et
vbi pꝛomouit. xliij.
Uiceſimoquarto ⁊ vltimo
agitur de miraculis eiuſdē
virginis in generali.et quo
tempoꝛe paſſa ſit hec virgo
beata Katherina. xlvi.

Finis Tabule

Incipit legenda beate Katherine virginis et martyris In cuius primo capitulo agitur de Dyocleciano ⁊ Maximiano qui ſcȝ ipſi fuerint. ⁊ quomodo dyoclecianus miſit in greciã Cõſtantinũ auũ. videlicet ſancte katherine ⁊ q̃re.

Dyocleciannus nobilitate obſcurus de Dalmatia ciuitateqȝ ſalona trahens originem. triceſimus ab auguſto. in dalmacia factus ē ab exercitu imperator. ⁊ viginti annis rempublicã gubernauit. Modũ autẽ quomõ ad regnũ peruenit recolo me legiſſe. in quadam antiqua cronica. ꝓ vt ſequit̃. Nam a parthis atqȝ barbaris ꝓuincijs rumor venit et de multis alijs hoſtibꝰ infe

Bibl. Jag.

ſtantibus romanum impe-
rium ⁊ ipſis romanis cau-
ſam querentibus. eſt per de
os reſponſum datum vt illi
ſi vincere vellent. imperato
rem habere curarent. quem
comedentem in menſa fer-
rea reperirent. Diſcurren-
tibus ergo vndiq; militib⁹
ſollicite querebant. ſi aliq̄s
ex potentib⁹ mēſa ferrea vte
retur. Cū vero nullum talē
penitus inueniſſent. quidā
ex militibus propter hec ꝑ
dalmatiā tranſeuntes. et ꝑ
deuia oberrantes. ad locuȝ
vnū venerūt. ⁊ inquiſitione
dimiſſa redire decreuerunt.
Et cum ruſticū quendā ꝓ-
ſpicerent arantem. qui iam
fatigatos ſoluerat ab ara-
tro boues. vt reficerētur in
paſcuis. ⁊ ipſe vt ſe reficeret
reſedit. tūc venerūt ad eum
vt de via requirerēt eū. In-
uenerūtq; eū panem ſup vo
merē poſuiſſe. quo loco mē
ſe vtebatur in agro. At ille
dum eos venire ad ſe ꝓſpe
xit illis curialiter aſſurrexit
⁊ de via eos edocuit. Et cū
eis cōferēs ſup multis pru-
dēter querebat ⁊ ſuggerebat
⁊ queſitis prudentiſſime re
ſpōdebat. acute obiecta diſ-
ſoluens. Vidētes ergo mili
tes q̄ eſſet corpe valde de-
corus. facūd⁹ eloquio. mo-
rib⁹ multū compoſitus. ſen
ſu quoq; plurimuȝ videbat̄
acutus. nihilomin⁹ aduertē
tes q̄ verificatuȝ foret in eo
p̄ſagiū. eo q̄ comederet ſup
ferrum cauſam itineris ſui
pandūt illi. ⁊ ſupplicant vt
eoꝝ pareat voluntati. Sic
q; ille ab illis ad exercitum
ductus. romanū ad imꝑiuȝ
eſt ꝓmotus. Hic ergo inter
reges alios magis honoreȝ
zelatus eſt ydoloꝝ. ⁊ ceteris
crudelius ꝑſecutus ē nolē-
tes ydolis ymmolare. Ea d̄
cauſa vt ī dicta cronica cō-
tinetur. quia ꝑ deorū oracu
lum ſe ad imperiuȝ videbat
fuiſſe ꝓmotuȝ. Et ſicut eu-
ſtacius dicit. ſenatus dyo
cleciano grām preſtare vo-
lēs maximianū collegā. im-
perij illi fecerūt. Quis aūt
maximian⁹ ille fuerit et de
eius origine hoc ꝑfecte repi
in dicta cronica. Hic enim
maximianus ruſticus ſicut
dyoclecian⁹. genere extitit
dalmatin⁹. Et fuit vir cor-
pe fortiſſim⁹. ⁊ ideo forte ab

hercule herculeus eſt voca-
tus. Poſtq̄ꝫ aūt dyoclecia-
nus ad imperiū eſt aſſum-
ptus. ⁊ prudēter rempubli-
cam gubernauit. viriliter-
qꝫ defenſabat. tam ſenatui
q̄ꝫ populo nimium gratus
erat. Sed quia natiuo ae-
re derelicto ⁊ labore inquie
tem mutato. necnō ⁊ omiſ-
ſo cibo diutius aſſueto. cū
delicatis cibis iam vti ince
piſſet. natura mutationes
has non ſuſtinens repenti-
nas, rome eſt adeo grauiter
infirmatus vt nihil illi con
ferret medicoꝝ conſilium.
Tūc maximianus illi quō
dam amicus dū ꝑcepit hec.
ad eum cōcito gradu romā
veniens pallatiū adijt. ſed
ad eum impedientibꝰ famu
lis ꝑuenire vix potuit. Ita
qꝫ tandem introductus be-
nigne ⁊ letanter ab ipſo ſu-
ſcipit̄. ſicut quondā ſibi ſpe
cialis amicꝰ. Corā ergo fa-
miliaribꝰ ⁊ principibꝰ ſe pru
dēs ruſticus medicū dixit.
necnō ⁊ ab imꝑatore prudē
te velut medicꝰ honorabat̄
⁊ ſic illi licentia ad eū acce-
dendi ꝯceditur Confert er-
go de multis cū imꝑatore q̄
expedire videbātur imꝑio.
Tandem principē exhortat̄
ſi ſanitate potiri vellet pri-
ſtina q̄ ſcꝫ inſolitis erat de
licijs ꝑturbata. rediret ad ſi
bi ꝯſueta cibaria. ⁊ interdū
nimia quiete depulſa. ſe cō-
petentibꝰ laboribus exerce-
ret. Quod dum ille feciſſet
poſt tempus modicuꝫ ꝑ ru-
ſticanū. medicum nimiū de
licatus egrotꝰ. eſt ſaluti pri
ſtine reſtitutus. Ex quo fa-
cto letatus eſt valde ſenatꝰ
gaudetqꝫ populus romanꝰ
⁊ ſic maximianus om̄ibus
factus fuit amabilis. et fa-
moſus. Itaqꝫ dyoclecianꝰ
qui hunc homīem nouerat
fortem. induſtrium ⁊ prudē
tem. primo ſibi euꝫ fecit cō
ſiliarium. ⁊ imperij cuncta
magna negocia illi cōmit-
tens. cito eum poſtmodum
ex cōſenſu ſenatus ceſarem
eſſe inſtituit. Eo in temꝑe
ſcꝫ anno decimo imꝑij dyo
cleciani cū ipſoꝝ amboꝝ aſ
ſenſu. ꝑſecutio decima poſt
neronē xp̄ianis infert̄. Ab
iniquo eniꝫ dyocleciano in
orientalibus ꝑtibus ⁊ in oc
cidentalibus a crudeli ma-
ximiano ſeuiebat ꝑſecutio

omib𝄐 q̄ ⁊ aliis crudelior fu it. Euſebi⁹ ceſarieñſis eccleſi aſtice hyſtorie libro octauo hanc pſecutionē diligenter valde lucideq̧ dſcribit. Nā ⁊ ſcd̄m oroſium decem an nis perſecutio hec durauit. Scd̄m vo euſebiū libro iā dicto. Dyocleciani ⁊ maxi miani imperij tp̄e agebatur mēſis martius. ⁊ paſche di es ſolennis inſtabat. cuȝ eo rum edicta iniqua. in terris omib𝄐 ſunt ꝑpoſita et diuul gata. vt ſcȝ eccleſie ſacre ad ſoluȝ vſq̧ deſtruerent ſacre ſcripture ignib𝄐 vrerentur. omiſq̧ chriſtianus omi p̄ rogatiua ſublata maneret. i famis. ⁊ ſi ſeruus antea fuiſ ſet libertatem conſequi nū q̄ꝫ poſſet. De hinc cū multi tudo ruſticana q̄ꝫ plurima in gallia recollecta cōtra ro manos pniciosum niterent excitare tumultuȝ. Dyocle cianus maximianū cogno mie herculeū iam ceſarē fa ctū ruſticis obuiare. turbis collectis in galliam miſit. Qui cōcitus illuc vadens manū hominū imperitā fa cile militari ꝟtute ꝯpeſcuit et vicit. In hoc ſuo itinere fertur occidiſſe thebeoꝝ illā nobiliſſimā legionem cui p̄ erat ſanctus mauritius. eo ꝙ nollēt ydolis ymmolare. Dei igit altiſſimi nutu fide les xp̄iani. peſſimis vrgenti bus ſupradictis principib𝄐 ſpectaculū facti ſūt toti mū do. Nam aliq̄ eoruȝ ſunt fla gris diſcerpti. alij virgulis foſſi. alij feris. ⁊ ignib𝄐 tradi ti. Et vt breuiter dicā omia in eis tormētoꝝ genera ſūt pbata. Sed erāt aliq̄ ex pa ganis qui tantoꝝ maloruȝ pietate confoſſi. multos ex xp̄ianis ad ydola pertrahen tes. ac eos licet falſe ſacrifi caſſe dicebāt. ⁊ ſic libere ab ire ſinebāt. In hoc tamē ta les xp̄iani culpabiles erāt. eo ꝙ ſibi crimē obiectum ſi lentio p̄teribant. ⁊ quaſi ſic eſſet tacendo cōfirmabant. Aliqui tamē eorū palam ſe non ſacrificaſſe clamabant. Sic ergo p diuerſas vndi q̧ ꝓuincias incōprehenſibi lis erat nūerus occiſoꝝ xp̄i anoꝝ. quos vt in omnib𝄐 ſe beſtijs ſeuiores oſtendāt ſe peliri ſanctos denegāt. Ve rūtamē penas ſanctis infli ctas. diuinus non deſpexit

oculus: ſz ꝯtinuo affuit eiꝰ vltrix dextra. Nam hi duo reges qui duz pacem eccl'ie ſeruauerant cũ omi ꝓſperitate imperium gubernarũt. Poſtq̃ vero ꝑſecutiões eccleſie ꝑ eos facte ſunt: diuina iuſticia concitatis vndiq̃ aduerſariȷ̃s: illos perturbauit: ⁊ in tantam eos dimerſit amentiã, vt dum per hoſtiles acies inſurgẽtes redigi rempublicaz exiſtimarent in nihilum: ſponte depoſuerũt impium. Sz anteq̃ deponerent illud. repẽte caruſius in britania purpurã ſũpſit, ipſaſq̃ britanicas oras occupauit. Hac ꝺ cauſa vt dicit, q2 maximianꝰ tũc ceſar eũ occidi mãdauerat, eo q᷑ poſitus ad cuſtodienda occeani littora que franci ⁊ ſaxones infeſtabãt Arreptam a predonibꝫ predam ſuis dominis non reddebat: ſed ſibi in integrum vendicabat: ex quo ſuſpicõ orta erat, q᷑ hoſtes fines illos inuadere malicia ꝑmittebat. Deniq̃ arcbillaꝰ rex in egypto factus eſt dyocleciano rebellis. et ideo totaz affricam deuaſtabat, Narſicus inſuꝑ rex perſarum vrgente bello ꝑmebat dyoclecianum. vnde ⁊ cedendo in honoratus cogitur dyoclecianus romã reuerti. Sed tunc vtiq̃ ipſe prophanus princeps periculis his permotus maximianũ herculeum ſic dictum ex ceſare fecit auguſtum vt dicit Oroſius. Tunc etiaz magna ꝑs grecie romão rebellauit imperio. Ad quam recuperandam a dyocleciano imperatore: et ſenatu Conſtantinꝰ miſſus eſt ſtrẽnuus dux pugnantium, q̃uis adhuc iuuenis cum ingenti exercitu valde.

Secundũ capitulũ

Jn quo agitur de nobilitate progeniei huius glorioſe virginis katherine ex parte ſui patris Incipiendo ab Auo ſuo videlicet cõſtantino primo.

Capitulum II

HIc conſtantinus fuit vir Romanus: nobilis quidem genere. et potens. ſed moribꝫ ⁊ prudentia longe nobilior: qui claudij imperatoris nepos fuit ex filia eius. Mari aũt tranſuecto in greciaꝫ ꝯuenit Conſtantinus. ⁊ in paruo tꝑe rebellem recupauit ꝓuinciaꝫ. nõ minus prudẽtia et diſcreta benignitate. q̃ꝫ armoꝝ dira ferocitate aut minis. Quo audito romani qui eũ miſerũt gaudẽtes ipm in illa ꝓuincia quouſqꝫ r̃uocaretur dñm conſtituũt. In qua exiſtens vigebat prudẽtie gratia ⁊ fulgebat morũ ꝓbitate Unde factum eſt: ꝙ rex quidam ſenex de finibꝫ grecorũ: audiens celebrem famã ipſius. vnicã quaꝫ habebat filiam prefecto conſtantino vxorem tradidit. ⁊ eam regni ſui poſt mortem. ꝓpriam heredem inſtituit. Ex qua

prima vxore genuit conſtan tinus. filiuꝫ Cuius nomen erat coſtus. Hic creſcēs in pſona ⁊ vltra etatem ſuā in moruꝫ pſpicuitate auū ſuū regem ſcꝫ ſenem valde ala-crem fecit: ac taliter exbila-ratus de filie ſue ꝓle: pro re gni ſucceſſoria gubernatio-ne non multū poſt viā car-nis vniuerſe eſt ingreſſus.

Factus igitur coſtus iuue-nis pulcherrimus: omibus carus ⁊ gratioſus de cōſen-ſu romanoꝝ a pr̄e ſuo cōſtā tino coronatus eſt in regno materno: q̄a ipſe conſtanti-nus dieb⁹ illis a romāis nu tu diuino vt patebit fuerat reuocatus. Tūc conſtātin⁹ coſtum filiū ſuū coronatuꝫ in regno materno cū matre dimiſit. ⁊ inde ad romaꝫ re-ceſſit Et hec cauſa eſt quare hiſtoria Triptita tenet ꝙ q̄ dam alij hiſtoriographi nō computāt p̄dictum regē co-ſtum. inter filios ipſius con ſtantini. quia nō fuit eū lo-caliter ſecutus. ſed cum ma tre. vt dictum eſt remāſit in grecia. Et cōſuetudo: hiſto-riographorum eſt vt in plu rimū. qn̄ volūt tenere hiſto riam alicuius hoīs. ꝙ tunc nō ponāt nomīa omniū fili orū eius ſed tantū illoruꝫ q̄ ſequūtur pr̄em: ⁊ preſentes ſūt in actib⁹ ſuis. ⁊ illorum etiā qui paternā conſequūt̄ hereditatē. Et ſic de q̄ttuor filijs Cōſtantini nō ponūt̄ cōiter ab hyſtoriographis. niſi tres filij ſcꝫ Conſtātin⁹ impator. q̄ conſecutus fuit honorem maioris heredita tis ꝓ patre ſuo. vt infra pa-tebit. Et duo alij poſt cōſtā tinū nati q̄ ſecuti ſūt pr̄em. videlicꝫ Tertius fili⁹ a pr̄e vocat⁹ cōſtantinus. ⁊ quar tus liberius dalmaci⁹ no-mīatus. Perueniēs quoqꝫ cōſtantin⁹ romā ab impato re ⁊ ſenatu cū magno hono re ſuſceptus eſt. ⁊ mox ē di-rectus poſt reditum. cum ex ercitu maiore priore aduer-ſus hyſpaniā: quā in paruo tempe aſtucia. clemētia ꝓbi tate et valida manu ad Ro manū reduxit imperiū. Et ſubiugata hiſpāia ꝓfectus eſt ꝯtra regeꝫ Britanie nec-nō ⁊ anglie. qui romāis tūc rebellauerāt. Cum aūt pue niſſet in galliā ſciēs regē bri tonū multū eſſe rebellem et

Capitulum II

nolle reflectere frontē. ordi-
natas caſtroꝝ acies contra
cū primo direxit. Et appro-
pinquantibꝫ inuicē inimi-
cis durū bellū extitit inter
eos. ⁊ tandē campum obti-
nuit victor cōſtātinus. bri-
tonū regeꝫ p̄lio interempto
Cui regi defūcto vnica tm̄
fuerat filia noīe helena. quā
ſecrete rapiens prudēs eius
p̄cipalis pediſſequa timo-
re inimicoꝝ ne ab eis impu
dice tractaret̄ ⁊ p̄nimia ipſi
us puelle pulchritudine. oc
cultauit illam in domū cu-
iuſdam molendinarij q̇ ſin
gulariter regem britonū di-
lexerat. ex frequētatiōe aule
regie Conſtātinus ꝓo habi
ta victoria in britania mio-
ri: que nūc ſimpliciter ſine
diſtinctiōe maioritatis aut
minoritatis britania vocat̄
Et in eadem inſula vicario
dimiſſo, multos ex britoni-
bus viros vt expediens vi-
dit ſecum ducens. aciē dire
xit verſus angliā. que tunc
tēpis vt aſſerūt quidā. ma-
gna britania dicebatur. q̇a
licet iaꝫ mortuo ſuo rege. vt
audiuimus, nihilominus
tamē anglici in ſua duricia
ꝑſiſtebant. Et tranſito con
ſtātino ꝑ mare ꝑuenit in an
gliam. ⁊ ſtans ſecus litus.
dux ipſe prudens ⁊ probus
totū nauigiū ſuꝑ quo mare
trāſierāt igne cōburi p̄cepit
Deinde ꝯſtituit vt britōes
q̇ cū eo erant ante oīs īua
derēt anglicos. ne ꝓditorie
poſt romanos incederēt Et
turmatim romāi exercitus
ordināſ acies. ꝯſtāter circū
aſtātibꝫ dixit turmis. Audi
te me victores electi Roma
noꝝ cōmilitones ⁊ p̄pli qui
aſtatis: mēores eſtote. qm̄
p̄res nr̄i nūq̄ꝫ in bello victi
retroceſſerūt: ſꝫ potius mor
te ꝓ honore ciuitatis nr̄e ⁊
romani imꝑij ſuccumbere
volebāt: aut certe vt trium
phatores inimicoꝝ ad pro-
pria remeabāt. Nō ergo de-
generes ſimus in moribꝫ. qꝛ
illis neq̄q̄ꝫ deteriores ſumꝰ
in virtutibꝫ iam exꝑtis. Et
vt nulli ſit abſq̄ꝫ victoria
retrocedendi ſpes: ⁊ fruſtra
circūire noſtꝝ nauigiū iam
eſt combuſtū. Inſuꝑ angli-
cos fore barbaros noſciter
ac beluis exiſtere crudelio-
res marinis. Minime autē
ex hoc ē timēdū, ſed fortius

pugnandū quia ꝓbitas nō
a crudelitate.ſed crudelitas
a ꝓbitate inuenit̄ ſepius de
uicta. Nonne calliditas et
crudelitas magni ſerpētis
a ꝓbitate crebro aq̇le vinci
tur. Milites aūt populuſq̀
roman⁹. vt in pluribꝫ orbis
ꝑtibꝫ exꝑientia docet. Non
ne ſūt aquilis velociores et
leonibꝫ fortiores Pugnem⁹
igit̄ vt probi viriliter cōtra
crudeles ꝓ iuſticia.quā no
biſcum habemus. Et ideo
faciet nos ſemper victores.
Animati ergo ex verbis pru
dentis ducis. exertitus ip̄e
vt elephantes ad ſanguinez
ꝯtra aduerſarios audacter
ꝓperauerūt muniti. Dimi-
cāt igit̄ primo cū britonibꝫ
ipſi anglici q̄ſi victores. ſꝫ
occurrerūt eis romani.q̇bꝫ
licet nō ſtatim. finaliter ta-
mē victoria ſubminiſtratur
de celo.ducis prudētis cle-
mentia ⁊ ꝓbitate miranda.
Qui r̄ducta pacifice ad pri
ſtinam ſeruitutem anglia.
mirificus rediīt ad minorē
britaniā victor. Infra quā
ſemel ad ſolatiuz ꝑgens de-
uenit in molendinum vbi
predicta helena ſtudioſe ne
cognoſceretur. vilibus erat
mancipata obſequiīs. Cu-
ius pulcritudinez per illos
qui primo viderāt eam co-
gnoſcēs conſtantinus.capi
illam iuſſit atq̀ deduci ad
eius aſpectū. Que cum ni
mis placuiſſet in oculis ei⁹
credens illam eſſe filiaz mo
lendinariī. iubet ꝓpter eam
bene tractari p̄rem. Ip̄am
quoq̀ quia tunc paci vaca-
bat ſibi ꝯcubinaz ſeruauit.
Sed poſt paucū temp⁹ ve-
ritate compꝑta. ꝙ filia fuiſ-
ſet prelibati defuncti regis.
Britonū.⁊ nouitatibꝫ iam
habitis de nece vxoris quā
cuz filio ſuo coſto in grecia
dimiſerat. Helenam ſibi in
vxorem aſſumpſit.⁊ ex ea li
berum genuit admirabilem
ac eius nomen conſtātinus
vocari mādauit. Que om-
nia p̄dicta audientes roma
noꝝ principes ⁊ ſenatus.p̄-
fectum conſtantinuz brito-
nū regem non parū alacres
conſtituerūt de cōmuni cō
ſenſu.

Tertium capi
tulum in quo agitur de cō-

Capitulum .III.

ſtantini ſubſtitutione con-
ſtãtino. atq; de filijs eius.
quot ⁊ que fuerũt. ⁊ de fine
Dyocleciani ⁊ maximiani.
Atq; de immediatis ſucceſ-
ſoribꝫ eorundem. Inſuper
quomõ maximianus Gale
rus priuauit regem coſtum
regno ſuo ⁊ poſtea liberta-
ti reſtituit.

CErnen-
tes itaq; dyo-
clecianꝰ ⁊ ma
ximianus mi
ram recupati
onẽ ꝓuincia-
rũ ꝑ Cõſtantinũ facta. am
pliori eũ cogitauerunt exal
tare honore. Unde factũ eſt
ꝙ dyoclecianus filiã ſuam
maximiano galero filio ma
ximiani herculei in vxorem
ꝓberet. et ipſe maximianus
herculeus filiam ſuaz noĩe
theodorã vxorem dedit re-
gi cõſtantino primo. q̃uis
haberet prius adhuc viuen
tem aliam. ſcꝫ helenã regis
quondã britonũ filiam. Et

aliā filiam ſuam ſororem ſcꝫ ipſius theodore. cōſtantino tradidit vxorē filio prefati conſtantini ex helena nato. ſed qꝛ pagani erāt. nō curabāt duas ſimul hr̄e vxores. Quo facto mox poſtea hi duo ſimul creati ſunt ceſares. Prim⁹ conſtātinus videlicꝫ ꝛ maximianus galerus. Conſtātinus aūt ex ſupradicta vxore ſcꝫ theodora hos duos genuit filios. ſcꝫ Cōſtantinū ꝛ Dalmatiuꝫ. Qui cōſtātinus primi conſtātini fili⁹. duos filios habuit. videlicꝫ Gallū ꝛ Julianū apoſtatā. Dalmacius ꝑo vnū habuit filiū. quem noīe ſuo vocauit. vt ī ſexto libro hyſtorie triptite liq̄de inuenit. Sꝫ dyocleciāus et maximian⁹ herculeus qꝛ ꝑtinaciter in malicia ſeuicia ꝙ ꝑſeuerabant maligni. diuino ſūt infatuati iudicio. Et hoc modo tradūtur depoſuiſſe impiū. Dicit enim Oroſius. ꝙ ſcd̄o ꝑſecutionis āno. dyoclecianus a maxiano exegit inuito vt ſimꝉ imperiū purpurāꝙ deponerent. ꝛ iunioribꝫ in rempublicaꝫ ſubſtitutis. ipi ī ocio priuato ſeneſcerent. Quod ꝛ apud mediolanū ſic ꝑ eos factū eſt. Nā dyoclecianus loco ſui inſtituit filiū ſuuꝫ noīe maximianum cui hoc nomē ꝓ ſuo amico maximiano herculeo impoſuerat. q̄ maximian⁹ dyocleciani filius regnauit rome. ꝛ in tota ytalia. anteꝙ maxenti⁹ maximiani herculei iunior filius vſurparet ſibi regnū. vt infra patebit. Et hic maximianus dyocleciani filius fecit martyrizari btō̄s martyres ſcꝫ Cyriacū Largū et Smaragdū cū aliis ml̄tis eo ꝙ btū̄s Cyriacus ſororē ſuam Arthemiaꝫ adhuc ei⁹ patre dyocleciano viuēte a demonio liberatam fecerat xp̄ianam. Sed hic maximianus diocleciani filius ꝓpter ſuā pr̄is quoꝙ iniquitatē parū vixit. Et vt q̄daꝫ aiūt. eſt abſqꝫ liberis mortuus. Dicūt equidē aliq̄ ꝙ maximianus hercule⁹ filiū habuit inter alios quēdam quē dyoclecianū ꝓ aico ſuo vocauit. q̄ an̄ pr̄em mortuus eſt. ꝛ ideo regnum ꝓ herculeo datum fuit maximiano galero filio ſcilicꝫ eiuſdē

herculei vt infra dicet. De
fine tamen eoꝝ ſcz dyocleci
ani ⁊ maximiani dicũt aliq̃
q dyoclecianus veneno in
teriit. Sed maximianus la
queo ſe ſuſpendit. Gelaſius
vero ceſaree pſul dicit. q pe
nitẽtia ambo ducti. eo q im
periũ dereliquiſſent. iterum
impare volentes. ex ſenat⁹
decreto cõmuni. occidi iu
bent. pter eoꝝ crudelitatez
⁊ peſſimas conditiões. Sz
anteq̃ ſenatus decretũ. eſſz
executioni mandatũ. ille ſcz
dyoclecianus veneno ſe ex
deſperatiõe ac turbatione p
emit. ſz maximian⁹ laq̃o ſe
ſuſpẽdit. Sz euſebius ceſa
rienſis dicit. q maxentius
filius ſecũdus maximiani
herculei. dũ eum vellet pri
uare pater imperio. regnũq̃
aſſumere iam dimiſſũ ſicut
ſupra ẽ tactum. Ille patris
machinamẽta pſentiẽs. euz
fecit ab vrbe repelli. Cumq̃
expulſus eſſet a filio: ⁊ ad cõ
ſtantinũ ſibi generũ confu
giſſet. benigne ab eo ſuſce
ptus eſt. Sed vt peſſimus
generuz piũ moliebat occi
dere. Deprehenſus ergo in
fraude p conſtantinum eſt
iuſſus occidi. Mortuis ita
q̃ iam dictis principib⁹ fa
tuis et crudelib⁹. factus eſt
conſtãtinus cũ maximiano
galero auguſt⁹. ⁊ diuiſo im
pio i duas partes a ſenatu
romão. hiſpania. gallia ⁊ bri
tania cũ anglia ceſſit. cõſtan
tino in ptem. Sz aſya. pale
ſtina. ⁊ yllyricũ cum ytalia.
galero facto auguſto. ceſſit
in ptez. ſeuero iam mortuo
quẽ ceſarez fecerat. ad ptes
intra marinas ipe cõcitus
pperauit. Et petꝝ epiſcopũ
allexandrinũ in carcere exi
ſtentẽ decapitari mãdauit.
Et martyrẽ eum glorioſum
effecit. Iſte petrus epũs ar
riũ hereticũ exiſtentem dya
conũ extra cõmunionez fe
cit. Maxentius aũt adhuc
pre viuente. videns germa
nũ ſuũ ſcz maximianuz ga
lerũ ad imperiũ eleuatuz. in
uidia motus. abſẽte galero
fratre ſuo ptorianis callide
ſuggeſſit militibus. ⁊ ſic ab
eiſdẽ rome factus eſt ceſar.
atq̃ tyrãnice ytaliã occupa
bat. Sz de vita huius ma
xentij peſſimi latius ſuo lo
co infra dicet. Deniq̃ ma
ximianus galerus xpianos

exterminari ꝑcepit: non tm̃
ꝓpter eorum ꝓbitatẽ vel pie
tatem. ſed ⁊ ob rapinã ⁊ cu/
piditatem patrimonioꝝ il/
lorum: que recipe cupiebat.
Hic enĩ multos valde ſan/
ctos occidit. Priuauit etiã
regno ſuo Coſtuz pr̃em btẽ
katherine: regno ſcȝ grecie
ex inuidia et odio. que gra/
tis habebat ↄtra conſtãtinũ
pr̃em. ⁊ Conſtantinuz ma/
gnũ ſcȝ germanuz ipius co/
ſti. quem ſic priuatũ exilio
relegauit in allexandriam
egypti. que nondũ erat ſua.
vt poſtea fuit propter dotes
vxoris. vt infra dicet. Et ex
tũc princeps ciuitatis erga
Coſtũ fortem cõcepit amo/
rem: ⁊ cogitauit filiã ſuam
illi dare vxorem ſicut poſt/
modũ factum eſt. Sed au/
diens galerus maxentium
fr̃em ſuũ a conſtantino ma/
gno deuictuz: vt infra pate/
bit. ⁊ per virtutem viuifice
crucis apud pontem mili/
niũ in flumine fore merſuz
valde ꝑtimuit. ⁊ a xp̃ianis
ꝑſecutionẽ amouit. Ac etiã
timore cõſtantini dictũ re/
gem coſtũ in ſuo regno pri/
ſtine reſtituit libertati. Cõ/
ſtantinus itaqꝫ magnus de
cimo impꝑij ſui ãno. vna cuȝ
licinio ↄſorte ſibi in imꝑio
Facto quoqꝫ ſororis mari/
to ↄtra galerũ exercitũ mo/
uit. eũqꝫ deuictum fugauit
Undecimo ꝟo impꝑij ſui an
no cõſtantinus renitentem
adhuc galerũ aggreſſus eſt.
diuina eũ gratia ꝓtegẽte ga
lerũ ꝑueniens comp̃hendit
Quo comp̃henſo flãma de
medio viſceꝝ eius cum ni/
mio dolore ꝓrumpẽs ꝓnuȝ
ſuꝑ terram anhelantẽ ꝓſtra
uit. ac vtroqꝫ oculo exilien/
te de capite cecus efficitur.
ſimlr̃qꝫ carnibꝫ putrefactis
diu repugnantẽ aĩam expi/
rauit. Hic annis impꝑauit
duobꝫ cũ conſtãtino primo
Cõſtantini videlicȝ magni
patre. Taliter aũt defuncto
galero. maximianus filius
eius q̃ in orientalibꝫ ꝑtibꝰ
factus fuerat ceſar a patre.
nõ vltra cõtinere ſe valens
nomẽ ſibi vi aſſumpſit au/
guſti. Ipſe quoqꝫ maximia
nus facinoribꝫ cunctis ĩ vi/
tã ſua fedatus. crudelitate
tñ ⁊ libidine maxie agebat.
In cõuiuijs vero tam ꝓfu
ſus erat ⁊ taȝ temulentꝰ. vt

inſanus et mente captus a
vino. crebro putarent; ⁊ ī ea
fieri iuſſit que ebrius iube-
ret q̄ die poſtera ſe feciſſe ne
ſcierat. Delicijs luxus atq̄
oīs diſſolutiōis genere flu-
ctuans. turpiſſima ſuis mi
litibꝫ p̄bebat exempla. Un̄
non ſolū aliqua vrbs ſꝫ nec
opiduꝫ quidē paruū abſq̄
adulterio nobiliū mulieruꝫ
poterat inueniri. Aduerſus
etiam xp̄ianos extitit tam
crudelis. ꝙ p̄cedentes cete-
ros reges ſupauit. Naꝫ ſua
ſeueritas īnumerabilia ho-
minū milia morti dedit. in
ꝑtibꝫ orientis. ſicut octauo
libro eccl'iaſtice hyſtorie di-
cit circa finem. Sed crude
litas auctoris talium hor-
rendoꝝ ſceleruꝫ: deo quidē
abſcondi non potuit ſed in
eum iuſte. modicū poſt. du-
re valde deſeuit ira diuina.
Naꝫ ſubito totus inflatus
intus ⁊ extra ⁊ ī pectore grā
de vulnus ortum apparuit.
erumpētibꝫ fiſtulis. ex quo
cum multitudīe vermiū fe
tor tam intollerabilis exala
bat. vt nullus poſſet ad euꝫ
accedere medicorū. ob quaꝫ
cauſam plures iuſſit occidi
ex medicis. Et licet ex me-
dicoꝝ vera rep̄henſiōe ſe re
cognoſceret ⁊ velle ſe emen-
dare diceret. ac ſe penitere
oſtēderet menciēdo ad tp̄s:
ad vomitū tamen. vt canis
reuertit fetidū. Demū ho-
mo edax māſit. ⁊ q̄ vino ſꝑ
replebat vt ebrius; iam car-
nibꝫ inedia ⁊ ariditate con-
ſumptis; in hoc ſolū ꝓfecit
infelix: ꝙ in vltimis pūctis
vite poſitus. iuſtā eſſe vin-
dictam dei. ⁊ ſcelerum ſe pe
nas ꝓmerentē ꝓfitetur ex-
pire. Ad vltimū tamē mor-
bo ingraueſcēte. prius lumi
nibꝫ amiſſis ⁊ tūc magis ꝙ
aduerſum xp̄m impietatis
crimen cōmiſerit vidēs; vi-
dendi finē fecit. Sed q̄ cru
delitati viuendo et vanita-
ti ſemꝑ vacauerat. ⁊ in fine
ſcđm Euſebium etiam ſi-
mulatorie veniam poſtula-
bat. Nunc eſt nobis conſtā
tinus repetendus; qui ideo
Britanicus dictꝰ fuit qꝛ in
britania anteq̄ eſſet augu-
ſtus vt dictū eſt. factus rex
fuit. eo ꝙ illam prouinciam
romanis aduerſam. ad eoꝝ
reduxit obedientiaꝫ. Et vt
etiam tactū eſt ſupra. hele-

nam regis britanici filiam vxorem accepit. ex qua magnũ genuit conſtantinuz. q̃ vt habet in tertio libro hyſtorie Triptite. tres habuit filios ⁊ vnã filiam. Quorum primũ noĩe ſuo cõſtantinũ vocauit. Sed ſcd̃i nomen conſtantiũ vocari precepit Tertiũ vero conſtantẽ vocari mãdauit. Filiã vero noĩe ſororis ſue cẽſuit vocari cõſtantina. que virgo mente ⁊ corpe ſancta pſeuerauit vſq̧ in finez. Sz conſtãtinus pater cõſtantini magni. cuz eſſet ceſar factus. filiã vt dictũ eſt ſupra herculei ſororẽ maximiani duxit vxorẽ. ex q̃ duos filios ſupradictos generauit: ⁊ filiã vnam conſtantiã noĩe. que in vxorem lucinio fuit data. Itaq̧ iſte cõſtantinus ſcz primus nõ more ſuorum in impio ſociorum ſcz maximiani. galeri ⁊ maxentij ptez ſui regni fedauit ſanguinis effuſionem piorum. Sed ſolus ex regibus xpianos conſiſtere libere in ſua religione permiſit. Nam et probare volẽs qui veri xpiani exiſterent. qui ve degeneres. conuocabat ad ſe xpianos. quos in ſuo pallacio congregari fecerat: ⁊ tũc oĩbus mandare curauit. vt q̃ eius colere vellent deos. circa ſe ſolito more ſtarent: q̃ vero nollent. a ſuo conſpectu defugerent. Cunq̧ quidam ex eis religionem ſanctam deſererent. alij tamen firmi ſtarent. illos ſibi ſtatuit eſſe amicos. ⁊ eorum conſilijs ſemp vti voluit. qui fideles ſuo dño conſtitiſſent. Alios vero ex pallatio expulit credens eos nunq̃ erga principem fore deuotos. q̃ dei ſui fuerint proditores. Sic ergo regnãte conſtantino ſcz primo pacifice ſub eo religio xpiana degebat. Verũ hic conſtantinus adhuc viuẽs conſtãtinũ ſcd̃o genitum ſuũ ex helena ortũ vel certe primogenitum ex his quos citra mare genuit p̃ſentib⁹ fratrib⁹ alijs ex vxore theodora natis. ſibi ſucceſſurũ pnũciauit in regnũ. Qui conſtantin⁹ tandem in britania eſt mortu⁹ non quidẽ baptizatus. ſz tamen ydolorũ cõtemptor p̃cipuus: ⁊ amator vni⁹ magni dei et fidei chriſtiane.

Capitulum IIII

Sed helena licet ꝯtemne/
ret ydola tāq̄ vana. erat ta/
men in fide iudaica. anteq̄
ꝯuerteret᷑ ad xp̄m. Hec om
nia hucusq̄ ideo sūt dicta.
vt sciatur nobilitas magni
fica scd̄m carnem huius no
bilissime virginis sancte ka
therine. ⁊ vt pateat modus
⁊ causa quare cōstantinus
eius auus in greciam mis/
sus fuit. Et insup̄ vt ipe in
ter malos socios discernat᷑.
sicut rosa inter spinas flore/
re apparet. ex qua rosa debe/
bat procedere p̄ciosum liliū
virgo scʒ predicta. Et vt sci/
atur quis sit ille maxentiꝰ.
qui hanc gloriosam ⁊ sctām
virginem katherinam mar/
tyrizari p̄cepit. ⁊ quomodo
ad imperiū ipse ꝑuenerit. li/
cet sint alia multa his an/
nexa. que magis ad decorē
huiꝰ materie sūt hic posita.

Capitulū quartum

In quo agitur qđ scʒ. fuerit regnum regis Costi patris sancte katherine.

Sed ante obitū sui
patris scʒ cō
stantini rex
Costus pri/
mogenitus
eius hec supradicta audiēs
qui in finibus regnabat gre
corum exhilaratus fuit val
de de regno patris. de hono
re ⁊ victorijs habitis. con/
gratulādo patri scribēs for/
tius eū armare cepit ad vir
tutes morales ⁊ regnum bo
num. Regnū aūt ipsius co/
sti p̄dicti. patris scʒ sācte ka
therine fuit pars ꝑsidis. scʒ
illa pars que nūc vocat᷑ ar/
menia minor: que antiqui/
tus in regione grecoꝝ com/
putabat᷑. in qua armenia est
mons qui vocat᷑ vulgariter
montagna nigra. ⁊ erat ter
minꝰ grecie ꝟsus syriā. Nā
inter alias ꝓuincias grecie
tunc temꝑis erat illa q̄ nūc
appellatur Thurckya. ⁊ pro
uincia magna maioris ar/
menie. Et ꝓuincia illa que
nūc dicit᷑ Romana. a pluri/
bus capadocia nūcupatur.
que est inter maiorē ⁊ mio/
rem armeniā. In qua ꝓuin

cia ſunt ille due ciuitates famoſe ſcilicet Sebaſtes apud quam martyrizati fuerunt beatus Baſilius epiſcopus et quadraginta milites martyres. quorum feſtum ſeptimo nonas martíj celebratur. Et ceſarea capadocie. cum pluribꝫ alíjs ciuitatibꝫ magnis. Que etiā prouincia romana ꝑ armenia maiore a multis reputabatur ꝛ appellabatur. Inſuper de grecia vt dictū eſt armenia minor reputabatur vſqꝫ ad montagnam nigram pro vt accepi a viris religioſis de armenia natis. q̄ ſub regula beati Baſilíj habitū ferebant. profeſſi. de qua armenia minori a pluribus alíjs pro certo dicitur eſſe Romana prouincia. in qua Sebaſtes ciuitas ſita eſt. Unde volunt illi ꝙ hec armenia contigua ſit cuꝫ maiori. in finibus illius ciuitatis predicte. que etiam a q̄buſdam fertur fuiſſe de regno coſti patris ſancte Katherine. Et de iſta opinione fuiſſe videtur ille qui ſupradictorum. quadraginta martyrum legendam compoſuit. Nam in eius principio dicit apud Sebaſten armenie minoris. quadraginta militum tempore licinij regis ſub preſide Agriculao. ꝛc. Ponendo ergo in minori armenia eſſe Sebaſten que eſt in dicta prouincia romana. ponit etiam illam fore prouinciam de minori armenia.

Quintum capitulū.

In quo agitur que fuerit mater beate Katherine Et quomodo ad chriſtū cōuerſa ſit ipſa eius mater. Et de ortu et ſufficiētia magna iſtius ſancte: ac etiam de obitu patris ſui. ſcilicet regis Coſti qui obíjt in grecia abſqꝫ fide chriſtiana. ſꝫ in gentilitate et in iuuenili etate. Mater vero ſancte katherine ſabinella nomīe fuit ad chriſtum ꝯuerſa a quodam ſancto heremita et baptizata. vt habetur infra in legenda. ꝛc.

D Remēo
ratus autē rex
Coſtus. cogi-
tans. q̄ mater
eius erat defū
cta. pro q̄ Rex
iþe in dicto regno regnabat
ꝛ cernens hoc ſine natis va
care. requiſito ſup hoc p in-
ter nūcios vt filius reuerēs
conſilio patris vxorem acce
pit valde prudentē quā in-
gens decorabat nobilitas:
venuſtāq3 ꝛ ſabinellā noīe.

Nom̄ Matris Sabinella

Fertur enim coſtum regem
deſponſatam hoc noīe ha-
buiſſe filiam cuiuſdam ma-
gni principis grecorum ꝛ ſa
maritanorum qui infra egy
ptū vt quidam aiūt ſub feu
do regis egyptioꝝ habebat
plures terras: inter q̄s erat
alexandria quam in dotē
ipſi regi coſto dedit ꝑ filia.
Ex qua vxore genuit vnicā
filiam beatā ſcz katherinā:
Hec poſt ablactationē pro
lixā more regio facta ſolen-
niter. cum iam ad etatē ſex

puenīſſet annoꝝ. preter cō/
ſuetudinē illius etatis. tan
ta morum grauitate. cepit
oſtendere qualis futura de/
bebat eſſe puella. vt omnes
illam videntes mirarentur
ſtupore. Quod gaudentes
videndo parentes cepit ma
ter iubere vt filia ſufficien/
tior eſſet. eam exercitij artez
ſeretini doceri. Que cito aī
mi conceptu hec omnia di/
ſcens. magiſtra nobilis in
paruo extitit tempore. Pa/
ter autē cum tantam inge/
nij plenitudinez cerneret in
filia. ⁊ eam ſūme diligeret.
cum alios filios non habe/
ret. deſiderans quoqȝ ipam
omni ad plenū ſufficientia
refulgere. trium ſcȝ philoſo
phie partiū. ſermocionalis
videlicet naturalis ⁊ mora/
lis doctores ad ſe vocari p̄/
cepit. Quos ſūmo ſtudio
rogādo ꝓ filia. eam infra re/
gale pallatiū cū pediſſequis
ſuis ipoꝝ ſapientū tradidit
diſciplinis. Illa vero cū eſſet
ardētis ingenij. oia q̄cunqȝ
ei ab oratorib⁹ aut philoſo/
phis fuiſſent tradita. limpi
do intellectu fortiter retine/
bat. Nihilominꝰ tn̄ quoti/
die erat vacās ſtudio diligē
ti. Cuiꝰ reuera prudentie.
cuiuſqȝ fuerit intelligētie re
rū exitus ꝓdocuit. Taliter
igit̄ puerilib⁹ annis iam do
mi tranſactis. qꝛ bone ado/
leſcens indolis erat. Facta
eſt illuſtriſſima Katherina
magiſtra i omib⁹ ꝑtib⁹ phi/
loſophie mūdane. Erat in/
ſup tā admirabili ſpecie de/
corata: vt in toto terraꝝ or/
be ſibi ſimilis non crederet̄
eſſe. De hinc rex coſtꝰ hila/
ratꝰ de ſapīa filie. obijt ad/
huc iuuenis plenus gratia
hominū. Quo quidē defū/
cto accidit poſt tēpus. qꝛ re/
gina mater btē katherīe ad
montagnā nigrā appropinq̄
ret p̄fatam. Circa quā inter
alios quidā anachorita vir
vtiqȝ magne ſctītatis habi/
tabat. celebris fame ſaluta/
riſqȝ doctrine Ananias no
mīe vt quidā refert. Et qui
dē vere ananias potuit nomē
eiꝰ vocari. hoc eſt donū grē
diuine vel deuota gratifica
tio dn̄o. Nā ꝑ eū donuz grē
fidei recepit katherīa ⁊ ma/
ter eius. Propter quā grāz
ipe grate facte ſūt dn̄o. kathe
rina tn̄ p̄cipue q̄ deſponſata

Nome anachorite ananias

fuit chriſto. Qui ſanctus anachorita cum reginā audire verbum dei cerneret anxiam. licet adhuc eſſet pagana. tam feruenter xpi fidem pdicare cepit. q illam pfecte cõuertit. quā ꝯuerſaz kathezizauit. ⁊ poſtmodū baptizauit. Ad quē tantā nō immerito deuotiōz regina ꝯcepit. vt oīa ꝓut erat poſſibile de illius ꝯſilio agere vellet. ⁊ eundē ſanctuz ipſa mater ſepe filie ſcz katherine noīaret. inſtanterqꝫ illi pſuadebat vt xpiana ſic ipſa efficeret. Qđ execrans katherina ꝯtra xpi fidē vt pagana ſillogiſmis naturalibus fortiter arguebat. Quibus ratiōib9 mater reſpōdere nō nouerat. nec inuitam filiaz ad ſctm̄ valebat heremitam deducere.

Capitulum ſextū

de cauſa ⁊ mō qb9 beata katherina fuit ad xpum ꝯuerſa. ⁊ de ānulo illo materiali cū quo ipa fuit corpaliter a xpo deſponſata et mētaliter illumīata.

VIdens vero mater filiam. taz gratis datꝫ ꝙ acq̇ſitis gratijs atq; immēſis diuicijs et tanta nobilitate fulgere: cum iam ad nubilē deueniſſet etatem. vt ſponſum accipet crebro ſuadere incepit. Idez barones īſup regni ſui ſuaſerunt katherine. qm̄ ipſa heres ꝓ patre in ſuo regno remanſerat. ne ſine regimie viri. regnuz remaneret orbatum. abſq; intermiſſiōe mater ⁊ barones eaz ꝑ ſeipſos aliqui. ⁊ alij ꝑ alios: inſtanter rogabāt. vt ſponſum ſibi condignū accipe dignaret̄. Quod ſi nō faceret regnū rebellionibus plurimoꝝ. minati ſunt male perire Multi nanq; regū filij atq; magnoꝝ principuz de diuerſis mūdi ꝑtibꝫ audientes excellentiſſime ſue ꝯditionis famam. eam vxorem anxie deſiderabant habere. Sed q: katherina nō dum que edificat diuina ſapientia. ſed ſolū mūdana q̄ ſcd̄m apoſtolū inflat (pollebat) cunctos ſpernens pro ſponſis ei propoſitos matri ſuadenti ac baronibus taliter reſpondebat. Scio vere ſcio ꝙ ea que mihi ſuadetis ꝓ bono regni ⁊ mei tanq̄z diligētes hec dicitis. Et idcirco ex ꝑte veſtra quā ꝓfertis ſententiā firmante neceſſitate. ecce parata ſum ex parte mea facere que vos vultis: Veſtrū enī quaſi oīum ſententia vna eſt. vt ſcꝫ ſponſū mihi condignū accipere debeam. Inquirite igit̄ qui ſit ſapiens. pulcher. nobilis et diues: vt ego. ⁊ ſic cōdicionatum gratia veſtri. parata ſum ſponſū recipe. Qua ꝓpter ſuo diuulgato reſponſo. plures filij magnoruz nobiliū ſe pares illi reputātes comparebāt. ex nimio deſiderio habendi eam ꝓ ſpōſa. q̇ ſaltem vt in p̄allegata predictaꝝ ꝯditionū forma deficientes. ſunt ab ea reputati nō digni. Efficiūtur ex hoc mater ⁊ barones meſti ⁊ verecūdi. ſꝫ ⁊ ꝓpterea q: illius rationibꝫ ignorāt ꝯtradicere. nec p̄fati nobiles hoc p̄ſumūt. Sed mater vt iam ꝑe fidelis ad p̄fati anacho-

rite heremũ feſtina pergit. ⁊
anxia. Rogansq̃ illum q̃te
nus dñm omnipotentẽ ob/
nixe depcari digneť ꝑ filia
vt eam in fide illumiaret ad
plenũ: ⁊ eius animuȝ reuo/
caret a ꝯtinatia tam nociua
Sanctus vero anachorita
ꝯfortans illã ꝓmiſit ſe libẽ
ter hoc facturũ qđ illa roga
uerat. O excellens refugiũ
ſancte orationis que aures
inclinat pietatis diuine. ad
noſtre indigẽtie fragilitatiſ
q̃ votum. Orauit enĩ mox
ſctũs vir vt illi ꝓmiſerat. et
ecce poſt aliquos dies: ma/
ter cũ katherina hanc vide/
bant viſionẽ. Dormiebant
ambe mater ⁊ filia in eodeȝ
cubiculo ſimul. ⁊ ecce regi/
na celoꝝ glorioſiſſima ỽgo
maria venit cum comitiua
magna apoſtoloꝝ. martyrũ
⁊ ꝯfeſſoꝝ. ⁊ alioꝝ ſanctorũ.
qui erãt mire pulchritudĩe
decorati. Et ſtans beatiſſi/
mavirgo maria iuxta kathe
rinã dixit ad eam. Uide ka
therina filia. omnes iſti re/
ges ſunt. te quoq̃ maiores.
⁊ ſub meo filio impatore re
gnantes. teq̃ ĩnuptam fore
cognoui. ſi ergo cum nobi/
lis ſis puella. vis vnum ex
eis. elige eum qui tibi plus
placet ꝓ tuo ſponſo. ⁊ faciã
q̃ habebis eum ſponſum.
Jlla vero reſpondit: q̃ nul/
lum ex illis volebat habere
Ultimo imperator ipſe rex
glorie dñs noſter ihũs xp̃s
adhuc dulciſſima ſua mr̃e
preſente vt iuuenis pulcer/
rimus quaſi viginti quinq̃
annoꝝ apparuit cum multi
tudine angeloꝝ. Tunc bea/
ta virgo maria dixit kathe/
rine. Uis iſtum habere pro
tuo ſpõſo. Jlla vero vidẽs
illum tam decorũ tam po/
tentem ⁊ tam bene morige/
ratum. ⁊ credens eum ſolũ
hominem eſſe cum nimio
feruore reſpondit. q̃ illum
penitus habere vellet ⁊ non
alium. Sed mater eius ſa/
binella redarguens eam di/
xit. Nimis ſuperbe loque/
ris filia. quoniam rex ma/
gnus eſt. ⁊ vt mihi videtur
tunc non eſt aliquis homo
in toto mundo qui aſſimile
tur huic maximo imperato
ri. tam in diuicijs: pulchri/
tudine. vel alijs virtutibus
hoc ego firmiť credo. Suf/
ficiebat tibi vnum accipere

de baronibus ſuis qui ma-
gni reges ſunt vt impatrix
tibi dixit. Quomodo ergo
eum vis habere ſponſum.
qui tot ſub ſe habet reges.
Ad quaz ſuſpirans filia. ſe-
creto ait. Mater dilectiſſi-
ma noli me reprehendere ſi
hūc deſidero: q̄a eum ſolū-
modo me ſuperare in omni
bus cerno. ſed ad matrem
ipſius ſcꝫ imperatricem per
ge quantotius. ſibiq; suppli
ca. vt flectat animū eius ad
coniugium meum. quia ſi
eum non tenuero virū. nul
lum prorſus alium de cete-
ro habebo. Cui mater reſpō
dit. pergam ex quo vis om-
nino ad matrem ſuam. ꝛ p-
babo ſi te vult recipere qđ
tamen non credo. Pergit
ergo mater ad dñam. ꝛ ſuaz
offert filiam pro ſponſa im
peratoris. Regina vero an-
gelorum inquit filio ſuo re
gi ſeculorum. Fili mi dul-
ciſſime vis hanc virginem
pro tua ſponſa. Et ille mo-
uens caput reſpondit. Ma-
ter mea dilectiſſima. nolo
eam. ſed cito a te illam re-
pel le. cum non ſit chriſtia-
na. Chriſtianorum enī ſum
rex. Non debeo ergo n̄ chri
ſtianam habere ſponſam.
Sed ſi vult baptizari. tunc
promitto mox illam ſub-
arrare annulo tanq̄ ſpon-
ſam. Tunc d iſparente viſio
ne vtraq; iparum excitatur
viſa ſimul ſibi fantur tan-
q̄ vera. Unde factum eſt.
q̄ katherina nil aliud age-
ret niſi plorare dicēs. q̄ nū-
q̄ꝫ quieſceret donec illum
iuuenem pro ſuo ſponſo ha
beret. Igitur hec baptizari
feſtinans rogat matrem vt
ad prefatum heremitaz ſan
ctum virum ſcilicet ſine mo
ra eam deducat. Quod et
factum eſt. Peruenīētibus
aūt illis ad locum. narrauit
mater clam heremite viſio-
nem p̄fatam. Quo audito
ille heremita a deo illumīa-
tus. vocata katherina dixit
ambabꝰ. iuuenis ille quē vi
diſtis erat xp̄s dn̄s noſter ꝛ
regīa erat mr̄ eius ꝟgo ma-
ria. ꝛ qui cuꝫ eo apparuerūt
erant chori ſanctorum. Ad
diciēs quoq; ſup hoc dixit
katherine. q̄ ſi vellet hr̄e in
ſuū ſponſū illū iuuenē pul
cerrimum quem vidiſſet in
viſione. opporteret eam fieri

xp̄ianam. Tunc katherina
gratia diuina illumiata de-
ſiderio plena ſui futuri ſpō
ſi ſcꝫ xp̄i ih̄u. feruēter in eiꝰ
fide poſtulabat edoceri. Ca
thezizat ergo eam ſctūs vir
anachorita ⁊ ab eodē lachri
mans baptizatur deuote.
Nihilominꝰ tamen adhuc
cordialit anxia expectabat
xp̄m habere ſponſuꝫ. Sed
redeūt poſt hec ad domum
ambe. ⁊ katherina in thala-
mo feruenter orante et poſt
orationē dormiēte venit rex
glīe ſcꝫ xp̄us nimiū decora-
tus cum angelorū turba et
celeſti curia ſibiq̄ȝ annuluꝫ
ad digitum ſuū poſuit ⁊ eā
ſibi deſpōſauit. Katherina
ꝑo euigilans īuenit annu-
lum quē omni tp̄e vite ſue ī
digito illo portauit ī ſignū
vere deſponſatiōis ih̄u xp̄i
cum ea. Aliqui tñ dicūt ꝙ
xp̄us viſibiliter ſibi apparu
it ⁊ materialem annulū in
digito poſuit ſctē katherie:
ꝓmittens ei maxia ꝓ ea fa-
cere ſi ꝑfecte in eius ꝑſeuera
uerit charitate. Et diſparen
te chriſto ab ea mox illa co-
gnouit ⁊ ſenſit ꝑlibatā viſi-
onem ſpūaliter debuiſſe in-
telligi. Et totaliter cuꝫ ma-
xima charitate ac teneritu-
dine ad xp̄um ſponſū ſuum
ꝯuerſa eſt. ⁊ de ipō ac ab ip
ſo ſepe magnas ꝯſolatiōes
ſenſit. Et vt plenius in xp̄o
ꝯſolari valeret totū ſtudiuꝫ
ſuum erat in ꝯtemplatiōe
orationis. aut in lectiōe ſa-
cre ſcripture. Nam cum pri
us vniuerſa volumīa libro
rum in aīo curioſiꝰ diſcur-
reret. poſt ſuam ꝯuerſioneꝫ
ad libros ſacre ſcripture et
ad euāgelicos apices ꝑue-
nit: in quibꝫ figens curioſi
tatis ſue curſum. ad ſemet-
ipam ait. Heu mihi q̄ tam
diu ꝑ librorꝫ tenebras tem-
pus amiſi ꝓcioſum. ſed do-
nante illo cui me totaliter
tradidi tēpus adhuc reſtat.
ad recuꝑandum tēpus iam
ꝑditum. Et ecce katherina
euāgelium ſponſi ſui tā diu
ſeipſam edocere ſtudebat. q̄ȝ
diu ad lumē ꝑtingere vale-
bat veritatis. ⁊ ſecū quoti-
die reuoluēs ⁊ quotidie cri
ſti famulos ⁊ ancillas cum
quibꝫ de illo loqueret requi
rens. facta eſt veritatis ma
giſtra mirabilis. Sed ānu-
lus ille cū quo xp̄s deſpon

ſauit eam poſt paſſionē btē katherine: i allexandria egypti reſeruatus ē. durante tēpore quo xpiani tenuerunt dictā ciuitatē. Poſtq̄ autē ſarraceni inuaſerūt egyptuz ꝛ allexandriam. neſcit quid actum ſit de annulo illo.

Capitulū ſeptimū

in quo agitur quare beata katherina voluit recedere de regno paterno. ꝛ ire allexandriā que erat de terris matrimonij ſui. Et de moꝛte dilecte matris ſue. ac de accuſatione pꝛimo facta de ipſa a baronibꝫ ſuis maxentio ceſari. Et q̄liter ipſa tractabat bona hereditatis ſue vt ex hoc magis chꝛiſto placeret.

POſt hec iterū pulſatur a baronibus regni. vt omnino deſponſa viri obeat. ſi regnū ſuū non vult male peire. Quibus btā katherina grā dei iam freta ſic reſpondit. Regi ſum deſpōſata omnibꝫ maioꝛi. qui eſt dei filiꝰ xp̄s ſaluatoꝛ mūdi. Nullus ergo alius mihi noīetur: qꝛ ipſe dulciꝰ a me adamat. Videte ꝛ annulū cum quo ſubarrauit me ancillā ſuā dn̄s ꝛ ſponſus meꝰ ihus xp̄us. Sed pſuadere nō deſinūt vt deſponſet barones. credētes illam taliter reſpōdere. vt ipſi deſiſterēt a pſuaſione p̄dicta. Vn̄ factum eſt q̄ illa volens deo vacare. ꝛ peruerſo mūdo ſuadenti locuz dare. matrē obnixe rogat et inſtanter. q̄tenus ipſa ad allexandriā ſecum pgere velit Ratiōe ſui matrimonij ſaltem ad tēpus ibi moꝛatura in pace. Conſentit mater et clam in regno dimiſſo vicario. ambe ſimul allexandriā pgunt. Sed barones regni hec duz audiūt turbati ſūt valde ꝛ tanq̄ xpianā eam p oꝛatoꝛes ſuos incuſant maxentio ceſari. q̄ illo tēpe ad oꝛientales remeauerat partes. Mater ꝟo katherine de ſancta diſpoſitiōe filie alacris facta poſt paucos dies ibidem in pace q̄euit plena ꝯſolatione ꝛ grā dei. Ceſar aūt adhibuit aures. ſed vt

callidus rem tacite impera-
uit teneri. donec ipſe allexā-
driam veniret ad vrbē. Au-
diuit enī illam eſſe filiaʒ co-
ſti regis qui fuerat frater cō
ſtantini. ſui ſororij. cui⁹ ma
xentius fuit capitalis īimi-
cus: quia expulſus prius
erat ab illo a romana ciui-
tate vt clarius īfra patebit.
Katherina vero mortua ei⁹
matre. ſic quoqꝫ vtrorumqꝫ
parentum ſolatio orbata. te
nera licet eſſet adhuc etate.
tamē in pallatio remanſit:
ꝛ familiam q̄ ſucceſſione he
reditaria ſibi inheſerat cum
diligentia gubernabat. non
quia ſeruorum aut ancilla-
rum īnumeroſa turba qua-
ſi prima honores mortales
appetendo delectaretur: ſed
quia non ſine crimine fore
putabat. ſi paternum cenſū
auide retinens. fame ꝛ ine-
dia quemlibet eorum peri-
re pateretur: quippe que ni
hil cum mundo habere de-
creuerat. De his tamē ſol-
licita ex omī ſubſtantia pa-
tris paululum ſibi reſerua-
bat. Cetera in vſus paupe-
rum cōſumendo paternos
thezauros penitus exhau-
riebat. Nam ipſa nec puella
res iocos. nec amatoria car
mina videre vel audire vo-
lebat. ſed diuinis tantum-
modo ſcripturis. vt tactuʒ
eſt actentius intenta erat. ꝛ
tam diuinis q̄ꝫ mundanis
ſcientijs adeo ſufficiēter or
nata erat. vt tunc temporis
nul la ſophiſtice artis argu-
tia poterat ſupplantari. Et
q̄uis multi experiendi ſtu-
dio litterati. obiectis eam
de varijs attentaſſent. tamē
vt ſtultos ſe ꝛ ydeotas reco
gnoſcentes eam ſane in om
ni ſcientia inſupabilem re-
liquerunt.

Capitulū oc-
tauū De ſcelerata vita ma
xentij. et quomodo a con-
ſtantino fugatus de vrbe
iuit Alexandriam quan-
do fecit martyrizari beatam
katherinam.

Maxentiꝰ vt ſupra tactum eſt. A pretorianis militibꝰ ceſar factꝰ Rome degens prīo. vt plebi fieret gratioſus ſe fore ſimulat chriſtianum. Juſſitqꝫ cō feſtim omnes īiurias a xp̄ianis arceri. nihil tamen in moribus ſiue in vita cum chriſtianis cōmune habēs eo ꝙ in omni flagiciorum fece ac immundicia verſaretur. Nam ſenatorum nobiliumqꝫ matronas ad ſe duci publice faciebat. nec vllam ſinebat euadere quam eſſe vllius pulchritudinis audiuiſſet. Jtaqꝫ tantꝰ metus vniuerſos inuaſerat vt nullꝰ palā diceret qđ timebat: ſꝫ gemētes in domibus ſeruitutē inſolitā ſuſtiebāt.

Capitulum VIII

Nam die quadam militib⁊ imꝑauit. vt om̄is cuiuſcunqꝫ etatis ⁊ ſexus quos ſibi obuios habuiſſent gladijs trucidarēt. Sicqꝫ factū eſt vt inumeri hoīes nō hoſtium ſꝫ ſuoꝝ gladij interirēt. Iterū criminib⁊ aſtute obiectis clariores opib⁊ ⁊ honorib⁊ ſenatores. ꝓſcribi mandauit Inſuꝑ artem magicā ſūmis ſtudijs cepit excolere in tm̄. vt pregnantes feminas faceret in vētre ſcindi. ac paruulos inde trahi. vt ſacris funeſtis infantiuꝫ teſta et viſcera ſcerperent̄ et adhiberent̄. Dicebatqꝫ oꝑe tam crudeli a romāo imꝑio bella arceri. atqꝫ credebat ꝑ talia regnum poſſe romanū ſeruari. Hac igitur tyrannide ⁊ tanta. vniuerſi deterriti agris derelictis ⁊ domibus. ſe per abdita loca celabāt ita vt nec vite ſubſidiū potuiſſent habere. Sꝫ ſenatores vrbis. ſapientuꝫ clam ſuorum conſiliuꝫ inierunt: qualiter ſenatus ꝑpl'ſqꝫ romanus poſſent de manib⁹ euadere tam crudelis tyranni. Et clam diffinitū ac ſanctitū eſt. vt abſqꝫ mora pro euaſione tanti periculi: occulti nūcij in britaniam ad conſtātinū mittantur. Conſtantin⁹ hic helene fili⁹. ab auguſto triceſimo prio imꝑator eſt ꝯſtitut⁹. Vel a xxx. tertio ſi pater eius fuerit cōputatus ſiue ip̄e maximianus galer⁹. qui cū eius pr̄e regnauit. Itaqꝫ conſtātin⁹ iſte p̄clarus. a maxentio romā cernens ita tyrānice opprimi ⁊ vaſtari. ⁊ ꝑ galerum pariter et ſeuerū imperium orientale nō regi ſꝫ poti⁹ extirpari: omib⁊ homibus ſe ſtuduit exhibere benignuꝫ. Sicqꝫ mira dei gr̄a factuꝫ eſt. vt ciuib⁊ plurimū eſſꝫ carus. ac militib⁊ nimis acceptus. Itaqꝫ ſciēs nihil poſſe ꝓdeſſe deos quos dyoclecianus fuerat veneratus. ſimulqꝫ ꝯſiderans. qꝛ pr̄ eius cōſtātinus paganoꝝ religione ꝯtempta. feliciter dies ſuos duxiſſet. incepit cogitare tacitus quē deū in ſuū vellet habere auxilium. Et duꝫ ſic cogitaret: iam dicti nūcij romanoꝝ venerūt ad eū. ⁊ diligēter auditis cauſis quas ꝯtra maxentiū illi dicere voluerūt. qꝛ iam coꝛ ad

hec habebat ꝯtra illuz aīari fortius cepit. Et licet non adhuc xpianus eſſet. nec cri ſtuz nec deum coleret. xpia-nos tamen vt pater eius in magna veneratiōe habebat Sexto igit anno impꝗ̄ ſui in deſtructionē predictoruz tyrannoꝝ inſurgit. ꝛ primo ꝯtra maxentium caſtra mo uit ꝛ multa ſecum de īſtan-te neceſſitate tractās ſepe ꝓ auxilio optinēdo oculos ad celum leuabat in his ſollici tudinibꝫ ꝯſtitutus. ſicut eu ſebius ipſe dicit ſe hoc cum iureiurando ab eodē audi-uiſſe. Et circa meridiē decli nante iam ſole. vidit in celo ſupius crucis ſignū ex luce formatū. cui erat ſcriptura inſerta. ꝯtinens hec verba. In hoc ſigno vinces. Hoc etiam ſignū milites qui ſe-cum erant ꝯſpexerunt. Et dum cogitaret attentiꝰ ꝙd hoc eſſz. mox tempus ꝗetis aduenit. ipſiqꝫ dormiēti cri-ſtus apparuit cuz ipo ſigno quod viderat. Dixitqꝫ ad eum. Si vis vincere con-ſtantine. vtere ſigno tibi ce-litus pōſtenſo. Hoc habet in hyſtoria Triptita cum ꝗ in ſuis cronicis concordat Euſtachius. Itaqꝫ die fa-cta. conſtantinus xpi aduo cat ſacerdotes de dogmate chriſtiano eoſdem conſultu rus. At illi de chriſto ſibi lo quentes ex prophetis. ſua dicta probabant. aſſerentes nihilominus ſignum cru-cis tropheum eſſe victorie ſaluatoris chriſti. aduerſus infernum. quam victoriam aſcendens ad celos ab ipꝯ-ſis inferis crucifixus ipſe oſtendit. duz a mortuis die tertia reſurrexit. dans ſpem omnibꝫ mortuis. ꝙ omnes homines in fine mundi re-ſurgant. ꝛ ꝙ aliꝭ pro bene ge ſtis premia ſempiterna. aliꝭ vero pro male geſtis perpe-tua ſupplicia ſint recepturi. ipm docuerunt. Itē ꝙ ho-mines qui peccaſſent ꝑ ba-ptiſmum a peccatis poſſent mūdari. Docebant quoqꝫ purificationez ſcdam ex pe-nitentia ꝯſequi. ꝛ veniaz a dei clementia tribui delin-quentibꝫ. ſi penitentiā agen tes ſtudeāt eam bonis ope-ribus roborare. Hec ſacer dotibus explanantibꝫ. am-miratꝰ impator ꝓphetias ꝺ

xp̃o ita p̄miſſas et factas ⁊
in vexillo quod labꝛum vo
cabatur. ⁊ ante ſe poꝛtari in
bellis a militibus conſue-
uerat. ex auro ⁊ lapidibꝫ p̄-
cioſis mox inſtituit. in cru-
cis ſignaculum trāſfoꝛma-
ri vt ſic illū ſolū ammone-
rent̄ ſubditi timere deum.
quem coleret imperatoꝛ. et
quo auxiliatoꝛe duce in p̄-
lijs vteretur. ſimulq̄ꝫ deſere
rent ſubditi prioꝛem moꝛeꝫ
quando ydola adoꝛabant.
Sed ⁊ ip̄e crucem ex auro
confectam in dextra ſua ge-
ſtans. militaria cūcta vexil-
la in crucis ſignaculū trāſ-
foꝛmata. p̄cedere iubens ex
ercitum. contra maxentiuꝫ
mouit arma. deū ſemꝑ at-
tente ⁊ humiliter dep̄cans
cui iam ꝑ oꝛonem. familia-
rem ſe fecerat. ne dextra ſua
ſigno ſctē crucis oꝛnata. ꝑ
effuſionē romani ſanguinis
fedari videret̄. ſed ſine im-
pugnatiōe patrie. ciuibꝫ ro
manis redderet libertatem
Cūq̄ꝫ conſtantin⁹ appꝛopin
quaret ad poꝛtā vꝛbis. ſena
tus ⁊ pplͥs romanus ⁊ pars
militū p̄toꝛij. qui tūc a tyrā
no maxentio ꝓpter eius ſce-
lera diſceſſerant. bellumq̄ꝫ
inteſtinū ↄtra maxentium
īceperūt. ne ip̄e vt volebat.
Clemētiſſimi pꝛincipis in-
troitū impedire valeret. Et
intrante cōſtantino vꝛbem
cum ſigno ſacratiſſime cru-
cis vt p̄tactum eſt. tantus
metus mox maxentiuꝫ (vt
ſciuit) inuaſit. q̄ extra vꝛ-
bem cum militibꝫ fugiens.
qui ſibi in dicto bello remā
ſerant: ad ꝑtes Dalmacie
vnde fuerat pater eius ſcili
cet maximianus natus. tē-
debat ↄcitus. Deinde per
yllirricum prexit in ſyriam.
vbi pꝛimo beata katherina
ꝑ ambaſiatoꝛes vt tactū eſt
Tanq̄ꝫ xp̃iana ceſari denū-
ciatur. Sed moraꝫ in ſyria
non trahēs magnā. ad vꝛbē
alexandriam egypti vbi be
ata katherina tūc reſidebat
ſeceſſit. Et licet taliter eſſet
de roma fugatus. timebat̄
tamen in illis ꝑtibꝫ pꝛopter
eius germanū ⁊ eius filiuꝫ
maximianū: maxime tamē
ꝓpter ſcꝫ maximianū galex.
qui dn̄abatur in illa regiōe
⁊ ipſe tunc degebat in ylli-
rico cum nauigio magno et
in aſya tota cum gente mul

ta ex timore conſtantini ꝓpter illa que de ipſo audiuerat noua. Et ſic ab effuſiōe ſanguinis vt orauit conſtātinus: cōſtātini dextera ꝑmanſit īmunis. Septimo vero impꝗ̄ ſui anno: cū diuina iam ope romā intraſſz conſtantinus: ante oīa ſanctoꝝ martyrum reliq̄as colligi et ſepulture mox tradi p̄cepit. Romani aūt ꝑ continuos ſeptem dies triūphalem feſtiuittaē agētes: xp̄m ⁊ mirificam eius crucē. inſuꝑ ⁊ victorem conſtātinū: ſcz: magnis laudibꝫ extollebant. De p̄dicta fuga maxentij q̄uis Triptita et eccleſiaſtica hyſtoria non dicant. tradunt tamē de ipſa fuga annales hyſtorie ſicut ſepius legi in quodā libro: ab vno fratre ordinis p̄dicatorū mihi accomodato. videlicet ꝙ inter conſtātinuz ⁊ maxentiū bellū ciuile exortum eſt rome. Et de eodē libro extraxi carminis modum. ⁊ diſputationes beate katherine cuz ceſare ⁊ q̄nq̄ginta philozophis. Maxentius ſiquidem p̄lio fugatꝰ alexandrie ꝑtibꝫ ſe recepit. Et aliť ponere nō ē bn̄ poſſibile credere. ſi volumꝰ aſſerere ſicuti fuit ſcd̄m rei veritatē. ꝙ btā katherina ſit ab iſto maxentio paſſa ⁊ nō ab alio tyranno.

Capitulū nonū:

q̄re maxentius exiſtēs alexandrie motus ſit ſcribere ꝓ ſacrificio ydolorum. Et de tenore ſui iniqui p̄cepti: et de ſolennitate illius ſacrificij.

Hys nāqꝫ temporibus quibus hec agebantur: duz ſancte romane ſedis beatꝰ Silueſter pontificatū teneret. iſpe p̄dictus maxentius volēs augere ydolatrie culturam. quā dyoclecianꝰ cū īpius maxencij genitore ſcz maxiano herculeo ceꝑat: reſpiciēſqꝫ ſe tam obprobrioſe a cōſtantino de vrbe fugatū repētina rabie incitatus: eccleſiā xp̄i zelo ydolatrie ꝑſequi īſtituit: ⁊ ad ꝓphāna ſacrificia xp̄ianos aut p̄mijs

aut tormentis incuruare ꝑ
cepit. Et ꝓpter hoc reſidens
in ciuitate alexandrinoꝝ:
feralia ꝑ prouincias ſue di⸗
tionis miſit edicta. Jubēs
xp̄ianos diis ſuis ymmola
re aut penalibꝰ cruciatibꝰ i
terire. Extat aūt huiuſmō i
edictum ab eo ꝑ regiōes cir
cumquaqꝫ ⁊ nationes emiſ
ſum. Maxentius impator
diuina prouidentia ⁊ deoꝝ
ſacrorum beniuolētia in ſa⸗
cro romani imperii culmīe
conſtitutus, oībꝰ regibus.
conſulibꝰ atqꝫ magiſtratibꝰ
Tribunis ac iudicibꝰ cete⸗
riſqꝫ reipublice miniſtranti
bus et fauentibus. Et his
qui edictis noſtris acquie⸗
ſcunt ſalutem et gratiaꝫ no⸗
ſtram. Nocte ac die vigilan
ti ſtudio curam habēdo de
ſalute ⁊ gloria ſacri imperii
exortum eſt in aīmo noſtro
conſilium. quod ſine veſtra
preſentia nolumus diffini⸗
re. Quapropter monemus
⁊ exhortamur veſtram ſoler
tiam. vt cum apices noſtri
ad vos peruenerint: omni
remota occaſione feſtine ad
nos venire ſtudeatis. Si
quis autem iuſſioni noſtre
contrarie preſumpſerit: ſci⸗
at ſe capitali ſententia puni
endum Auditis itaqꝫ tyran
nice iuſſionis mandatis. fit
conuentus vniuerſalis ad
pretorium regis in ciuitate
alexandria: Quibus con⸗
uocatis. imperator tribu⸗
nal aſcendit ⁊ cetum aſtan⸗
tem ita eſt allocutus. Per
virtutem omniuꝫ deorum
quibus quotidie famula⸗
mur. ⁊ romanū imperium
glorioſe vbiqꝫ triumphat:
licet per plures ſit condiui⸗
ſum auguſtos. nō eſt tamē
in toto mundo poteſtas. q̄
ſub iugo poteſtatis noſtre
flectere colla recuſet. niſi ſo
la ſuperba et inepta cultu⸗
ra chriſtianoruꝫ. que inobe
diēs nobis ſemper exiſtit. q̄ꝫ
penitus eradicare nequiui⸗
mus. pro eo vtiqꝫ ꝙ clancu
lo huc atqꝫ illuc diſꝑſa va⸗
gatur. Quapropter ſtatu⸗
endo cenſemus vt ſacratiſ⸗
ſimis diis quorum benefi⸗
cio ⁊ poteſtate regnamus.
publica reuerētia ⁊ peculia
ris quodāmō eis exhibeat̄
cultus. q̄tenus ⁊ imꝑpetu⸗
um nos ꝓtegāt ⁊ gubnēt ⁊

nephandos errores ſugbi-
entium xpianorum nobis
ad iudicandum oſtendant.
et quos inuenire nequiueri
mus ſua eos vltione ꝯſtrin
gant. Hoc decretum quod
ſtatuimus a nobis primo i-
choari oportet. Scd̄m im
pialem itaqꝫ poteſtatez nos
offerimus dijs id quod vo
lumus. vos autez ſcd̄m ve-
ſtram facultatem his ſacri-
ficate cuncti liberaliter. Al-
tera autem die ſedens ꝓ tri
bunali iubet omnes intro-
duci ⁊ preconis voce accla-
mare. ⁊ ad templum deoruz
ſuorum omnes pariter con
uenirent. Et vt ſacerdotes
aris thura imponerēt. Tūc
imperatore primo ſolēne ſa-
crificium dijs offerente. cō
tinuo ceteri homīes. incur
uati iuxta poſſibilitatē ſuaz
ſunt ante ſimulachra deoꝝ.
Diuites quidem thauros
⁊ boues et oues: pauperes
vero volucres viuas offere
bant. Porro imperator vt
erat regio amictus ornatu:
⁊ militari ambitu ſtipatus.
preueniēs. obtulit in ſacri-
ficium thauros centum. et
triginta. Hinc reges ⁊ prin
cipes. hinc magnates mili-
tum. hinc prefecti et tribu-
ni. celſe dignitatis. gratioſo
res ⁊ illuſtres perſone pro
vt tyranno placere niteban-
tur formoſa dijs animalia
atqꝫ copioſa ymmolabant.
Quibus vero ad ſolennem
pompam ſacrificiorum ar-
menta non ſuppetebāt. paſ-
ſeres et volatilia que habe-
re poterant. inferebant. Au
ditur per vniuerſam ciuita
tem vox diuerſoruz anima
lium. perfunditur tellus ef-
fuſio ſanguine bidentium:
fit ſonus confuſus plauſi-
bus ⁊ choris alternantibꝰ.
in tantum: vt tremulenta
tellus exultare. aut potius
indignari tantis clamoribꝫ
videretur.

Capitulum de
cimum. Quomodo beata
katherina increpabat impe
ratorem de falſo ſacrificio
ſupradicto. ⁊c.

DAci vr-
be alexandri-
norum vt ta-
ctū eſt ſupra
Erat puella il
la ſanctiſſima
katherina. annorum. xviij.
duorum de viginti. ſponſa
chriſti ſpecioſa valde. ſʒ qđ
pluris eſt religioſa fide. et
cuſtos virginitatis ſue que
in pallatio patris ſui reſi-
dens. audiuit tibicinum ſo
nū. ⁊ multimodū genus or
ganorū. ⁊ voces diuerſas
animaliū diuerſorum in tē-
plo fieri ydolorum inſolite.
Stupefacta ergo exīde cau
ſam celeriter iubet inquiri.
Quam cum ex nuncio di-
dicisset. aſſumptis ſecuʒ ali-
quibus de familia. ad tem-
plum vſqꝫ properauit. Ibi-
qꝫ queruloſo gemitu deplo-
rantes quoſdam inſpexit ꝗ
ſe chriſtianos eſſe fatebātur
ſed metu mortis ad propha

ña ſacrificia impellebantur. Hec igitur vehementi dolore cordis ſauciata deliberat erroneum huiuſmodi ſacrificium libera auctoritate damnare ſimul ꝛ tyrannum. necnon et eius maleſanum edictum improbare Tenens itaqꝫ paululum intra ſe ſilentium tacita quidem ſed in alto corde fudit lachrymas et orationem. Hinc pectus ꝛ linguaꝫ xp̄i muniens ſignaculo, audacter ante conſpectum imperatoris prorupit. vbi inter ceſorum ſtrages animalium. ꝛ aras immũdi cruoris ſorde ꝯtactas ſupra omnes flagicioſus ydolatra eminebat. Ingreſſa vero beata virgo. ſic ait tyrãno. Salutationem tibi imperator proferre. ꝛ ordinis dignitas ꝛ rationis dictamen premonebat. ſi hec que cultibꝫ demonuꝫ exhibes. que in nullo tamen proficua ſed om̄ino noxia ſunt ꝛ damnoſa. ſi hec inquam creatori tuo impenderes. ſolã illius maieſtatemqꝫ adorandam intelligeres. per quem mundi elementa initium ſumpſerunt atqꝫ ſubſiſtũt. qui non in innoxiorum cede animalium. ſed fide et ſalutarium mandatorum obſeruantia delectatur. Hunc autem temeritas humana in nullo periculoſius offendit. q̃ꝫ vt rationalis creatura rebus inſenſibilibus cultum diuinitatis exhibeat. et honorẽ inuiſibilis maieſtatis ad viſibiles transferat creaturas. Eteni maloꝝ omnium inuentor dyabolꝰ inter omnes ſuas doloſas artes et fraudes dubios homines. nec pernicioſius circumuenit. nec alias a d̄i cultu ſubtilius auocat. q̃ꝫ vt cum ſciamus. nos deo ſoli debere ꝙ formamur et naſcimur. hec tamen om̄ia elementis mũdi aſcribi ſuadeat. quibus ꝛ vos diuinitatis numẽ attribuitis. et appoſitis nominibꝫ. ꝑ deo ſingula atꝫ vniuerſa veneramini. nulla alia ratiõe in hũc erroreꝫ traducti. niſi ꝙ coeternam dei eſſentiã in ſe ſeruare vobis videnꝰ. que tamẽ plane a deo ex nihilo facta ſunt. ꝛ in hãc mũdi formam mirabili conſpiratione ſociata.

Que ſicut initiũ ex dei cre
atione ſumpſerũt. ita ꝑhen
nitatem ipſius beneficio cõ
ſequentur . et ideo coeterna
deo non ſunt. quia impoſſi
bile eſt creaturam tempali-
ter factam; creatori ſuo qui
eſt ſine tempore. eſſe cõſem-
piternã. Jlle enim ſolus eſt
ſine initio; a quo rerũ om-
nium proceſſit exordiũ; Ta
libus ergo diuinitas nõ eſt
tribuenda; que ſue volunta
tis nõ ſunt. ſed a deo impo-
ſite ſeruiunt rationi et legi.
Dij ergo non ſunt plures
ſed vnus naſcentiũ ⁊ viuen
tium formator deus qui ſi-
cut omnia creauit ex nihi-
lo ;ita ſuo imperio omnia
cohercet atqꝫ diſponit. Ti-
bi ergo imperator ꝑpendere
opus eſt vt cum tu quidẽ
homo ſis et ideo mortalis:
et tu prout terreni imperij
exigit principat⁹ mltis mor
talium milibꝫ preſis: ſi q̄s
horum debitum tibi ſpecia
liter honorem alij conferret
et alteri cuilibet potenti de
collato ſibi a te beneficio fa-
mulaturus inſiſteret: nõne
tu hunc reũ iudicares ma-
ieſtatis:⁊ rurſus quẽ prom
ptiorẽ ĩ tua fidelitate anim
aduerteres: huic omnẽ ho
norem fraudulentia depo-
ſita condonares. Miranda
ergo eſt ſed et timẽda dei pa
cientia in ſua contumelia.
Jgitur cum te ſublimi im-
pio quod mortales magnũ
exiſtimant preeſſe homini-
bus ipſe voluerit: tu tamen
eius ingratus beneficijs ex
iſtens: rebus viſibilibus at
tribuis: quod cõferre debue
ras ei⁹ magnifice maieſtati.

Capitulũ vn-
decimum de impugnatione
maxencij contra beatam ka
therinam de ieſu cucifixo:
et de reſponſione beate ka-
therine contra impugnatio
nem maxencij per obedien-
tiam elementorum. quibus
non ſolum eſſe ſed et preeſſe
conueniret vt ip̄e putabat.

Cum hec igitur puella
ipſa loqueret. Imꝑator cuꝫ
iam dudũ vi-
ſu in virgineꝫ
defixo. vultus ipius clari-
tatem. ⁊ verborum conſtan
tiam tacitus cõſiderabat.
De hinc in verba huiuſce-
modi ꝓrupit. Specioſa q̇-
dem iſta forent o ꝟgo q̄ aſſe
ris ſi ratõis munimẽto ful
cirent. Nos ꝟo non ignora
mus oms religionũ ſectas
⁊ vniuerſas ſacrorum ꝟtu-
tes: rationabilibꝫ manaſſe.
a principijs. Romani nan-
qꝫ principes. iuſticia ſemꝑ ⁊
religione mortales homĩes
ꝑeuntes. totum in leges ſu
as orbem redigerũt. Nõ er-
go vana ſupſtitõ eſt his vti
cerimonijs: quibꝫ lõga etas
religionis auctoritatem de
dit. et ſeruata tot ſeculis. fe
lices ſequẽdos noſtros mo
net eſſe parentes: qui fideli
ter ſecuti ſunt ſuos. Veſtre
autẽ crudelitatis ſecta ita

ſuꝑflua ⁊ irrationabilis eſt
vt nulli ſanemētis r̄cipiēda
videatur. Quid enim tam
abſurdū ⁊ ab humana rati-
one tam alienū ꝙ vt ih̄um
quē crucifixerūt iudei. dī fi
liū aſſeratis. quē vt vos di-
citis ⁊ virilis ignara ꝯſor-
tij virgo cōcepit ⁊ cōceptuꝫ
clauſo vtero peperit. qui a
diſcipulo traditus crucis
ſuſpendio interijt. de cruce
depoſitus triduane ſepul-
ture moras ꝑtulit. dehinc
reſumpto ſpiritu de ſepul-
chꝛo ſurrexit Que ſane om
nia vana ⁊ nulli ſapiēti cre
dibilia habentur. Nec ſuf-
ficit vobis tam ſtulto erro
ri adhibere conſenſum. qui
et immoꝛtales dōs noſtros
ſcꝫ ſolem et lunam temera-
ria in ſectatione condem-
natis; quoꝝ beneficio vten
tes moꝛtales. honoꝛem qui
hominibꝰ non debetur ſol
uere ſine eoꝛum offenſione
fieri non poteſt. Que enim
tam remota celi plaga et ſe-
creta oꝛbis regio ab huma
na cōuerſatione adeo r̄uat
ignotum vt magno deo ſo
li votiuā non exhibeat reli-
gionis culturā. Que deni-
ꝙ gēs tam barbara que lu-
ne regine ſcilicet celi. diui-
nos non exhibeat honoꝛes.
Ad hunc ergo ſermonem ꝑ
go reſpondens ait tyrrāno:
Totam in erroꝛe veſtraꝫ di
ſputatiōem ex hoc eſſe patꝫ.
ꝙ his de quibꝰ ſermo eſt et
ceteris elementis diuinita
tis nomē inaniter attribui-
tis; quoniā nec illis pꝛeeſſe
cōuenit. ſed nec ineſſe eis di
uinitatem affirmamus: qꝛ
alterius adiuuamīe diuini
tas ſola nō indiget. ſꝫ vna
ſola ſimplex atꝙ ꝑfecta cō-
ſiſtit. qꝛ incoꝛpoꝛeus et in-
uiſibilis et incoꝛruptibilis
deus iꝑe eſt. ad cuius nutū
hec ipſa mundi elemēta ve-
lut factoꝛi ſuo famulantia.
impoſitis eis officijs ſb̄ſer
uire cōſpicimus. ⁊ ꝑ meri-
tis hominū dei iudicio. vel
vitales moꝛtalibꝰ: aut coꝛ-
ruptrices auras ingerunt.
Nullam igiť talibꝰ diuini-
tatis eſſentiam cōſtat ineſſe
quibus officij naturaliter
obſeruantia nō ex ꝓprio ar-
bitrio ſed ex creantis pēdet
imperio. Aſpice nunc curſū
ſolis luneꝙ diſcurſus. am-
bo quotidie ꝑ viciſſitudieſ

tempoꝝ. vel oꝛtum vel oc-
caſum petunt. Sol nempe
ſuꝑuentu noctis diem per-
dit. quem tamen non ſemꝑ
illuminat. dum nubiũ obie
ctu includitur excluditur
quoqꝫ. Luna ſui patitur de
trimentum ꝛ plenitudinez
luminis ſub conſtitutione
creatoꝛis. aut perdit aut re-
cipit. Varios curſus ſideꝝ
lapſuſqꝫ ibidem cõſiderare
licet. Acceſſum quoqꝫ ma-
ris ꝛ receſſum. quod alter-
nantibꝫ motibꝰ aut ſereno
aere quieſcit. aut tempeſta-
te turbat. Terra infuſa im-
bꝛibꝫ mollitur. eadem autez
aut gelu conſtringitur. aut
caloꝛe ſiccatur. q̃ ꝛ ad aſpe-
ctum dei eam metuentis
cõtremiſcit. ac ſi impio dei
ſubditam ſe motu ipo fate-
retur. Ipm quoqꝫ aerem ꝑ-
nicioſioꝛ alitus ſemꝑ coꝛ-
rumpit. ꝛ dum ingrauaue-
rit efficit eundem peſtilen-
tem. Vincũtur ad deum fu
ſis precibꝫ pluuie. et prolixa
ſurſum ſerenitas ſupplica-
tiõe mutatur. Aduerte igit̃
qualiter cuncta hec elemen
ta aut imperio ſeruiũt rati-
onabili. aut in vſus hoīum
neceſſarios ex gratia condi
toꝛis vertuntur. Hec ſunt
que pꝛo deo venerãtes ado
ratis. nec intelligitis quo-
niam creatoꝛi omnium cõ-
tumeliam facitis. ꝛ ad ve-
ſtraz niſi conuerſi fueritis
eternam damnationem in-
iuriaz illi infertis. qui vnꝰ
ꝛ incõmutabilis deus. ꝛ in
ſe permanens ſtabilis. nun
q̃ꝫ deſinit eſſe. q̃ deniqꝫ eter-
nus eſt. cuius ſempiterna
diuinitas potẽter oĩa mutat.
nec mutatur. Quod ſi ita
eſt ymmo quia ita eſt. falſo
erroꝛe dĳ dicuntur ſol ꝛ lu-
na. et alia demonia. ꝛ erroꝛ
huiuſmodi impꝛompto eſt.
Deſine igitur imperatoꝛ ta
lia pꝛedicare. que nulla va-
lent ratione pꝛobari.

Capitulũ duo
decimum De commenda-
tione Reſponſionis virgi-
nis katherine a Maxentio
facta. ꝛ quomõ clam miſit

ꝑ ſapientibꝰ ꝯtra ſanctam
katherinam. quam detineri
fecit ⁊ blande cepit affari eā
dem. necnō de prudenti re/
ſponſione beate katherine.
maxime ꝑ auctoritates ſa/
cre ſcripture contra ſimula
cra gentium.

STupēs
aūt impator in
verbis puelle.
ait Quantum
ex verbis tuis
aduerti phas ē
Si noſtroꝝ philoſophorū
grā a primis annis erudien
da pſediſſes. nullo inferior
in doctrina patuiſſes. ⁊ deo
rum noſtroꝝ numīa diuini
tatis honore vacua. nequa
q̄ȝ aſtrueres. Dū ergo nos
in cepta ſacra oblata pegeri
mus. iterū d̄ his nos experi
ri oportebit. q2 tu nobiſcuȝ
itura es ad palaciū. ⁊ regijs
honorāda muneribꝰ. ſi nr̄is
acqeueris iuſſiōibus. Hec
dicēs accerſito clanculo nū
cio. miſit lr̄as annulo regio
ſignatas. ꝑ infra iacētes ſi
bi ꝓuincias. ad oīs retho
res ⁊ grāmaticos ⁊ quibꝰ in
doctrina fama celebrior in/
erat: ⁊ qui famoſū nomē ac
quiſierāt. vt hi ad p̄torium
alexandrinoꝝ ſine recuſati
one accurrerēt. eo ſtudioſiꝰ
quo oīs ipos impator al/
tis honoribꝰ donandos ꝓ/
mitteret. ⁊ inter primos pal
lacij ſui locandos ſi hāc cō
cionatricē temerariam. ſu/
is aſſertionibꝰ ſupatam red
diderit. ⁊ hūc impatori op/
tatum reportauerūt trium
phum. q̄tenus quas plaſ/
phemias dijs magnis ero/
gauerat. in ſuū caput refu/
ſas agnoſcat. quia rationa/
bilis ordo exigit. Ut primū
arte oratoria qua ſe iactan/
ter attollit ſubuincat. poſt/
modū vero ſi dijs ymmola
re detractauerit. penali cru/
ciatu intereat. Paruit ergo
nuncius regijs mandatis.
Et expletis ſacrilegis offi/
cijs. impator virginē iubet
cōphendi: ⁊ ad pallatiuȝ
duci. Quam blādo ſermo/
ne primuȝ cepit affari. No/
men inquiēs tuū ⁊ genus:
⁊ quos in ſtudijs liberalibꝰ
magiſtros habuiſti. penitꝰ
ignoro. ſed ſpecioſa facies
tua ⁊ decora: alto ſanguine
te ꝓſtat eſſe genitam. et lo

quela tua in laudem refun
derent magiſtroꝝ tuoꝝ niſi
tm̄ in hoc vno nō oberraſ-
ſes. q̄ dijs oīpotētib⁹ dero-
gando ꝯtumelioſa pſiſtis.
Reſpōdens autē puella di-
xit tyrāno. Si nomē q̄ris
katherina dicoꝛ ſi gēn⁹. co-
ſti quondā regis filia ſum.
ſi doctoꝛes. non ignobiles
quantū ad inanem gloꝛiaʒ
mundi habui. Sed qꝛ ni-
hil mihi cōducibile ad bea
tam vitā cōtulerunt. ideo
tota hec memoꝛia eoꝝ ſile-
ſcat. Poſtq̄ꝫ. n. mihi ſancti-
oꝛis doctrine lumē emicu-
it. mox tenebꝛoſam errātis
doctrine noctem deſerui.
Audiui. n. btām vocē euā-
gelij domi̅ mei ihu xp̄i. cui
me ſponſam ⁊ ancillā fede-
re ſtabili deuoui. cuius nu
men inſpiratus multo an̄
tempe. vt ex voce ipſius: ꝓ-
pheta clamauit dicens. per
dam ſapientiam ſapientiū.
⁊ intellectum intelligentiū
repꝛobabo: Audiui deniq̄ꝫ
illud ꝓpheticum. Deus au
tem noſter in celo. oīa q̄-
cunq̄ꝫ voluit fecit. ſimula-
cra aūt gentium argentū ⁊
aurum opa manuū hoīuʒ.

Os habent ⁊ non loquent
oculos habent ⁊ non vide
bunt. Aures habent ⁊ non
audient. nares habent ⁊ nō
odoꝛabunt. Manus habēt
⁊ non palpabūt. pedes ha-
beut ⁊ non ambulabunt. ⁊
non clamabunt in gutture
ſuo: Similes illis fiant q̄
faciūt ea. ⁊ omnes qui con
fidunt in eis. Et alibi ſcri-
ptum eſt. Oīs dij gentiū
demonia: dn̄s aūt celos fe-
cit. Alioquin tu qui manu
hoīs foꝛmatos. deos om
nipotētes aſſeris. quos coꝛ
poꝛe pꝛoſtratus ⁊ vultu hu
mili adoꝛas. poſtq̄ꝫ mihi de
cultura eoꝛuʒ pſuades. cer-
tum expimentum potentie
ipſoꝛum oſtendere debes.
Dum eni̅ ſculptura artifi-
cis expoliti. aut arte mech-
anica ex creata maſſa in ſpe
ciem hoīs foꝛment. aut ī
ligno aut lapide velut ſen-
ſu vigentia mēbꝛa ſculpan
tur: reſtat vt oꝛa eoꝛum lo-
quantur. ⁊ oculi videant: ⁊
manus palpent ⁊ cetera mē
bꝛa officium ſuuʒ naturale
ſimiliter pagant: Sin aūt
vana plane religio ymmo ī
ſania eſt. talib⁹ diuine po-

tentie honorem aſcribere: q̄ nec cultoribꝫ ſuis beneficia vlla preſtare: nec offenſi ſe vindicare poſſunt. hoc certum eſt. quia nec ſe eſſe sciunt. dum materia inſenſibilis exiſtant. In quacūqꝫ.n. ſimilitudie inſerueris. nec forme gaudēt nitore nec vilem monſtruoſe rei ymaginem exhorrent. quipotius tantum eſt illis in templo marmoreo reſidere. quantū in immūdis cloacis iacere O venerabiles dij quibus nec honor impenſus facit beniuolentiā. nec contemptus parit offenſionem. O felices talium ſimulachrorum cultores. quibꝫ inuocatis in neceſſitate non aſſūt in tribulatione ⁊ in periculis eos non defendunt. Et hic aduerte tu prudens lector. ꝙ cum maxentius audiſſet eam primo nominatam. tam in accuſatiōe ſupradicta. facta de beata katherina a baronibꝫ ſuis. q̄ꝫ etiam in nominatione ipſius celebris fame. nunq̄ꝫ tamen niſi modo in facie viderat eam. ⁊ idcirco audiens eam primo loqui petit ab illa que eſſet: ⁊ quo nomine appellaretur Sed audito ꝙ katherina vocaret. et ꝙ filia fuit regis Coſti. tūc non amplius petit de conditionibꝫ ſuis. quoniā iam notum erat ei per multas relationes. de fama immenſe bonitatis katherine ac nobiliſſimi generis ſui. quod quidem genus bene ī notuerat ipi tyranno.

Capitulū tredecimum.

De aduentu ad alexadriam quinquaginta ſapientum. pro quibꝫ miſerat imperator. Et de deriſu eorum contra imperatorem. quia tam vili de cauſa eos vocauerat. Et de recōmendatione ſui in oratiōe quam fecit beata katherina. Et de ſancto mihaele ei apparente: ⁊ eam confortāte ac victoriam promittente.

SEdulus interea nunci-
us pergẽs a ꝑ
uincie finibuſ
Alexandriam
reuertitur. du
cẽs ſecũ quinq̄ginta viros:
q̄ ſe in omni doctrinā egy-
ptiorum ⁊ artium liberali-
um. ymmo ⁊ in omni ſapi-
entia mundi excellere ſe vl
tra omnes homines morta
les aſſeruerunt. His igitur
introductis imperator ſci-
ſcitari cepit de doctrina et
ſapientia eorum. Illi vero
multa econtra referunt. et
q̄ inter vniuerſos orienta-
les oratorie facunditatis ⁊
ſapientie artem ⁊ arcem te-
nerent. Sed tu inquiunt
imꝑator nobis habes ape-
rire qua de cauſa e noſtris
edibus euocatos. huc veni
re voluiſti. ſi magnum ali-
quid aut diuinum eſt. qđ
per nos tibi queras exponi
Eſt inquit imperator pe-

nes nos iuuenis q̄dē etate
puella.ſed verborū affluen
tia ⁊ ſenſu vt nobis videt̄ i
compabiliter aſtuta.que vi
ros diſputando reddit vi-
ctos ⁊ elingues.ſed qđ ma-
ius eſt. ⁊ qđ nos vrget am-
plius.qꝛ immortalium deo
rum noſtroꝝ culturam in-
anem eſſe nō ſolum aſſerit.
ſed ⁊ inſuꝑ vana ſimulacra
demonū affirmat. Poterā
ſane hanc vi regia ad ſacri-
ficandum impellere.aut pe
nalibꝫ tormentis extingue-
re.ſed melius nobis eſſe vi
debatur. veſtris eam argu-
mentis incluſam confuta-
re. ⁊ ad viaꝫ veritatis infle
ctere Quibꝫ ſi obſtinatius
reſtiterit eam exq̄ſitis tor-
mentis faciā interire.Uos
aūt ſi hanc ſuꝑare p̄ualue-
ritis.altis vos muneribuſ
donatos.ad ꝓpria remittā.
Aut ſi id potius eligitis in
ternis cōſilijs meis vos p̄
cipuos intereſſe concedam
Ad hec verba imperatoris
vnus eorum vehemēter in-
dignatus ſtomachante vo-
ce reſpondit. O magnum
imperatoris conſilium.O
merito predigna ſententia
imperatoris.qui ob degene
rem vnius puelle ſcientiā:
tot philoſophos inuitaſti:
tui ſatis fuiſſet vnū ex cli-
entibꝫ noſtris aduerſū om-
nes occidentales philoſo-
phos ꝓductum diſputare.
ne dum tot ſapientes vniꝰ
cauſa puelle decebat vexari
Sed cito quecunq꜄ ſit pro
ducat̄ in p̄ſentiam noſtrā.
de qua dicis puella. vt co-
gnoſcat ſe nunq꜄ audiſſe p̄-
ter hodie ſapientē. Serua-
batur interea virgo ſancta
in cuſtodia ſola.cum quin
quaginta magiſtris pugna
tura:cui nūcius ad carcerē
in quo ſeruabatur ſuperue
nit. docens eam de conſi-
lio regis ⁊ de conflictu in
craſtinum conſtituto. Ni-
hil tamē ex his famula xp̄i
turbabatur.ſed imperterri-
ta.militie ſue agonem do-
mino commendabat dicēs
O ſapientia ⁊ dei virtꝰ al-
tiſſimi ih̄u bone q̄ tuos mi
lites ne īter p̄ſſuras mūdi
formidare debuiſſent. ⁊ ne
minis aduerſantiuꝫ turba-
rent̄. tu eos confortare di-
gnatus es dicens. Dū ſte-
teritis ante reges ⁊ preſides

nolite cogitare. quomō aut quid loquamini. ego enim dabo vobis os ꝛ ſapientiā. cui non poterunt reſiſtere. ꝛ contradicere omnes aduerſarij veſtri. Adeſto ergo mihi famule tue ꝛ da ſermonem rectū ꝛ beneſonantem in os meū. vt hi qui ad derogandum nomini tuo ſancto venerūt. non ꝑualeant aduerſū me. ſed verbi tui ꝟtute conſternati. ebetatiſq; ſenſibꝫ eoꝝ penitus obmuteſcant. aut cōuerſi tuo nomini dent honorē ꝛ gloriaꝫ. qui ſolus cū deo patre ꝛ ſpirituſancto es ꝛ eris glorioſus deus in ſecula ſeculoꝝ Amen. Nondū quippe hec verba ipa cōpleuerat. ꝛ ecce angelus domi apparuit illi cuius claritate locꝰ quo virgo clauſa tenebat̄ mira choruſcatiōe fulgebat. Ex qua virgo ſtupore ꝛ mirati one pene defecerat. Cui angelus. ne paueas īquit grata deo puella. ſed cōſtanter age. q̄a tecum eſt dn̄s: pro cuiꝰ amore certamē iniſti. Ipſi enī affluētis ꝟbi impetui. nō ꝑualebūt aduerſarij tui. ſꝫ nouo genere ſtuporis ꝯfuſi ꝯuertent̄ ad xp̄m ꝛ cū palma martyrij ītra vite ianuā recepti multos alios ad fidē dei ſuo corroborabūt exēplo. Tu aūt breui tp̄e curſū certaminis tui victorioſiſſima morte ꝯſumabis. ꝛ ſic intra choreas ꝟgineas ſuſcepta. tuo īmortali ſponſo ꝑhēniter adherebis. Nā ego ſū michael archangelus teſtamēti dei. miſſus a deo hec tibi annunciare. His dictis ꝯtinuo diſceſſit ab ea. Ad hāc ꝟo vocem ꝟgo dei in agonia roborata expectat qn̄ ipſa inuitet̄ ad laborē certaminis.

Capitulū xiiii.

q̄uo ſcꝫ corā impatore cōuenerūt ad diſputādū. primo btā katherina ꝛ ꝑdicti ſapientes. ꝛ de diſputatiōe ipſiꝰ ꝓ fide catholica ꝯtra ydola ꝛ q̄nq̄gita rethoꝝ ꝯtra ſanctā ydola eoꝝ ꝓſequētē. ꝛ de altercatiōe ambaꝝ ꝑtiū tandē de reſpōſiōe vera btē katherīe. ꝑ argumēta multa ꝓbabilia ꝯtra oratorē. cui reſponſioni ille ꝛ alij ſui ſocij oēs ꝯtradicere neſcierunt. Vn̄ turbatus impator eos obiurgauit minando eis.

Capitulum XII

Et de mira reſponſiõe vnius de quinquaginta magiſtris ad impatorem. fatẽdo xpm deum verũ eſſe,

SEdens itaqꝫ pro tribunali ĩpator memoratos oratores adeſſe iubet. puellã quoqꝫ ibidem ad p̃torium iubꝫ adduci. Jlla triũphale crucis ſignum ſibi imprimens Jmpterrita vadit ad palatium. Fit deniqꝫ ex ciuitate omniũ curſus ad audiẽdum cõtrouerſias diſputãtium. Stãt ex aduerſo oratores pompoſo eloquentie faſtu tumentes; Stat quoqꝫ puella Katherina confidens in domino. Jlli q̃dez toruo vultu imbecillẽ etatem intuebantur. Jſta eniꝫ tacita de celo auxilium poſtulabat. Stomachatuſqꝫ eſt tyrannus eo ꝙ dies ingrato conſumitur ſilentio.

Cui puella. tu inquit impe rator pugnam illã nõ equo iudicio preordinaſti qa cõtra vnam puellã q̃nquagĩta oratores opponis. quos etiam muneribꝫ regalibus in premiũ victorie donandos ꝓmittis. me aũt nullũ donum expectare iubes: Ego vero huiꝰ certaminis qualicunq꜄ p̃mio fraudari non timeo. Erit enim mihi p̃mium in cuius nomĩe pugnatura campũ iſtuz aggredior. xp̃us dominus meus qui eſt ſpes ꝛ corona certantium. Unũ tamẽ a te q̃ro qd mihi iure negare non potes. vt ſi mihi ſors victoriam contulerit. deum meũ tunc credulus adorare nõ differas. Indignatus ad hec tyrannus. non eſt tuuz inquit nobis conditionem imponere. Tunc puella ad orathores conuerſa dixit. Poſtq̃ꝫ vos magiſtri. premijs citati huc ad diſputãdum contra me cõueniſtis: ſeniores ꝛ hic confluentem turbam ad audiendum ſpectare videtis. turpe eſt profeſſionis veſtre laudem et coronam tacendo amittere. Si quis eſt in vobis aut ethica eloquẽtia p̃ditꝰ. aut latina oratione imbutus ꝓferat in medium. quod animo cõcepit. Tunc dixerũt magiſtri. te potius primuz audire debemus. cuiꝰ cauſa tam laborioſũ iter aggredi compulſi ſumꝰ. Ego ꝟo inquit puella. poſtq̃ꝫ depoſito gentilitatis errore. chriſti ſacramentis iniciata ſũ. robuſtas et fuco verborum plenas dictiões: quibꝫ vos fultos ad inſtantem pugnã video occurrere. has inq̃ꝫ dictiones penitus abieci. ꝛ philoſophicas homeri diſſertiones. ariſtotelis circũplectentes ſilogiſmos. eſculapij quoq꜄ ꝛ galieni ſagaciſſimas latentium rerum inuentiones: ſed ꝛ philoſophiam platonis ceterorũq꜄ famoſa veterum volumina reꝓbaui. Et q̃uis his adeo informata ſim. vt nulluz in his ſimilem reperiſſem. tamen quia hec ſunt a vera btĩtudĩe aliena. his quoq꜄ penitꝰ abrenũciãs. iudico me nihil aliđ ſcire. niſi hũc q̃ eſt ꝟa ſciẽtia ꝛ celeſtium btĩtudo ſẽpiterna. dñm ſcꝫ

ihm xpm ſaluatorẽ meum. qui dixit ꝑ xpham. Sapiẽtiã ꝑdam ſapientũ. ⁊ intellectũ intelligentiũ reprobabo: Hic eſt q̃ in pteritis generatiõib' viam ⁊ diſciplinaʒ iuſticie pceptis ſalutarib' p̃monſtrauit. ꝑ que cultores ſuos ad immortalis vite p̃mia icitauit. qui genus humanũ ꝑ dyabolũ a paradiſi regno volens exclusuʒ. his nouiſſimis tꝑibus cũ eſſet inuiſibilis. de virgine carnem aſſumpſit. ꝑ quã viſibilis appareret. ⁊ pſentiam ſuã nobis exhibuit. ex qua ⁊ mirabilib' opum ſignis ⁊ nature paſſibilis experimentis. nobis q̃a deus ⁊ homo eſſet ver' apparuit. Hic eſt deus noſter. hic eſt philoſophia mea. Hic eſt victoria mea. In hui' noĩe ſi qua ingruũt aduerſantia cũcta ſuperabo. Cui facile eſt. et in paucis ⁊ in multis ſaluos facere credentes. Et dũ hec virgo ꝟba cõpleuerat. tunc vnus furiali ſpũ in riſuʒ exaltatus totam regalẽ aulaʒ et baſilicam cũ blaſphemia repleuit dicẽs. O ciues romãi impij ⁊ alta nobilitas. vſq̃quo hec ſtulta xpianorũ ſuꝑſtitio iiurias dijs noſtris irrogabit. Nimirũ ingrati deoruʒ beneficijs vtimur. ſi friuola hui' puelle deliramenta impunita pter eant. Et nos ſane ſperabamus ab ea in fine ardui aliquid audire. poſtq̃ tãte ſapientie eſtimata eſt. ꝓ qua romãe altitudis patritius. ſapiẽtes mũdi ſibi accerſiri voluit. Et ecce principium ſuũ fecit de quodã ihu quẽ xpianoꝝ fabule deũ ſuum eſſe teſtant. qui quondam a diſcipulo ſuo traditus et morti adiudicatus. nec in ipſo mortis ꝑiculo ſibi ipſi ꝓdeſſe potuit. Hũc diſcipuli ſui nocturna fraude de ſepulchro ſublatũ. mẽtiti ſũt poſt triduanã ſepulturã triumphata morte ſurrexiſſe. ⁊ ad cumulũ ficmentoꝝ ſuorũ in celũ aſcendiſſe eundeʒ teſtificati ſũt. Ad hec virgo reſpondit. Ego principium oronis mee iure ab ipo cepi qui eſt verũ omniũ reruʒ initiũ. fons ⁊ origo omniũ bonoꝝ. ꝑ queʒ deus pr̃ hãc inexplicabilẽ mũdi formaʒ cũ nõ eſſet ꝯdidit. qui ſane

om̄ia ⁊ me a te inter om̄ia creauit. ⁊ vt multa paucis concludam. ipe eſt ex quo om̄ia viſibilia ⁊ inuiſibilia cōſtant. Cui rethor. Si deus inquit vt aſſeris dei filius erat. quomō mori poterat. Si homo fuit. quomō mortē ſupare potuit. Hoc plane eſt ꝯtra totius mūdi rationē. ⁊ ꝯtra legem nature eſſe ꝯſtat. vt immortalis mori poſſit. ⁊ legem mortis vincere queat mortalis. cū vtiꝙ et ſi aliquomō concedat vt deus ⁊ hō debeat p̄dicari. certum ſit tamē alterutrū fieri poſſe. ſimul vtrorūꝙ eſſe nō poſſe. Cui virgo reſpondit. Veſtre vt video ꝯtrouerſie hec ſubtilitas ē: vt in eo ꝙ credere non vultis recepta pte vna. qꝺ integrum eſt ſubruatis. videlicet vt cuȝ deus ſit. homo eſſe non poſſit. tanꝙ omnipotēti deo hoc impoſſibile eſſe ꝯſtet; vt qui potēter de nihilo om̄ia ⁊ homiem inter om̄ia creauit ex nihilo. ꝙ idem deus ſubſtātiuam homis formā nō poſſet induere p quā inuiſibilis videri. ⁊ īpaſſibilis mori potuiſſet. Tu ꝓo ſi rei veritatē ſcire ꝑoptas depone falſe ſapiētie ſupcilīuȝ. ⁊ aſſume formā diſcipuli. vt cum ex reb inenarrabilē dei potentiam agnoueris. vel tūc credulus factus. non ⁊ eroges in eo homīs nature. ꝙ volūtarius aſſumpſit infirmatam. Nam cū in re om̄i ineſtimabiles ſint diuicie dei. maxime ī honore: approbādo ſui nomīs ꝓuocandis ad fidem homīb maieſtas vera oſtendit. vbi ꝓtus impioſa mortuis vitaȝ infudit. ⁊ cecis lumen reſtituit. Hui nimirū ſingulariter eſt admirāda deitatis potentia. qꝛ nō magicis carminib. ſed ſola ſua diuina poteſtate mortuoꝝ ſpūs reuocat ad corpa. cui potēti virtute claudis greſſus redditur. leproſiꝙ mūdantur. Que ſi ab eo geſta non credis fieri in homīb; ⁊ hoc ī nomine eius crede ꝙ ſigna ab homīb in noīe ei multotiens ſunt facta. ⁊ cognoſce ꝙ ſi deus nō eſſet omnipotens. ꝙ ipe mortuis vitam dare nō poſſet. Sed ⁊ ſi hō nō fuiſſet. mori nō po-

tuiſſet. Nã idem deus homo eſt: q̃ mortẽ in ſua carne ſuſcepit. ⁊ idem ds hõ ẽ. qui mortem ſua virtute deſtruxit. Idem q̃ppe fili⁹ dei eſt. qui diuinitate mori nõ potuit. carne q̃ppe mortuus eſt quã mortalem deus immortalis ſuſcepit. ⁊ idez criſtus dei filius. carne mortuus ſurrexit. q̃ immortalitatem ſue diuinitatis carne mortuus nõ amiſit. Mors itaq̧ non xp̄m ſʒ in ſe mortem xp̄s occidit. Non ergo iam inops fidei noſtre ẽ aut egena defenſio. vt in ſui defenſiõe externis innitat̃ teſtimoniis dũtaxat. Tu aũt ſi adhuc incredulus dubitas. audi immũdoꝝ demoniorũ ſpũs quib⁹ diuinitatis nomẽ attribuitis. audi inq̃ʒ ſub hui⁹ vocabuli inuocatiõe cõterritos xp̄m deũ et dei filium nõ negare. ac velut reos cũ tormenta ſentiunt queſtionũ. nõ qd placeat dicere. ſʒ qd extorquẽt̃ fateri. Igitur ſi fidei noſtre crudelitati derogatis. diis ſaltem veſtris credite. aut ſi vlterius pudor non eſt: negent certe homĩes quod demones ꝯfitent̃. Sed forte dicis mihi. quia vana demonũ tormenta ꝓ ratione. ⁊ volubilem ĩmũdoꝝ ſpirituũ ſententiã. ꝑ fidei noſtre ꝓponã experimento. Ego plane nõ vt xp̄s ſpirituũ ĩmũdorũ teſtimoniis indigeat hec interſero. ſʒ quia inuita demonioꝝ ꝯfeſſio. non leui eſtimatõe pẽſanda eſt. quia niſi hi inuiſibilib⁹ cruciatibus aſtringerent̃. libere vti q̧ ꝑ ſe facilius dicerent. q̧ ſemꝑ ꝯtra ſe mentirentur. Sed te miror formã toti⁹ prudentie p̄ferentẽ. chriſtũ deũ eſſe non ſolũ dubitare. ſed ⁊ mortis obprobrio maieſtatẽ ip̄ius derogãdo obſcurare. cuʒ tuipe gnoſcas veſtroꝝ auctoꝝ volumina teſtari eius diuinitatem. et crucẽ quã irridetis ꝓferre. ex quib⁹ interim tibi duoꝝ profero exempla. Plato. n. quem doctiſſimũ ac ſapientiſſimũ ꝓhibetis. cum de reuelãda chriſti maieſtate loqueretur. his verbis etiam ſignum illius intimauit. futurum aſtruens deum. cuius ſignũ certum dandũ eſt ⁊ p̄dicandum. Sibille

pro inde diuina vt aſſeritis carmina. ꝓprietatem huius ſancti nominis ꝯſonarunt cum dignitate diuine nature. Hec eadem deū poſtea vno verſu crucēq; ſignauit quā vos irridetis. erroneiſq; diſputatōib; eam refutatis. ꝑdictum ſcz poema ita promens. Felix ille deus ligno qui pendet ab alto. Uide expſſis quidem verbis. expſſam vtriuſq; ꝯfeſſionē Ille futurū deſignat. hec felicem denotat. q2 diuina ꝑuidit in hoīs fragilitate vtutem. ⁊ in eiuſdem hoīs morte victoriā. Quos tn̄ non idcirco ſequi cōuenit. q2 his velut ꝑ ſomnū verā ſapientiā loqui aliquādo ꝑmiſſum eſt. neq; vt gentilitas ex deo ꝑſcientiam meruiſſe videretur; ſ3 vt xp̄m deum ac dei filiū eſſe etiā veſtri loquerent auctores. Qui cum pene falſi ſint in omnibus. in hoc tamen ꝓbabilius non errauerunt. Ecce tibi pauca. de multis protuli. ⁊ ſi te ad credendū non alliciunt audita. et viſu probata: rerum miracula. vel inuitam demonum animaduerte confeſſionē: Q, ſi nec his dignum conſentire eſtimas. ſaltem tuis crede auctorib;. Nam non in hoc me iudicare habes. q immundoꝝ ſpirituum quos vos pro diis colitis. aut his veſtrorum teſtimoniis auctorum vtor. pro approbatiōe fidei xp̄iane cauſa huius .n. imꝓmpto eſt. Poteram equidem tibi ꝓbare ex ſcriptura ſacra que ſpiritu diuinitatis eſt condita. poteram inq; tibi intemerata mille teſtimonioꝝ ꝓferre ſignacula; ſed eſt ſpecioſa victoria aduerſarium ſuum. telis ſuis veluti propriis laqueis interire. ⁊ auctorum ſuoꝝ teſtimoniis confutari. quia quorum fidem aſpernaris eorum teſtimonia non recipis. Ecce me chriſti fide. munitā dii tui loquentem. ſi aures habent ad audiendum audiant. ⁊ ſi poſſunt prohibeāt me ꝯtra eos loquētē ⁊ ꝓbātē. aut tu certe ꝓ eis loquere. et ego reſpondebo tibi. Audiens hoc rethor reſpōdit. Si predicta miracula vt credi iubes. manens

in homīe deus pfecit. nun-
quid ſuſcipe deus penā ꝛ
pati crucem debuit? aut p
pter quā cauſam alios eru-
it a morte. cum ꝛ ipe morte
non caruit. Uel certe quo-
mō alijs profuit. qui ſibi p-
deſſe nō potuit. cū in ſua
liberatiōe etiam alijs libe-
ratiōis ſpem ꝯtuliſſet. Ad
hec ꝟba reſpōdit ꝟgo btā.
Eſtimatio tua in hoc etiā
fallit. dum in crucis affixi-
one. impaſſibilē deū paſſi-
onem doloris ꝛ mortis ſu-
ſtinuiſſe arbitraris. Nō. n.
natura celeſtis crucis ſen-
ſit iniuriā. ſꝫ aſſūpte in deū
infirmitas carnis hec ptu-
lit Nam incōprehenſibilis
ꝛ liber ab om̄i paſſiōe deus
nec pati potuit nec teneri.
ſed quendā de dyabolo per
aſſumptū homīem egit tri-
umphū. cum in ligno natu
ram carnis imponēs. cū ſi
ne iniuria ſui p homīez ſu-
perauit. q homīem cū dei
iniuria egerat in delictum.
Homo ergo nō diuinitas
cruci affixus eſt. ꝛ q pecca-
uerat p lignū ꝯfixus eſt in
ligno. Hec deo fuit aſſumē
di homīez p̄cipua ratio. vel
voluntas. vt peccatum ab
homīe ꝯtractū. p homīem
tolleretur. ꝛ ab illo fides re
ſurrectiōis inciperet. quē pri
mū reſurgere debuiſſe con
ſtaret. Poterat equidē cū
eſſet deus p angelū quem-
libet. aut p aliquam celeſtē
virtutem. pſtrato dyabolo
homīem eripe ſi voluiſſet.
ſed om̄ia cum ratiōe agens
deus. ſic modum ſtatuit vi
ctorie. vt q homīem ſubiu-
gauerat. p homīem ꝛ vince
retur. Hec ꝛ alia multa dū
beatiſſima virgo katherina
aſſereret. ſtupefact⁹ rethor
ꝛ cuncti oratores. ꝛ qd con
tra hec obicerēt neſciebant.
ſed turbati ꝛ ꝯfuſi manife-
ſta dei ꝟtute. inuicem ſe cō
tuentes obmutuerūt. Qui
bus indignatus imperator
cum furore nimio ſic ait.
Quid vos ignari ꝛ degene
res. ebetatis ſenſib⁹ ſic ob-
muteſcitis Sic ne vos de
bilitatis ſenſib⁹ et furorib⁹
virtus feminea pdomabit.
Nū ſatis ſupfluūq eſſe po
terat ad ignominiā omniū
philoſophoꝝ. ſi quinq̄ gene
aut eo amplius femie vnū
ex vobis verbis euiciſſent.

Nũc aũt o pudor quinq̃gĩ-
ta robuſtiſſimos oratores
ab extremis mũdi ꝑtibꝫ ele
ctos. vna puella turbine ꝟ
borũ eouſqꝫ attonitos red-
didit. vt hi quid vl' que cõ-
tra eam dicant prorſus nõ
habeãt. De hinc vnus quẽ
ſibi magiſtrum ꝛ ducem ce
teri fatebanᷓ eſſe. tyrãno ita
reſpõdit. Hoc tibi vnũ im
perator dicam. vnde orien-
talium turba oratorum te-
ſtis nobis eſt conſtãtiſſima
ꝙ vſqꝫ in p̃ſenti auditorio
nullꝰ ſe nobis ante hoc tẽ-
pus in verbis ꝛ mundi ſa-
pientia ꝯferre preſumpſit.
Si aũt iactanter ꝯferre ſe
nobis p̃ſumpſiſſet. cõtinuo
victus ꝛ confuſus abſceſſiſ
ſet. De puella vero iſta lon
ge alia ratio eſt. in qua (vt
vera tibi loquar) non ani-
malis homo loquiᷓ ſed di-
uinus quidam ſpũs. qui ſa
ne ꝑ os mortale ſonãs. nos
in ſtuporem ꝛ ammiratiõeꝫ
adeo conuertit. vt ad iniu-
riam ipſius xp̃i de quo loq̃-
tur. aliquid dicere aut peni
tus neſciamus. aut omino
formedemus. Nam vt chri
ſti nomen ꝛ diuinitatis eiꝰ
potentiam; ſimulqꝫ crucis
ipſius miſteriuꝫ p̃dicare ab
ea audiuimus. cõcuſſa ſũt
viſcera. ꝛ corda noſtra tre-
muerunt. ꝛ omẽs corporis
noſtri ſenſus ſtupendo au-
fugerũt. Unde ꝛ te diutiꝰ
o imꝑator. fallere nolumꝰ;
ſed conſtanter fatemur. qꝛ
niſi illam ſectam ꝓbabilio
ribꝫ expimentis ventilataꝫ
de his quoqꝫ deos hucuſqꝫ
coluimꝰ. nobis oſtenderis
eſſe veriorem. ecce om̃s cõ-
uertimur ad xp̃m. qꝛ ipſum
verum deũ ꝛ dei filium cõ
fitemur. ꝑ quem tãta mor-
talibꝫ homibꝫ beneficia pre
ſtanᷓ. que ꝑ virginem iſtaꝫ
audiuimus recitata.

Capitulũ deci
mũquintum. De furore et
ſeuera ſententia tyranni.
contra ſanctos dei ſcꝫ ſapi-
entes. Et de confortatione
eorundem facta a beata ka
therina. etiam de religioſo
ipſorum martyrio ꝑ incen-
dium ignis facto.

Capitulum XV

Audiēs hoc tyrannꝰ: p̄cipitibus furijs agitatus ac nimio furore ſuccēſus accenſo in medio ciuitatis igne vehementiſſimo iuſſit omnes quinquaginta magiſtros religatis manibus ꝛ pedibus. penalibꝫ incendijs cruciari ꝛ concremari Qui dum traherentur ad ignem. vnus eoꝛuz ceteros hoꝛtabatur dicens. O ſocij ꝛ cōmilitones mei quid agimus? Poſtq̄ꝫ deus longos noſtros miſeratus errores. ad hanc ſuam gloriā vocare dignatus eſt. vt vel in fine ſacre fidei priuilegio ꝛ ſancti nominis ſui cognitione nō fraudaremur. cur nō ꝓperamus ante vite exitum ipſius ſignaculo.

et ſacri fontis lauacro ĩno/
uari. Et cum hec diceret.
rogabant vnanimiter pre/
cioſam virginem chriſti. vt
lauacro ſalutifero pfunde/
rent. Quib9 ait electa ꝟgo
dei. Ne paueatis o fortiſſi/
mi milites chriſti: conſtan/
tes eſtote: ꝛ d baptiſmo ſol
liciti ne ſitis. Erit enim ſa
lutare baptiſmũ ſanguinis
veſtri perfuſio. ꝛ ignis iſte
cruciatorius flammeũ ſan/
cti ſpiritus ignẽ vobis mi
niſtrabit; et ſic eos in fide
plene inſtructos ac confor/
tatos dimiſit in pace. His
itaq; peractis. aſſunt mini/
ſtri iniqui ex iuſſu impera/
toris. ꝛ ligatis manib9 ꝛ pe
dib9. ſanctos dei martyres
medijs flammis trucib9 in
gerũt. ꝛ ſic inter eſtuantes
flammas incendij dominũ
confitentes felici martyrio
coronati. ad dominum mi/
grauerunt. Tertiodecimo
die menſis nouembris. In
quib9 illud apparuit ĩſigne
miraculum. vt indumenta
ꝛ capilli capitum eorũ. nul
lam ab igne leſionem ſuſti
nerent. vultus vero eorum
roſei coloris decore emica/
bant. ita vt dormientes po
tius q̃ʒ extincti putarent.
Unde ꝛ viſo hoc ĩſigni mi
raculo. multi conuerſi ad
dominũ. crediderũt in do/
minũ. Horum corpa chri/
ſtiani rapientes noctu ſepe
lierũt ea.

Capitulũ ſede cimũ De fallaci arte tyranni. qua per blandicias ꝛ pmiſſiones fallere conabat. beatam katherinam. Et de reſponſione prudentiſſima ipſi9 virginis. licet deriſoria ꝛ confuſibili. contra iniqua verba tyranni. Et de cõminatione ipſi9 p diuerſa martyria contra virginẽ Et de conſtante reſponſione beate katherine. ac ſpõtanea ei9 volũtate ad martyrium pro chriſti nomine ſuſtinendum.

Capitulum XVI

DIs ita. qꝫ geſtis. tyrãnus vidẽs ꝟginem ſanctã immutabiliter fidei tenere ꝯſtantiam, ⁊ nec minis nec terroꝛib9 turbari. arte q̃dam ſubdola temptat animũ eius emollire. vt ad ꝓphana ſacrificia vel ꝓmiſſis ſaltem ſanctã valeat inclinare. Dixit itaqꝫ illi. O virgo generoſa. o digna imperiali purpura facies. nũc aduertat iuuenilis pꝛudentia tua. quanto erga te doloꝛe ſollicitoꝛ, eo ꝙ immoꝛtalium deoꝛum noſtroꝛum culturam non ſolum aſpernaris. ſed ⁊ ſpirituũ immũdoꝛum in eis maleficia eſſe teſtificaris. quibus cultores ſuos fallẽdo decipiãt. ⁊ ſubtilib9 ĩſidijs deceptos ĩfernalib9 pẽis obnoxios faciãt. Vñ te ab hac temeraria rõe ⁊ latratiõe reſipiſci.

cõuenit. ne ꝛ ipi tanto magis iniuriã ſibi illatã vlciſci incipiãt. qnto ipi paciẽtes adhuc. tibi meritos nõ inferũt cruciat⁹ Cõſule ergo iuuẽtuti tue o katheria. ꝛ ſacrifica dijs nr̃is. ꝛ eris ſecũda poſt reginã in palatio meo. ꝛ ad nutũ tuũ cuncta regni negotia ſpectabũt vt quos dignos honoꝛe iudicaueris. hi regijs ditenꝫ honoꝛib⁹. quos aũt ĩhonorabiles manere iuſſeris. illis ſufficiat intra domoꝛuꝫ ſuaꝝ latibula vel manere ĩglorios. Deniqꝫ ĩtra regnũ meũ adhibeas quos volueris. excludas quoqꝫ quos nolueris. In aulicũ miſteriũ recipianꝫ quos recipis. abijcianꝫ quoqꝫ quos abijcis ꝛ recuſas. In hoc vno tm̃ diſtet a te regina. ꝙ regio thoꝛo iũcta. legali mr̃imonio nõ fraudabiꝫ. Ceterũ tu impialib⁹ ꝯſilijs. tu ꝑuincialib⁹ edictis. pꝛinceps ꝛ moderatrix eris. Nec hoc ſolũ. ſed et ego faciã tibi ſceptifere ymaginis ſtatuaꝫ in medio ciuitatis erigi. a cũctis ciuib⁹ ſalutandã. ꝛ ab oĩb⁹ venerandã. Reus maieſtatis mee erit. ꝗ inſalutatam eã ꝑterierit. Nulli qñtũlibet noxio. venia negabiꝫ. ꝗ ſe ad hãc ſtatuã ꝓniꝰ oꝛ rogaturus inclinauerit. Poſtremo in quo enĩ te altius beare valeã. niſi intra deas templuꝫ tibi de ĩſigni marmoꝛe bene. polito erigã Hinc ꝟgo in riſũ paululũ excitata. tyrãno ait. O me felicem tãto honoꝛis priuilegio. cui erigaꝫ ſtatua ab oĩbus ſalutãda atꝫ veneranda. O me inqꝫ felicẽ ſi. vel hoc vnum merear. vt fiam aurea. Sꝫ nec ex toto infelix ero. ſi vel argenteam me eſſe ꝯtingat. Erit enĩ intra trapeſitas ꝯtentio de eſtimatiõe ponderis ꝛ pcij mei Q, ſiue id mihi foꝛtũa ꝑſtiterit. ſiue ſi ita neceſſe fuerit. Ut quouis etiã ignobili metallo ſim foꝛmata. aut certe expolita de nobili marmoꝛe: dũ ſalutationeꝫ a cõmeantib⁹ vel venerationẽ a cõmoꝛantib⁹ ĩueniã. Uerũ cetera liniamẽta ſtatue mee. qualicũqꝫ metalli genere infoꝛmã cõueniant. hoc vnum a te impatoꝛ ſi phas eſt ſcire ꝑopto. Que

erit illa inſignis materia alens. viuificans, atq diſcernēs. ex qua oculi ad videndum. ⁊ aures ad audiēdum. os ⁊ lingua ad loquēdum. ⁊ cetera queq informentur. que ſenſu vigentia ſalutationes hominū audiant. videant. ⁊ intelligant. Nam ſi hec defuerint. quid refert. mihi vl' femiei vult⁹ decorem dari. vel an ſimee turpem ymaginem aptare? Sed dicis mihi. non erit ignobilis tua memoria. cū pretereuntes formaz huiuſcemodi intuebūtur ⁊ dicēt. Hec eſt illa egregia katherina. que deum ſuuz relinquens. hoc tam felici commertio vitam ſuaz memori euo cōſeruauit. O me tūc felicem. cum me inanib⁹ fabulis vulgi honorabit inſania. Uerūtamen ſi ſit hec inanis interim recordatio q̄tumlibet in honorem mei. dum regio metu p̄ſſus. vulgus. hanc mihi venerationē exhibeat. aues tamē celi venientes ⁊ vndiq aduolātes. ſedem in me ſibi vſurpabūt. ⁊ immūda digeſti cadaueris ꝓluuie. faciē meā maculabūt. Quid interim aūt pueri facturi ſunt. q̄ diuinū miſterium cauſe. venerari neſcientes huc ſimł' egeſturi conuenient? Aut quid canes cōminncturos ī me. ego nūc cōmēorē O decus. o mihi expetendū apaſtaſie merito priuilegiū. ꝑ quo xp̄m relinquere et demonū cultib⁹ me iubet imperator inherere. Quid tu reſpondes ad hec imperator? An in dieb⁹ meis hec ſtatua inſignis erigel. Erit ne mihi ex hac ſtatua. vita iocūdior. etas ꝓductior. aura ſalubrior. cēſus opulentior? Si aūt in morte reſoluto corꝑe. hoc dec⁹ forme mihi katherine īſtaurabił. quero an mihi hoc preſtare valeat. ne caro mea incorruptionē ſentiat ⁊ libera a ꝟmib⁹ ſeruel ad futuram reſurrectionē? Que deniq interea. anime mee ꝑ hāc quā ꝓmittis ſtatuaz. p̄ſtabitur btitudinis corona? An ī ſecreta celi quadam regione ſeruabitur. cū ſanctis īcorruptibilia p̄miorꝫ munera ꝑceptura. Deſine ergo imperator. deſine talia iam mi

bi pſuadere. que ſūt ſcelus etiam cogitare. Stultuz ē valde te in hoc elaborare. ī quo laboris tui nullum poteris emolimentū acqrere. Chriſtus me ſibi ſponſam. federe indiſſolubili copulauit. Jlle gloria mea eſt. ille gloriatio mea. ille amor meus. ille dulcedo et dilectio mea eſt. Huic ſemel dicataz non rerū blandimēta. non me exquiſita tormenta ab eius confeſſione. vnq̄ȝ poterūt abſtrahere. Tunc maxēius imꝑator dixit. Conſulere quidem iuuentute tue ſi acquieuiſſes virgo decreueram. et decreta adimplere propoſueram. ſȝ quia nō ſolum obſtinata mente oblatos honores. ſed ⁊ ſalutē et vitaȝ paruipendere te video: ecce ego auſterioris iudicij inibo conſilium. vt ſane aut dijs noſtris ſacrifices: aut crudeli morte intereas. Cui puella reſpondit Cum ipſe rex celorum deꝰ ⁊ dominus meus ihs xp̄s. pro me a dyabulo temptari a iudeis cōp̄hendi. et ab iniquo iudice morti adiudicari non rennuerit. dignuȝ eſt vt ego ꝓ nomīe eius. nō ſolum penas. ſed ⁊ ſi ſic neceſſe eſt. etiaȝ mortem ſuſtineam. quia ipſe ſe ꝓ me deo patri ſacrificiū dedit. Gaudiuȝ ergo mihi eſt vt ⁊ ego me illi hoſtiam gratā offerre merear. Tu nūc gloriaris. q̄ in me ⁊ in ſeruos dei poteſtateȝ habeas. Ueniet aūt tempus ⁊ ꝓpe eſt. ī quo dyabolus in te ſuam poteſtatem exerceat. ⁊ penas q̄s ſeruis chriſti ad tempꝰ tu ingeris. in eternis tu cruciatibꝰ recipies. Ego aūt tanto me gratioſorem futuraȝ xp̄o eſſe confido. q̄nto pro eius nomine momentanea tormentorum maiora genera ſuſtineam. Tu nunc iniquo iudicio me ſolam queris perdere. fateor ſane q̄a non ſola ad chriſtum ꝓpero. Nam de hoc palatio tuo numeroſa turba iam xp̄o ānumerata eſt. Hinc tyrrannus ira ⁊ furore inebriatus. a miniſtris beatam virginem iubet comprehendi. ⁊ expoliatam ſcorpiōib' cedi: de hīc in obſcuro carceris ergaſculo claudi

Ubi cū duceret᷑ ꝯſtāter tyrāno ait. Ego plane ꝓ eius noīe flagellis cedi. ego tenebroſi carceris horrorē amplecti gaudeo. q̇ corp⁹ ſuuꝫ ꝑ me dedit ad flagella. qui quoqꝫ mūdū pugillo cōtinēs. carceris anguſti clauſtra nō refugit. Tu mihi tenebras ingeris in obſcuro carcere. certū tamē tibi ſit. qꝛ ꝑ has tenebras lux mihi ꝑpetua parat᷑: tibi aūt tenebre eternales ſuccedēt cito. cum infortunata ꝛ imp̄uiſa tui corporis nece.

Capitulum decimūſeptimum.

De primo martyrio beate katherine ꝛ de confuſibili reſponſione eius contra tyrannum. Et quomō fuit poſita ī obſcuro carcere. in quo angeloꝝ viſitatione ꝛ luminis illuſtratiōe ꝯfortata fuit.

Tunc iuſ
ſu tyranni mi
niſtri eam ve-
ſtibus exuen-
tes. ferreis vir
gis corpꝰ eius
tenerum lacerabant Et dū
verberando alij deficiebāt:
alij ſtatim ſuccedebāt. Ma
net interim virgo Katheria
conſtans. ꝛ deum laudans
in verberibꝰ. et gratias deo
agens. Sciſcitabatur autē
tyrannus. an ſi verberibus
fracta. regijs mandatis ve-
lit eſſe obediens. vt tunc re
laxaretur a pena. Sed vir-
go beata feriente robuſtior:
imperante rege ſublimior:
ſciſcitanti conſtanter reſpō
dit. O canis impudentiſſi
me. fac quecunqꝫ iniquiſſi-
ma mens tua excogitare po
teſt. Ego per penas illi me
reddere habeo. qui me ꝑ pe
nas redimere dignatus eſt
Talibꝫ cruciatibꝫ quādoqꝫ
vt ſpero me videbis cū ſan
ctis in gloria. tu vero eter-
nis deditus cruciatibꝫ do-
lebis tanta ꝛ talia in me et
in alijs famulis dei preua-
luiſſe. Claudit̄ hinc ex iuſ-
ſu regis virgo regia in car-
cere tenebroſo. fame et ſiti
biſſenis diebꝫ cruciāda. ſub
ꝓfinito edicto. ne lumen ce
li videat. ꝛ ne aliud q̄ꝫ tene
bras horrendas reſpiciat.
Sed nec in his xp̄s famu
lam ſuam deſeruit. Aſſunt
enim illi. angeli de celo cō-
fortantes eam. ꝛ ineſtima-
bili claritatis fulgore locū
carceris irradiantes. adeo
vt cuſtodes qui a foris ex-
cubias obſeruabant. pre ti
more nimio in ſtuporē men
tis conuerterent̄. Nullus
tamen eorum tyranno qđ
viderat dixit. aut referre ꝓ-
ſumpſit pre ſua feritate.

Capitulū deci

mumoctauuz. Quomodo
imperatrix ꝛ miles porphi-
rius militie princeps. In-
trantes carcerem viderunt
katherinam ſedentem inter
ſanctos angelos in carcere.
ꝛ quomodo eos in fide xp̄i
informauit. ꝛ quomodo cō
uerſi ſunt ad xp̄m. Simili
ter quomō porphirius cō-
uertit ducentos viros ſibi
ſubiectos ad fidē xp̄ianā.

ACcidit autez interea vt maxentiuſ pro cauſis inſtantibꝫ extrema regionis ꝯfinia adiret. Pernotuit interim regie crudeliſſima viri ſui ſententia de beata katherina. qualiter ſcz innocentem virginem ꝑ ſapientes predictos tractaſſet. Et quomodo illi prudentiſſimis ex verbis puelle deuicti. ⁊ ad fidem chriſti ꝯuerſi. glorioſa paſſione de mūdo migraſſent. De quo facto vir eius ĩdignatus dū virgo dijs libamina offerre noluiſſet. diris ceſā ſcorpiõibus ſub arta cuſtodia carceris iuſſerit r̄cludi. vbi ꝑ duodecim dies iuxta regis crudelis ſententiam puella innocens nullo cibi alimento frueret̄ Audiēs aūt

regina ferale coniugis edi-
ctum. Quis gentili errore
teneretur. tamen animi in-
genuitate tenere etatis mi-
serat puellã. Fitq; anxia vi
dere faciem v̄ginis. ꝛ ei col-
loqui affectat. ſ; ne id com-
pereat vir eius vehemēter
formidat. Talia meditãdo
regina domũ solitaria iam
bulat. fit illi optato euentu
obuiam princeps militie q̄
dam. Porphirius nomine.
vir ſtrennuus ꝛ ſerenus. ꝛ
q̄ntũ ad ſeculi dignitatem
conſilio prudens. fide ꝓm-
ptus ꝛ ꝯſtans. amici ſecre-
tum intra clauſtra ſilentij
ꝯſtantiſſime ſeruans. Hũc
ad ſe euocans impatrix au
guſta. aperit ei volũtatem
ſuam. ſimulq; poſtulat vt
amotis aut placatis cuſto-
dib; carceris. viſu ꝛ collo-
quio virginis potiretur.
Nam neceſſe eſt inquit. vt
tibi o porphiri ea q̄ me ſol-
licitãt aperiam. Multa. n.
hac in nocte ꝑ viſum paſſa
ſum. quorũ ambigua reue-
latio. me adeo ſuſpenſã red-
dit. vt in quodcunq; horũ
exitus. ſiue in aduerſum ſi
ue in proſperum vertatur
ignoro. eorũ tamen aliquẽ
eueutum mature mihi ſup
uenturum certiſſime cogno
ſco. Videbam ſane hãc de
quã loquimur puellam, in
tra ſepta domicilij ſedenteʒ
ineſtimabili claritate circũ
fultam. et viros dealbatos
circumſedentes. quorũ vul
tus inſpicere pre claritate
non poteram. Illa autem
me intuens iubet propi-
us accedere ꝛ de manu vni
us eorum qui aſſiſtebãt co-
ronam auream accipiens.
capiti meo ĩponebat dicẽs
mihi hec verba. Ecce tibi
impatrix corona e celo mit
titur. a domino meo ihesu
christo. Qua ex viſione ſu
ſpenſa. nec ſomnum capere
nec ore vnius momento q̄e
ſcere poſſum. ita cor tremu
lum me ad videndum vir-
ginem exagitat. Per te er-
go mihi viam ad puellam
eundi. et videndi faculta-
tem dari precor o porphiri.
Cui porphirius reſpondit
Tuum eſt domina angu-
ſta imperare quod vis. me-
um vere eſt perficere que

iubes. ⁊ hoc aīo ꝯſtanti.
Vñ ⁊ me ad hoc promptū
inuenies famulū. licet im/
peratoris iram ſciā pro cer/
to nō me poſſe vitare. ſi rē
ſciuerit; Nam de puella de
qua loqueris crudeliter ab
imꝑatore actū ꝯſtat. quia ⁊
ego interfui qñ ab extremiſ
finibꝫ regiōis ſapientes cō/
uocatos diſputare ꝯſtituit
aduerſus puellam. Sed et
ꝓmiſſis muneribꝫ ſi victā
redderent vehemēter inci/
tauit. Illi aūt aduerſus eā
ſtare nec vna hora ꝓualue
rūt. ſed illico ꝯuerſi. deum
hūc quem puella ꝑdicabat
publice fatebant̄. vñ ⁊ indi
gnatus imꝑator oēs igni/
bus tradi imꝑauit. In qbꝫ
illud inſigne miraculū con
tigiſſe vidi ⁊ ego. ꝙ in his
oībꝫ nec in capillis nec ī
veſtimentis eoꝝ vlla leſio
ignis apparuit. Qua ex re
fateor o regia. ex illa die ſic
verba illius; quibꝫ ipa de/
os noſtros exprobrauit. ſic
inqꝫ cor meū conturbando
ſollicitauit. vt quicqd dijs
exhibebamus. totū friuo/
lum deputem ⁊ inane. Vñ
niſi lex noſtra xpianorū ſe/
ctam penitus abhorruiſſet
facile qs poterat me ad cul
tū xpi impellere. Sꝫ quo
niam tu oportune vt puto
ꝯſiliū meū ꝓueniendo cō/
mones; quid aliud reſtat.
niſi vt cuſtodes carceris
ad voluntatē noſtram infle
ctamus mercede. vt et ipſi
hoc ipm celare ſtudeant.
Nec mora porphiriꝰ prin/
ceps ad ꝯſenſum eoꝝ cuſto
des emolliuit. Igit̄ prima
vigilia noctis regina ⁊ por
phirius ꝓcedūt ad carcerē.
Et introeuntes viderūt eū
ineſtimabili claritate vndi
qꝫ choruſcare. ex cuius ful/
gore ꝑterriti. corruerunt in
terram. Mox ineſtimabi/
lis odor ſuauitatis naribꝰ
eoꝝ infuſus. ad ſpem melio
rem eos ꝯfortauit. Surgi/
te inquit virgo egregia ⁊ ne
paueatis. qa ⁊ vos xps vo/
cat ad palmā. Surgentes
aūt ꝯtemplati ſūt puellam
ſedentē. ⁊ angelos dei pla/
gas ⁊ carnis ſciſſuras aro/
matico vngento circumfo/
uentes. quibꝫ caro; ⁊ cutis
ſuꝑficies inadmirabilē ver
tebatur decorem. Viderūt
etiam ⁊ ſeniores circūſedē/

tes quoꝝ vultus inedicibi
li lucis candore emicabant
Horuꝫ ab vno qui aſtabat
xp̄i virgo coronam accepit
velut aureo colore rutilan-
tem. ꝛ regine capiti impoſu
it. Dixitq; circūſedentibꝫ
ſenioribꝫ qui erāt ſpūs cele-
ſtes. Hec eſt illa dn̄i mei ꝯ
qua poſtulauerā regīa. quā
militie ꝛ corone nr̄e a deo
ꝯſortem fieri mihi depopo
ſcerā. Sed ꝛ hūc q̄ aſſiſtit
militē in noſtre ſortis nūe-
rum aſcribi volumus. Ad
hec illi inquiūt o precioſa
xp̄i margarita: ſup̄ his. pre-
ces tuas ille ſuſcepit. ꝑ cui⁹
amore et honore flagella et
carceris horrorem ferre nō
timuiſti. Sed ꝛ eterno mu
nere ab ip̄o tibi collatū eſſe
conſtat. vt ꝑ q̄buſcūq; ma-
ieſtatē ip̄ius interpellaue-
ris: impetratū votū tuū re-
portabis. Hos aūt qui viſi
tatiōis gratia tibi aſſiſtunt
ſcito inter primitias laborū
tuoꝝ iam aſcriptos. quos
triumphali paſſiōe aū te ce-
lica regna excipient corona
tos. Mox vero militie tue
agone pacto. te ille īmorta-
lis ſponſus tuus intra vite
ianuā eterne. ſuſcipiet. vbi
tibi modulis dulcibꝫ inde-
ſinenter celica organa reſo-
nabūt. vbi ꝛ clariſſima vir
ginū turba inter lilia roſeis
floribꝫ vernātia ſequuntur
agnū quocunq; ierit. His
dictis beata v̄go katherīa.
reginā ꝯſolatori cepit dicēs
Jam o regina forti eſto aīo
quia poſt hoc triduū itura
es ad deū. Ne ergo momen
tanea tormētoꝝ genera for-
mides. q̄a nō ſūt condigne
paſſiōis hui⁹ cp̄is ad futu-
ram ꝛ interminabilē gloriā
que talibꝫ p̄parat̄ a xp̄o. et
q̄ ꝑ xp̄o penis paſſis mer-
catur. Ne ergo verearis in
quā regis tp̄alis: aut morta
lis ſponſi minas vel penas
qui hodie in ſua ſup̄bit po
tentia. ꝛ cras putredo futu
rus eſt ꝛ vermis. Ne verea
ris inquā eius conſortium
aſpernari. ꝑ rege eterno ꝛ ī-
mortali ſponſo ſcꝫ dn̄o nr̄o
ih̄u xp̄o. qui ꝑ caducis ho-
noribꝫ donat eterna p̄mia:
et pro trāſitorijs bonis lar-
git̄ gaudia ſine fine manſu-
ra. Ad hec verba v̄ginis be
ate: porphirius q̄ prime co-
hortis p̄fecturaꝫ agebat. et

magnis rerum poſſeſſioni-
bus pollebat: cepit rogãdo
virgini inſiſtere. q̃nam illa
eſſent premia que xp̃us mi-
litibus ſuis ꝓ damnis tem
poralibus recompenſabit.
Cui virgo. audi inq̃t o por
phiri ⁊ animaduerte. qꝛ ho
minem mortalem q̃uis ſit
potens. quãlibet diues aut
incolumis. nulla tamẽ vn-
q̃ tanta vigilantia tãtaq̃
circũſpectio eum p̃munire
valet cuiuſcunq̃ etiã con-
ditionis quin in ſuo ſtatu
immutet̃. Intuere diligen
tius quã breuis eſt vita ho
minis. Ip̃e deniq̃ rerum
diuitie quantũlibet longo
tempore in magno labore
queſite. quam celeri lapſu
effluunt. Quid em̃ foren-
ſes q̃rimonie aliud clamãt.
niſi rerꝝ p̃rimonia ſublata?
Aiaduerte an ipſe vrbes e-
iuſdem dignitatis ſtatũ ad
huc retineant. quo prio tp̃e
fundate ↄſtiterãt. Q, ſi ita
ẽ ymmo qꝛ ita ẽ. nũc in ad-
uerſum mẽtis defige intui-
tum. Et q̃a interrogando
ſciſitaris que ſint ⁊ quãta
illa premia que ſuis xp̃s ꝓ
tranſitorijs rependit: ſic ac
cipe. Porro ſi hec que ſunt
ſub celo. ſunt tam fluxa at-
q̃ fugitiua aliquo modo fo
rent expetenda. cur nõ mul
tomagis q̃ ſuper celos ſunt
firma ⁊ ſtabilia: humanas
mentes nõ oblectarent: pre
ſertim cũ illa ſcȝ tp̃alia nec
ad votũ poſſint retineri. et
iſta ſemel accepta nõ poſſũt
amitti. Mundus iſte velut
carcer tenebroſus eſt. ĩ quo
nullus ita naſcit̃ vt nõ mo
riatur. Illa aũt ſup̃na p̃ria
pro qua fit mũdi cõtempt⁹
velut ciuitas eſt. q̃ ſole nũ-
quã indiget. vbi nulla tur-
bat aduerſitas. nulla neceſ-
ſitas ãguſtat. moleſtia nul
la inquietat: ſed perhennis
gloria. iocũditas ⁊ leticia
eterna. felicitaſq̃ in ea reg-
nat ſempiterna. Si queris
q̃d ibi ſit. vbi tanta gloria
ac talis beatitudo conſiſtit
aliter dici non poteſt. niſi
quicquid boni eſt. ibidem
eſt. ⁊ quicquid mali eſt. nuſ
quaȝ ibi eſt. Quod inquis
bonum illud eſt? Dico ta-
le eſt. quod oculus non vi-
dit. nec auris audiuit. nec
in cor hominis aſcẽdit que
preparauit deus diligenti-

bus ſe Ad hanc felicitatem quidam diuicijs conſtipatus anhelabat dicens. Usqꝫquo deus in hoc ſqualentis mundi puluere me retines? Usqꝫquo ſicientem ad te ſpiritum inter carnis ergaſculum retines? Uſque quo prolōgatur incolatus meus? Hec eſt illa deſiderabilis patria: vbi non eſt luctus neqꝫ clamor: neqꝫ dolor. ſed abſterget deus omnem lacrimā ab oculis ſanctorum. De qua dicit vnꝰ propheta ex ſuis. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Parua quidem ſunt q̄ dico tibi. ſed rerum experientia ſenties. ea ſi fidelis vſqꝫ in finem pſeueraueris.

Capitulū. XIX

quomodo imperatrix ⁊ porphirius parati ad martyrium procedunt de carcere. Et quomodo porphirius conuertit plusqꝫ ducentos milites ſuos ad fidem chriſti. Et quomodo chriſtus venit ad beatam katherinam: ↄſolans eam. Et quomodo rex p̄ſentari ſibi iuſſit puellam. et videns eam tam pulcram. quam tamen fame iam quaſi periſſe credebat. furore repletus carceris cuſtodes perdere volebat. quos et katherina excuſauit vt īnoxios. Et quomodo impator ſiterato ſancte ꝟgini perſuaſit iniqua. Et de pulcherrima ipſius reſponſione ad illum. predicendo eidem mortis vindictam. quam deus per chriſtianum facturus erat de ip̄o Et quomodo de reſpōſione ſancte. furioſus tyrannus turbatus eſt. et ad circumſtantes miniſtros mādauit virginem ſupplicijs deficere ⁊ perire.

Capitulum XIX

Iam leti de celeſtiũ ciuium viſiõe preſenti. ⁊ btẽ virginis ꝯſolatione. regia ⁊ por=phirius procedunt de car=cere: pati ad oĩa q̃ tortor inſanus poterit inferre ꝓ xp̄i noĩe ſuſtinẽda. Fit q̃ſtio a militibus quo in loco por=phiriꝰ cũ regina ꝑnoctaſſet Quibus ipſe ait. Quo ego loco pernoctaui vos ne q̃=ſieritis: Etenim ſummũ et vtile vobis bonũ erit. ſi cõ=ſilijs meis acquieueritis. Quod mihi contigit. non terrenis ſed diuinis excu=bijs me inuigilaſſe ſcitote. quibus mihi vite veritas reuelata eſt. ⁊ vera deitatis cognitio reſerata. Quo circa ſi mei amici ⁊ cõmilito=nes eſtis. mecũ quoqꝫ gau=dere optatis. Idola vana q̃ hucuſqꝫ coluimus relin=quite. et vnum deum qui omnia. ⁊ nos inter omnia

creauit⁹. filium quoq3 eius ihũm xp̄m credentes ado/rate. q2 ipſe eſt deus 7 dñator omniũ ſeculoꝝ. In cui⁹ poteſtate ꝯſtat vniuerſalis machina mũdi. qui credentes in ſe eterna remunerat beatitudĩe. Incredulos autem ſupplicio damnat eter/no. Hic errores nr̄os diu ferens ꝑ beatã katherinam nobis nũc primũ innotuit quã maxentius imꝑator in carcere. veſano clauſam te/net iudicio. Erãt aũt ducẽti 7 eo amplius milites qui bus a porphirio talia refe/rebant. Qui mox ydola vana reſpuẽtes ad xp̄um ſunt ꝯuerſi. Seruabat interea virgo xp̄i in carcere iuxta edictũ imꝑatoris. Et quia biſſenis dieb9 ſine alimen/tis eam eſſe tyrãnus iuſſe/rat. celeſtis tñ cõſolator ei nõ defuit. Et qui danielez ꝓpham in lacu leonũ pauit ipſe innocentẽ puellã ꝑ hos dies de celo miſſa candida colũba fouere nõ deſtitit. Expletis vero dieb9 duodecim apparuit ei dñs ihs criſtus cum multitudine an/gelorum. quem ſequebatur magna turba virginũ. Cui ait domin⁹. Agnoſce o filia agnoſce auctorem tuũ pro cuius nomĩe laborioſi cer/tamis curſum cepiſti. Conſtans ergo eſto 7 ne paueas quia ego tecum ſum. nec te deſero. Eſt. n. nõ parua turba hominũ ꝑ te nomi meo creditura. Et hec dicens in celũ ſeſe recepit. Quem virgo euntẽ longo intuitu ſeq̄bat. Ad vero imꝑator expletis cauſis ꝓ quibus ierat alexandrinoꝝ rediit ad vr/bem. Poſtera aũt die ſedente eo in ſolio ſuo fit cõuen/tus magiſtratuũ 7 tribunicie dignitatis. Tũc rex ait. circumſtantib9. Preſentet nobis inq̄t puella illa temeraria. vt ſciam⁹ ſi vel fame/vrgente ad culturã deoꝝ poterit incuruari. Educitur itaq3 de carcere virgo ſpeci/oſa. tribunali regio p̄ſentã/da. Que cu3 in eius ſtaret p̄ſentia. vultũq3 illius quẽ tanto dierũ ſpatio attenuatum ieiunio eſtimauerat: multo formoſiorem tamẽ. 7 ſplendidiorẽ videret. arbitrabat clamdeſtino officio ei ſubminiſtrata alimenta

fuiſſe. Unde furore cōmo-
tus carcerarios iubꝫ excru
ciari vt fateanꝫ. a quo ꝛ per
quem ergo in carcere cibis
fuiſſet ſuſtentata. At virgo
xpiāne cuſtodes ſui cauſa ī
nocenter cruciarenꝫ; cogiꝫ
aperire qđ clam homib⁹ eſſe
malebat. Ait itaqꝫ tyranno
tu imperator inter homines
locū hunc tenere debueras
vt noxios. non innocētes
punires. Uerūtamen te lo-
cū iudicis īdigne tenere ex
hoc manifeſtū eſt. qꝛ homi-
nes ab hac ſi qua eſt culpa
innoxios perire nephando iu
bes iudicio. Ego plane ab
homīe cibū corporalem nul-
lum accepi. ſed qui ſuos mi
lites in fame ꝛ tribulatiōe
deſerere neſcit; Ipſe me an-
cillam ſuaꝫ per angelum ſuū
celeſtis cibi alimento nutri
re dignatus eſt. Ipſe deus
et amator vnicus meus; ip-
ſe paſtor ꝛ ſponſus meus ē.
Ad hec tyrannus dolos in
pectore verſans; ne a circū
ſtantib⁹ tanqꝫ iniquus ꝛ in
placabilis videretur ait pu
elle. Tedet me puellā ma-
gis artibus deputandam
ꝛ ab ingenuis progenitori-
bus natā a deo degenerari.
vt non ſolum immortaliuꝫ
deorum noſtrorum cultu-
ram abhorreat. ſed etiam ī-
iurioſis verbis derogādo. ī
mūdorū ſpirituuꝫ fantaſiā
ad illuſionē hominū deno
tet. Unde licet te ſeruare. qꝫ
perdere maluiſſem aperi ta
men nobis qđ tibi īfra da-
tas inducias conſilium ſe-
qui decreuiſti. Neceſſe eſt
enim pꝛeſenti deliberatione
qđ vis vnū ex duob⁹ elige
re. Aut diis ſacrificare; vt
feliciter viuas. ꝛ non vt fa
mula; ſed vt regina potens
ꝛ electa decore ī regno meo
regnes. Aut certe exquiſi-
tis tormentis corpus tuuꝫ
tenerū dilacerari vt pereas
Cui virgo reſpondit. Attē
de ꝛ tu obſecro ꝛ iudicij ex-
amine iudica. quem magis
eligere debeam. an poten-
tem eternū. glorioſū ꝛ deco
rum. vel an infirmū morta
lem. ignobilem. ꝛ deformē.
Scias tamen qꝛ viuere ſa
ne opto. ſed vt mihi viuere
chriſtus ſit. mori autem ꝓ
eo nūc non timeo. ſed ma-
gis diligo. quia moriēdo ꝓ
eo īterminabilis vite emo-

limentum lucrari me confido. Nam et ſi tu tormentis corpus meū dilacerari facias, habeo ſane deum et dominū meum ihm xpum qui ex hoc mortali corpore corpus mihi immortale reſtituet. Et licet illud corp⁹ meum quod ineuitabili lege nature, in mortem reſolui expectat, licet inq̄ꝫ i hoc ſeuiendi ad tempus habeas poteſtatem. in animam tamen meam nulla tibi data eſt poteſtas, niſi hoc tuū eſſe mentiaris: ꝙ corporeo deſtructo per te habitaculo, ipſa tandem libero volatu ad auctorem ſuum gaudens non redeat. Tu ergo tyranne quecūq̄ꝫ penalium tormentorū machinamenta excogitare potes ne differas, quia vocat me domin⁹ meus ihs xps, cui nō thauros mugientes, non oues innocuas, ſed carnem ꝛ ſāguinem meum in ſacrificium illi offerre deſidero, q̄a et ipſe ſemetipſum pro me obtulit deo patri in holocauſtum. Veruntamen dico tibi, ꝛ vere dico, quia in proximo ſuperueniet tibi dies magne vltionis, quo chriſtus ſuſcitabit tibi aduerſarium de fide quaꝫ impugnare non ceſſas, qui ab hoſtili corpore tuo caput nephandum gladio reſcidet vltore, ꝛ de ſceleratiſſimo ſanguine tuo, dij tui id eſt īfernales manes execrāda ſument libamina. Poteras tamē tante animaduerſionis iudicium euadere, ſi conſilio meo acq̄eſceres et ydola vana relinqueres, fideiq̄ꝫ chriſtiane culturā deuotus arriperes. Ad hec tyrannus vt leo violent⁹ dentibus frendens, beatam v̄ginem iuſſit duris ſupplicijs cruciatam morte crudeliſſima interire, in vocem huiuſcemodi erumpens.

Quid ignaui talia ſuſtinetis Uſq̄ꝫ quo adeo deos noſtros tam contemptibiliter ab iſta malefica incantatrice derogari paciemur. Cur non totum corpus membratim diſcerpi faciamus, ne ꝛ ceteri chriſtiani aduerſus deos noſtros ſimili inſultatione barbarizare p̄ſumant. Ergo agite ꝯtra eaꝫ omnes, quibuſcunq̄ꝫ deorū

iniuria cure eſt apprehendite magā iſtam ꝛ diris ſupplicijs excruciatam. morte crudeliſſima eam facite interire. ꝛ tūc deū ſuū de cuiꝰ ſe iactat ꝑſidio. ſi phas eſt ꝓuocet ſibi in auxiliū.

Capitulū vigeſimū.

De quadam quorundam impia pietate qua ſuadebant virgini. vt ne periret. tyranno obediret. Et ꝺ prudenti reſponſione eius ad illos qua eoꝝ multi conuerſi ſunt ad fidem. Deniqꝫ de iniquo conſilio dato imꝑatori a ꝑfecto nomine thurſate. de rotis fiendis. Et quomodo ꝑ orationem virginis fracte ſunt rote a ſancto dei angelo. atqꝫ quomodo interfecta ſūt plura milia hominum. Et qualiter imꝑatrix conſtanter reprehendit imꝑatorem. Et quomodo multi gentiliū ad fidē chriſti conuerſi ſūt. Tandem de anxietate ferali tyranni ꝛ glorioſo martyrio imperatricis. necnō porphirij ceterorūqꝫ cōmilitonum ſuorum.

Factuz eſt aūt cuz traheret̃ ipſa puella ad ſupplicium quidā miſerantes virginee forme decorem indigna morte perire. ſuadebāt virgini vt imperatori potius obedire deberet. qꝫ reſiſtendo florentē amitteret iuuentutē. O inquiūt forma virginei decoris. O ſolaris ſpēs candoris. que nam tāta mētis obſtinatio eſt iſta. vt generoſi ſanguinis puella. cui diuicie ꝛ honores gratis offerūtur. ꝛ tamē volūtariū mortis compendiū eligat? O virgo katherina impio digna: conſule iuuētuti tue. ꝛ ne eligas pulchritudis tue vernantem ſpeciē morte immatura ꝑire. Quibꝫ amabilis ꝟgo katherina reſpōdit. Deponite o viri planctum iſtū vanaqꝫ lamenta veſtra. ꝛ de pulchritudinis mee diſpendio. q̄ruloſas ꝺponite voces. qꝛ caro mea q̄ vobꝭ florere videt̃. velut fenum eſt ꝛ gloria eius ſicut flos feni: dū ꝛ mox abeūte

ſpiritũ marceſſit. ꝛ conſum
pta a vermib9 reditura eſt i
puluerem. vñ primoꝛdialis
eſſentie ſumpſit originem.
De meo igit interitu noli-
te flere nec ſolliciti eſſe. q̃a
mihi talis cruciatus nõ eſt
interitus ad conſũptionez:
ſed tranſitus ad vitã. Non
eſt interitus ad erũpnã. ſed
tranſitus ad gloꝛiã. Sup
vos autẽ potius expandite
gemit9. qꝛ vobis ſic manẽ-
tibus nõ manebit tranſit9
veſter ad ſpem repationis.
ſed erit introit9 ad erũpnaz
eterne pditionis. His ꝟ-
bis beate ꝟginis quidã eo-
rum ꝯpuncti ſubtraxerunt
ſe ab ydolorũ cultura. et im
patoꝛis ꝯmunione. non tñ
illud palã eſſe volebãt ꝑter
metũ coꝛpis ꝛ moꝛtis. Qua
lis tñ exitus fierat de vir-
ginis paſſiõe attentius ipſi
ꝯſiderabant. Supueniens
aũt vir quidã nomĩe thur-
ſates vrbis prefectus. ꝛ ipſe
vir belial. furentẽ regem ad
nouã incendit inſaniam: et
toꝛmẽta toꝛmẽtis accumu-
lat. O magne inquit impa
toꝛ nõ pudet te tanto tẽpe
vnius femĩe obluctatione
teneri. Audi ergo impatoꝛ
Nõ vidit adhuc katherina
tale genus toꝛmẽti quo ex-
terreat. ꝛ acquieſcat tibi ad
immolandum dijs noſtris
magnis. Jube igit vt infra
triduũ hoc. ſint facte qua-
tuoꝛ rote. ꝛ ſicut ego dicta-
uero ſcʒ vt extremi rotaruʒ
oꝛbes ꝛ intimi rotaꝝ circu
li clauis ꝓminentib9 ꝛ acu
tis ꝑfigant. Radij vero arti
culares quib9altrinſec9 ro-
tarum oꝛbes iuncti regunt
rallis ꝑacutis denſo oꝛdĩe
et moꝛdaci accumĩe imbu-
ant. Has iuxta rotas ka-
therina expoſita. volubilez
eaꝝ impetũ ſedens intueat
vt vel ſic. voluentis machi
ne ſtridoꝛ terroꝛem ei incu-
ciat: ꝛ incuruet ad ſacram
deoꝛuʒ culturam. ꝛ viuat.
Sin autem mox impoſita
machinamẽta hincide ſer-
ris ꝛ clauis moꝛdacib9 diſ
cerpta. ad terroꝛẽ chꝛiſtia-
noꝛum inaudito pereat ex-
emplo. Nec moꝛa. iubet fie-
ri tyrannus qđ ſuadet ne-
phandiſſimus doli archite
ctus ꝛ ad pniciem gentiliũ
fiũt rote ſtudioſius. ꝛ ꝑpa-
rant maturius. Et cũ iam

tertia dies illuxiſſet tūc in‑
ſtat tyrann⁹ accelerari ro‑
taꝶ penale tormētū. ꝛ virgi
nē ſi vlteri⁹ reſtiterit illiga
ri ꝛ implicari mediā. vt ex ī‑
pulſu rotali: ralla ꝑaccuta:
corp⁹ tenerā dilacerarēt: et
ceteri xpiani crudeli mor‑
tis exēplo terrerent. Parēt
miſtri ſeuiētis belue mādā
tis: ꝛ rote ī medio ꝑtorū ex
poſite terrorē circūſpectāti‑
bus incutiebāt. At xpi vir
go nllo penaꝶ apparatu ter
rebat. Mens. n. eius in xpo
fundata. nec blandimētis
mulceri poterat. nec minis
exterreri. Rotaꝶ vero pena
lis machīa hac arte erat ex
polita. vt due. vno ordīe et
impetu voluerēt. Due aūt
cōtrario impetu agerētur.
vt ille deorſū lacerādo im‑
pingerēt. iſte ꝓo repugnan‑
tes ſurſū deuorando ꝯtra‑
herēt. Inter has media xpi
famula erat exponenda: vt
inter ſerras acutas ꝛ cornu
ta ferrea ex motu rotaꝶ di‑
ſcerperetur membratim mi
ſero mortis ſuplicio. Vir‑
go interea erectis in celum
oculis tacite oratiōis ꝟba
ad deum fundebat dicens.

Deus omnipotens qui te
in periculis ꝛ neceſſitate i‑
nocantibꝫ pia opitulatione
ſubuenire nō deſinis. exau
di me in hac neceſſitate ad
te clamantem: et preſta vt
penalis hec fabrica celeſtis
ictu fulminis attrita diſſol
uatur. vt manifeſtam potē
tie tue virtutem hi qui cir‑
cumſtant intuentes. glori‑
ficent nomē ſanctum tuū.
quod eſt benedictū in ſecl'a.
Tu ſcis dn̄e: quia nō timo
re paſſionis hec obſecro. qꝛ
ſicienti corde quouis mor‑
tis genere ad te venire et te
videre deſidero. ſed vt hi ꝗ
per me in te credituri ſūt:
certiores in confeſſione de
tuo adiutorio. et conſtanti
ores in tui nominis cōfeſ‑
ſione ꝑſeuerent. Necdū ꝟ‑
ba virgo cōpleuerat. ꝛ ecce
angelus domini de celo de
ſcendēs. molem illam vehe
mēti turbinis ictu ꝯcuſſit
tanto impetu. vt ruptis cō
paginibꝫ partes auulſe ſuꝑ
infuſū populū tāta vi excu
terēt: vt q̄tuor milia de ipa
turba gentiliū vno turbīe
necarētur. illa nimirū non
incongrua vltione: quam ꝛ

de caldeis babilonica for-
nax oliz exercuerat. Quid
plura? Dolor et confuſio
gentilium. vox ꝛ exultatio
facta eſt chriſtianorum ma
gnum atqꝫ gaudium. Hec
enim deus ad laudem ſui
nominis ꝛ ad conuerſionez
populi circumſtantis ob p̄
ces ꝛ meritū beate katheri-
ne ita fieri voluit. Ipſe ꝓo
tyrānus dentib⁹ frendēs ꝛ
mēte turbatus. quid agat ꝛ
cogitet ignorat Erat dudū
regina deſuꝑ ſpectans diui
ne vltionis ꝓdigiale ſignuz
et que prius occultabat ſe
propter metuz viri ſui. nūc
arrepto itinere ſe in conſpe
ctu belue ſeuientis conſtā-
ter ingerit. Quid tu inqui
ens miſerande coniūx con-
tra deum eluctaris? Que
te inſania o crudelis belua
aduerſus creatorem tuū in
ſurgere cogit? An tu ꝓſpe-
ro exitu finire arbitraris.
certamē quod aduerſus de
um et famulos atqꝫ famu-
las ipſius ſumpſiſti. Agno-
ſce vel nunc in preſenti fa-
cto: ꝙ potens eſt deus xp̄i
anoruz. ꝛ q̄nta animaduer-
ſione teipſum damnatur⁹
eſt. qui vno ictu fulmīs tot
milia hominū nūc ꝯſum-
pſit. Porro multi gentiliuz
qui ad hoc ſpectaculū con-
uenerant. videntes magna-
lia dei conuerſi ad xp̄m pu
blica voce clamabāt dicen-
tes. Vere magnus eſt deus
xp̄ianorum: cuius nos ſer-
uos eſſe ab hodierno die cō
ſtanter ꝯfitemur. Nam dij
noſtri ydola vana ſūt. que
nec ſibi nec cultorib⁹ ſuis
prodeſſe poſſūt. His audi-
tis maxenti⁹. collegit ſe in
oēm furorez aduerſus eos:
ſed multo vehemētius ad-
uerſus reginaz ꝛ in vocem
huiuſmōi erupit. Quid tu
inquiens regina ita loque-
ris? Nū te quoqꝫ magicis
artibus ſeductam xp̄ianuſ
aliquis ſubuertit. vt et tu
omnipotentes deos nr̄os
relinq̄res. ꝑ quos impij no-
ſtri ꝑtus ꝛ ſumma ꝯſiſtit?
O malum meum. ꝛ o infe-
licitas mea magna. vt q̄ ad
culturam deoꝝ noſtrorum
alienos coartabā. iā peſtife
rū ſubuerſiōis venenū fa-
miliari⁹ domui mee inſer-
pere videam. ꝛ vnicaz lectu
li mei conſortē huius mor-
bi contagiōe vexari ꝯtuear

Capitulum xx

Porro ſi me ita amor con-
iugalis emolliuerit. vt pro
regĩe erronea mutabilitate
deoꝝ contumeliã ego negli
gam. Quid reſtat niſi vt ce
tere romani imperij matro
ne. huiuſmodi erroris ex-
emplũ ſequentes. viros ſu
os ꝓprios a cultura deoruꝫ
auertant. ⁊ ad fallacẽ chri-
ſtianoꝝ ſectam totuꝫ regni
corpus incuruare p̃ſumãt.
Juro ergo tibi ꝑ magnum
deorum imperiũ o regina.
ꝙ niſi maturiꝰ ab hac ſtul-
ticia reſipiſcens dijs ĩmo-
laueris. caput tuuꝫ a ceruĩ-
ce deciſũ ⁊ carnes tuas fe-
ris ⁊ volatilibꝫ dilaceran-
das hodie reijciam. Nec tñ
tu celeri morte vitaꝫ finiſſe
letaberis quin prius extor-
tis mãmillis longo te faci-
am cruciatu interire. Jubꝫ
igitur crudelis tyrannus
miniſtros ꝯtẽptibiliter ap-
prehẽdere reginã matronã
et tranſfixis clauis ferreis
mãmillas a pectore eius ex
torq̃re. eo ꝙ ſacrificare dijs
contẽpneret. q̃ cũ ad locũ
ſuꝑplicij duceretur reſpici-
ens ad btãm katherinã di-
xit. O veneranda xp̃i vir-
go funde p̃ces ad dominuꝫ
ih̄m pro cuius nomĩe cer-
taminis huiꝰ luctamen ap
prehẽdi. vt infra inſtantem
paſſiõis huius articulum
cõfirmet cor meũ. ne caro ĩ
firma mentẽ cogat imbecil
lem deficere. Ne ⁊ coronaꝫ
quã militibꝫ ſuis a xp̃o ꝓ-
miſſam eſſe conteſtabaris
ego metu paſſionis amittã
Ad quã generoſa virgo ka-
therina. Ne timeas inquit
o veneranda ac deo dilecta
regina. ſed viriliter age. q̃a
hodie tibi ꝓ tranſitorio re-
gno cõmutabitur eternũ. ꝓ
mortali ſponſo. ĩmortalem
tibi acq̃res. pro penis req̃-
em ꝑmanentẽ. ꝓ celeri obi-
tu. interminabilis vite ho-
die ꝑcipies natale princip-
um. Ad hanc vocẽ venera-
bilis matrona. ĩ agonia ro-
buſtior effecta. tortores ſpõ
te hortatur vt tyrãnica iuſ-
ſa vltro nõ differant. Tũc
miniſtri tyrãni extra ciuita
tem eam ducentes. ferreis
haſtibꝫ ⁊ vngulis r̃gias mã
millas eius extrahũt. ⁊ ſic
ſuſpenſas ab ymo crudeli-
ter pectore mãmillas euel-
lũt. De hinc gladio ꝑcuſſa

felici martirio migrauit ad
xp̄m xxiij die mēſis nouem
bris feria q̄rta. Porphiri⁹
p̄o noctu aſſūptis ſecū q̄b₉
ſecretū ſuū palā eſſe voluit.
corpus regie ꝛ m̄ris ꝯditū
aromatib₉ ſepeliuit. Mane
aūt facto. fit q̄ſtio de corꝑe
regine. q̄s illud ſuſtuliſſet.
De quo cū m̄ltos ad ſupli-
ciū ꝑtrahi videret porphiri
us ꝯſtanter q̄ñ tribunal im
ꝑatoris irruit dicēs Quid
tu homies inoxios puniri
mandaſti imꝑator. velut ſa
crilegij reos. quos poti⁹ vel
le defenſos eſſe debueras. ſi
te nature religio. hūana cor
pora a feris ꝛ volatilib₉ tol
lenda eſſe docuiſſet? Qua
in re nō ſano te ſpū agitari
manifeſtū eſt. q̄ hūanis cor
porib₉ nec etiā ſepulturā in
dulges. Que etem̄ gens tā
barbara huiuſmōi iudiciū
edidit. vt vl' cadauer exanie
terre m̄ris gremio ſepeliri ꝓ
hiberet. Veruntñ nūq̄ꝫ in-
nocētes perire ꝯſentiā. ſi re
os eſſe tu iudicas q̄ chriſti
martirē ſepelierūt. reatum
h⁹mōi nō reformido ferre.
Cōdemna certe ſi audes q̄
ꝯ impiū tuū edictū. xp̄i fa-
mulā ſepeliui: O expeten-
dum cūctis fidelib₉ crimē.
ſepulture hūane exhibitio.
Utinā ꝛ hoc mihi obijcias.
vt ꝛ ceteri relaxentur. Cer-
te hoc crimine ſolus ego pe
riclitari deſidero. Nam et
ego ſum qui chriſti martirē
(egoego chriſti confeſſor exi
ſtens) ſepulture gremio at-
tumulaui. hinc tyrannus
velut alto vulnere ſaucia-
tus. pro planctu rugitum.
velut amens emiſit altum
quo tota domus regia per-
tonuit ſic dicens. O me
miſerum O in omnibus
me miſerandum. vt quid
me in hanc erumnoſam vi
tam mater mea edidit. cui
tollitur omne quod noſtri
imperij ſumma req̄rit. Ec-
ce porphirius qui erat vni
cus anime mee cuſtos. ꝛ to
tius laboris mei ſolacium
in quē ab omni cauſa. cura
ꝛ ſollicitudine reclinabar.
velut in ſingulare mihi pre
ſidiū. Ecce hic neſcio q̄ de
monū infeſtatione ſupplā-
tatus. deoꝝ nr̄oꝝ culturaꝫ
aſpernatur. et illum ihesuꝫ
quē veſana turba: chriſtia-
norum ꝓ deo colit. vtpote

mente captus publica vo-
ce ꝯfitet. Hic nimiꝝ reginā
a lege patria ⁊ cultura deo-
rum ſubuertit. nec alius q̄
rendus eſt nobis ꝯiugalis
dementie architectus ideſt
ſeductoꝛ quam ipe Et quā
uis irrecuꝑabile mihi dā-
num de cōiuge ab eo ꝯſtet
illatuꝫ: hoc potius tamen
eligo vt reſipiſcens ab hac
ſtulticia. deos ſibi placabi-
les reddat. ⁊ in nr̄a vt cepe
rat amicitia ꝑduret priuſq̄
animaduerſiōis noſtre ſen
tentiam experiatur. Hijs
dictis iuſſit omnes ꝯmili-
tones ipſius poꝛphirij: qui
lateri eius adherebant co-
ram ſe adduci. Quibus ſe
oꝛſum aduocatis. dum de
poꝛphirij conuerſione que-
ſtionem faceret. om̄es vna
voce chriſtianos ſe eſſe pro
teſtabātur. ⁊ nec metu moꝛ
tis a fide chriſti ac poꝛphi-
rij ſocietate vllatenus dila
pſuros. Hinc tyrannus eo
rum aliquos putās terroꝛe
penarū a ꝓposito tali poſſe
reuocari. iubet eos exq̄ſitis
cruciari ſupplicijs. Quos
cum ad locū ſupplicij ꝑtra-
hi poꝛphirius intueretur. ti
mens ne timoꝛe paſſionis
eorū mentes turbarentur:
dixit tyranno. Quid ſibi o
imperatoꝛ vult. q̄ hoꝝ prin
cipem ⁊ caput dimittis. me
ſcꝫ. ⁊ membꝛa inferioꝛa per
ſequeris. Nam niſi me pri-
mo victum reddideris. ina
nem in his laboꝛem conſu-
mes. Ab hijs ergo ſi quid
habes querere. ego pꝛo eis
tibi aſto rationem reddituru
rus: Dicit ei tyrānus. Tu
pꝛinceps et caput eoꝛuꝫ es.
vt aſſeris. opoꝛtunum eſt
ergo vt tu iſtis de te pꝛebe-
as exemplum: videlicet vt
pꝛimus ab hac ſtulticia re
ſipiſcas: et gloꝛioſe nobiſcū
viuas. aut certe pꝛim⁹ gla-
dio intereas. Ita locutus
furoꝛe ebꝛius iubet hūc cū
ceteris cōmilitonibus ſu-
is extra ciuitatem trahi. et
amputatis capitibus eoꝝ
canibus coꝛrodenda dimit
ti eoꝝ coꝛpoꝛa. Quod ⁊ fa-
ctum eſt. Conſumata ita-
q̄ eſt hoꝛum paſſio. menſe
nouēbꝛi. die vigeſima quar
ta. feria ſcꝫ quinta.

Capitulū xxi;

de iterata blandicia iniqui

tyranni ad btām katherinā de minis eius ⁊ de cōſtantiſſima virginis morte. Et de ſententia mortis a tyrāno cōtra eam lata. necnon de predicatiōe eius ad matronas ⁊ ꝟgines aſpicientes. ⁊ de pulcherrima eius orōne quā fecit ꝓ ſuis deuotis et eius exauditiōe. ꝑ chriſti vocē a circūſtantib⁹ auditā Tandē d̄ decollatōe ipſius. ⁊ lactis ꝓ ſanguine effluxiōe de corꝑis eius tumulatiōe in ſynai ꝑ manus angeloꝝ. ac de olei mirifica emanatiōe ex oſſibus eius. et de quibuſdā alijs rebus.

Poſtera autem die ſedens pro tribunali impijſſimus tyrān⁹. nec dum martirum ſanguine ſaciatus. beatam katherinam iubet ſibi p̄ſentari. Cui ſic ait. Quāq̄ tu oīm horū rea ſis. quos arte magica deprauatos mortis di

ſpendium ſubire feciſti. ſi tamen ab erroneo propoſito tuo animum reuocares: ⁊ diis omnipotentib⁹ thura offerres. poteras nobiſcū feliciť regnare. ⁊ prima adhuc in regno noſtro nominari. Ne nos ergo diutius ꝓtrahas. quod vis e duob⁹ vnum elige. aut maturius aris libamina thuris offeras. aut hodie acuto gladio a ceruice caput auulſuz miſerabile cunctis populis intuentibus ſpectaculum prebebis. Cui virgo reſpōdit. Non eſt miſerabile inquit ſpectaculum. cui de occaſu ortus ſuccedit glorioſus: ⁊ de morte immortalitas. de merore iocunditas. ꝺ triſticia gaudia mercantur eterna. Te ergo protrahere diutius tyranne nō quero. fac quecūq; nequiſſima mens tua excogitat. paratam me eſſe videbis ad omnia ſuſtinenda que mihi inferre potueris: dumodo regem meum videre et virginalibus choris agnum ſequētibus intereſſe merear. Et ſic prefatam. tyrannus furiali ſpiritu debriatus virginem. de conſpectu ſuo abſtractā iubet extra portam ciuitatis decollari. Que cum ad locum paſſionis prefixum properaret. reſpiciens vidit turbam multam virorum ⁊ mulierum ſequentium ſe atq; plangentium. inter quas precipue virgines ⁊ multe matrone nobiles lamentabanť. Ad quas ſancta katherina conuerſa dixit O generoſe matrone o ꝟgines clariſſime. nolite obſecro paſſionē meā lamētabili planctu onerare. ſed ſi nature vos pietas vlla erga me incitat ad miſerationem. tūc ꝯgaudete ꝑcor mihi potius. q: video dn̄m ieſum xp̄m me vocantez. qui eſt merces copioſa ſanctorum. decus ⁊ corona virginum. Vos lacrimabilem planctum iſtum quem inaniter in me ꝑditis. in voſipſas ꝯuertite. ne vos in hoc gentilitatis errore dies ſupma deprehendat, quo ex tūc fletus eternos ſubeatis

Hec dum locuta fuiſſet. a
pcuſſore orandi ſpaciū ſibi
popoſcit indulgeri. Quod
cū ſpiculator annueret. ipa
eleuatis in celū oculis ora/
uit dicens. O decus ꝛ ſal⁹
credentiū. o ſpes ꝛ gloria ꝟ/
ginū ihu rex bone. grās ti/
bi ago qui me inter collegi/
um ancillaꝝ tuaꝝ connūe/
rare dignatus es. fac ergo
hanc cum ancilla tua obſe
cro miſcdiam vt q̄cunqꝫ in
laudem ꝛ gloriā tuā. paſſio/
nis mee memoriā egerint ſi
ue in exitu aīe ſue. aut etiā
in quacūqꝫ tribulatiōe. an/
guſtia ſeu neceſſitate me in
uocauerint. celerē ꝓpitiatio
nis tue effectum obtineant
fugiat ab eis peſtilētia ꝛ fa
mes. morbꝰ ꝛ clades. ꝛ vni/
uerſa auraꝝ intēperies. Fi/
at in finibꝰ eoꝝ terre fecun/
da meſſio. aer ſalubrior. ꝛ ſe
cundū elementoꝝ tuorum
gratiā. iocunda fructuum
vbertas. Ecce iam cōpleto
certaminis mei agone. dn̄e
ihu bone. ferientis gladiū
expecto. tu quē carnifex tol
lere nō poteſt. ꝑcor ſuſcipe
ſpiritū meū. ꝛ ꝑ manus ſan
ctoꝝ angeloꝝ tuoꝝ. in eter/
ne quietis ſede cū ſanctis
virginibꝰ ꝯfoueri iubeas.
Hec dum orōnem virgo cō
pleuerat. ꝛ ecce vox huiuſ/
modi de ſublimi nube emiſ
ſa ad eam reddit. Veni dile
cta mea. ſponſa mea electa.
veni. ecce tibi btītudinis ia
nua aperitur. ecce quietis
eterne manſio tibi iam pa/
rata. tuū aduentū expectat.
Jam in occurſum tuū cho
rus ille virgine⁹. exultātibꝰ
anīs cū triumphali aduen
tat corona. Veni ergo ꝛ ne
ſolliciteris de donis q̄ po/
ſtulas. Nam ꝛ his q̄ paſſio
nem tuā deuotis mentib⁹
celebrauerint. ꝛ qui in peri/
culis ꝛ neceſſitatibꝰ te inuo
cauerint. preſidia optata: ꝛ
opem celerem de celo ꝓmit
to. Facta ergo hac voce. xp̄i
virgo lacteam ceruicē ꝓten
dens. ſpiculatori ait. Ecce
ego vocor a dn̄o meo iheſu
xp̄o. tu iam impiger age. et
redde expletum qd̄ a tyran/
no accepiſti mādatū. Mox
ille inſurgens. btām xp̄i ꝟ/
ginem decollauit. Quo ex
facto due res digne memo
ria apparuerunt. Una. q̄a
lac pro ſanguine in teſtimo
niū virginalis innocentie

de corꝑe eius effuſum. ter-
ram vberius irrigauit. Al-
tera: q̄a mox ãgeli acceſſerũt
et aſſumptũ corpus ꝟginis
ꝑ alta aera cum capite ſub
uehentes in montẽ ſynai ꝺ
poſuerũt. ⁊ in monumento
angelicis manib⁹ ꝑparato
honorifice ſepelierũt. Qui
quidem mons a loco occiſi
onis diſtat. itinere viginti
et eo amplius dierũ. quo ĩ
loco monaſteriũ quoddam
eſt monachoꝝ. q̄ ad laudeȝ
dei ⁊ ad ſeruitiũ admirabi
lis ꝟginis katherĩe ſũt ibi
coadunati. In eodem q̄ppe
loco innũera fiunt miracu
la ad laudẽ dei. ⁊ ad gloriaȝ
glorioſe ꝟginis katherine.
Sed inter alia miracula ſi
cut fertur eſt iſtud vnũ ⁊ ꝑ
cipuũ: quod vere multũ eſt
memoria dignũ. Nam in fe
ſto huius venerabilis mar
tyris ĩnumerabilis auium
multitudo annuatim vẽit.
quarũ quelibet vnã vl' plu
res oliuas ĩ roſtro ſuo por-
tãs. in clauſtro ꝺponit mo
naſterij ſupradicti. ⁊ ſic ibi
dem in tãta copia oliue coa
dunãt'. vt oleũ factũ ex eis
ꝑ totum annũ habũdanter
ſufficiat monachis illis ꝑ
neceſſitatibus ſuis. ⁊ ad lu
men lampadũ. Item iterũ
valde inſigne ꝯſtat miracu
lum fieri in eodeȝ loco. q̄m̄
de ſepulchro btẽ katherine
riuus olei indeſinẽter ema-
nare videtur. Nam ⁊ de mi
nutis oſſibus q̄ de ſarcofa
go aliq̄n cũ oleo effluere vi
ſa ſunt. vbicũq̄ ſint diſpſa.
ſalutaris tñ liquor ſtillare
nõ deſinit: ex quo ꝑuncta
debiliũ corpa. celeris medi
cine ſanitatẽ reportãt.

Capitulũ xxiij.

de vindicta quã ds mediã
te cõſtantino magno. ⁊ btẽ
katherine patruo fecit ſic̄ ⁊
ipa ꝑdixit cõtra maxentiuȝ
tyrannũ: q̄ eam tã crudelit'
iuſſit cruciari ⁊ tandeȝ gla-
diari:

Onſtã
tin⁹ igitur im
perator cuȝ rẽ
publicã prio ĩ
gallijs. dein-
de rome ⁊ per
totã ytaliã ſtrẽnue ꝓcuraſ-
ſet. ac ꝓuide gubnaſſet: ad
ſile opus ꝑ vtilitate cõi in
greciã trãſfretauit. ad ciui-

tatem ſcʒ q̄ prius byſantiū vocabaṫ. Ampliauitqꝫ illā ac ſuo noīe cōſtantinopoli appellauit. Audiēs aūt maxentius ꝯſtantinū intra illiricū ⁊ ſuū dn̄m adueniſſe vt ꝯtra tyrānos orientales ꝟſus aſiam ꝑgeret cum licinio. ip̄e per oratores conſuluit de hoc cuʒ eius germano ſcʒ maximiano gallero. ⁊ cum eiuſdem filio ſcʒ maximiano. q̄ vt dictū eſt tūc dn̄abantur in aſia rogās ꝙ ſibi ſcʒ maxentio bellicoſaʒ ⁊ multaʒ dirigerēt gentem. cum qua ad romā poſſet reuerti. ⁊ ip̄am ciuitatē cape. vt cōſtantinus ꝑdita vrbe nō vlterius ꝓcederet. ſed in britaniā potius deceptus ⁊ verecundus rediret. Et ſic ſcd̄m conſiliū hoc. ip̄i maxentio gentē mittūt in gentem Cōgregata igitur in egipto multitudine magna ꝑpl'i atqꝫ potētia. maxētius ex ꝯſilo peritoꝶ atqꝫ oratoruʒ reuertiṫ de gretia ꝟſus romā. intendens facere magnā ſenatoꝶ ſtragem ꝑpl'iqꝫ romani occiſionē Sʒ nō ē ꝯſiliū aut prudētia ſiue potentia ꝯtra deū, q̄ hoīes puro corde eū colētes iuuat ⁊ protegit. victoreſqꝫ tandem facit Nā ꝯſtantin⁹ ⁊ licini⁹ cū hoc audiſſēt nō fugā vt tyrānus arbitrabaṫ arripiūt. ſʒ ſua caſtra ꝟſus romā ꝯtinuo ꝟtunt. Et ꝑcedēte labro. ſcē crucis ſcʒ ſignaculo iſignito. pius ꝯſtantin⁹ ſicͭ alias fecerat deo vero ſꝑ attente ⁊ humiliter ſupplicabat ne dextera ſua crucis ſigno ornata. cū effuſione ſanguinis fedareṫ. ſed abſqꝫ ꝑrie impugnatiōe adhuc ciuibus romanis. d'us reddere plenius libertatē. Cūqꝫ quadā nocte poſt orōem ſopori ſe dediſſet. ecce angel⁹ dn̄i in viſione dixit ei. Cōſtantine ne timeas qꝛ in ſigno ſctē crucis victoriā de tyrāno habeb. Certificat⁹ itaqꝫ de victoria ꝯſtantin⁹. ꝯfortans liciniū hilari vultu aciē exercitus alloq̄tur. vt ſine timore ꝯ̄ tyrānū pergāt. qm̄ mirifice crucis virtute victores protinus ad plenū erāt. Cūqꝫ exercitus āmonit⁹ ⁊ ꝯfortat⁹ de ꝟbis principis ſui prudentis. cū ip̄o principe cōſtantino ac etiā licinio ſic appinq̄ret

ad vrbem: in occurſũ maxẽtius illis ꝑgit. Ipe.n.conſtantin⁹ nõ lõge a millino põte caſtra poſuerat. q̇ põs eſt ſuꝑ tybrim diſtãs ab vrbe q̃tuor aut quinq̄ miliarib⁹: quẽ pontẽ totũ vt thomas i ſua dicit cronica papireũ maxenti⁹ ſterni fecerat ad decipiendũ cõſtantinũ. Et poſitis nauib⁹ nõ firmiter ligatis adinuicẽ pontem in tybrim ſterni p̃cepit Sꝫ diſponẽte deo ſui oꝑis tyrãnus oblitus. volens exercitũ cõſtantini furioſe inuadere. pontẽ p̃fatũ prim⁹ cũ plurib⁹ aſcẽdit militib⁹. et ſicut ordinauerat deciꝑe conſtantinũ. ſic ipe fuit in toto deceptus. quia decedẽtib⁹ nauib⁹ dimerſus eſt in profundũ cũ ſuis ſequacibus Et ita iuxta pſalmiſtã In illã quaꝫ foderant inciderũt foueam. Sicq̄ conſtãtini dextra vt ipe orauerat cũ populo ſuo ab effuſione ſanguinis ꝑmanſit immunis. Et ſic beatiſſime v̄ginis katherine ꝓphetia q̄ predixit de morte tyranni. vt ſupra nono habet᷑ capitulo. tũc adimpleta ẽ plene.

Nam ſicut dicitur in hyſtoria quadaꝫ. poſtq̄ in flumine necatus eſt tyrãnus. quidam de cõſtantini exercitu remanẽtes a tergo vt piſcarẽtur defunctoꝝ cadauera. accidit ꝙ eiuſdem tyranni imꝑialia ornamenta quib⁹ tyrannus erat munit⁹ acciperent ſuo inuẽto cadauere ac a ſuis veſtimẽtis exuto. capite pri⁹ amputato. ⁊ ne aliquis de eius nece dubitaret. ipi de cetero deriſorie corpus eius mẽbratim conciderũt in fruſta. Quo ꝑacto. tũc illico nullo viſo q̇ hoc ageret collecta ſunt mẽbra eius ⁊ ſanguis iam effuſus ſuꝑ tellurẽ cuꝫ mẽbris euanuerũt. atq̄ a demõib⁹ quib⁹ ſemꝑ in vita fuerat ſũt deportata. ſed quo neſcitur. niſi in ſacrificiũ vt certe creditur dyaboloꝝ quemadmodũ a btã katherina fuerat ſibi prius p̃dictũ. Ita q̄ tyranno ſic dimerſo. leti facti vniuerſi tũc maximo cũ triũpho conſtantinũ ſuſcipiũt: quaſi romane ſalutis auctorẽ. At illi nõ ſui v̄tuti rem geſtã ſed xp̄i ducatui deputabat. Statimq̄

ad triumphi memoriā ymagines cōſtantini ſenatus erexit. ſed ipē vt prudēs ⁊ gratus hoc nō patiēs. ſed adorandam crucis ymaginem ibi pingi ⁊ erigi iuſſit. eo ꝙ in hoc ſigno ſalutis. romanam vrbem ppl'm ⁊ ſenatuz a iugo tyrannice ſeruitutis ereptam priſtine reſtituit libertati. Sed non perfecte adhuc credidit cōſtantinꝰ. nec tunc ſacrum baptiſma ſuſcepit. donec percuſſus lepra. viſionem illam vidit. de qua legit̃ in legenda ſancti ſilueſtri pape Per idem tempus cum cōſtantino cōſpirante licinio. qui ab ipō fuerat imperij collega ⁊ cōſors aſſumptus. ex optenta victoria contra maxentiū. cognouerūt deum bonorū hominū eſſe auctorem Unde cōmuni ſententia legem continuo ſtatuerunt In q̄ criſtianoꝝ deum totius virtutis ſue profiterentur auctorem. ⁊ ipō ſolo deo preſtante. victoriam habuiſſe de tyranno cōfeſſi ſunt. Et ideo huic omīpotenti deo cultum ⁊ honorem ab omībus ſtatuunt deferendum. Hanc itaqꝫ legem miſerūt ad maximianuz. quia amicitiā eoꝝ videbant cum appetere. At ille quāuis promiſſa ſua forent voluntati ſue contraria. tamen geſtis iam rebus. ſui proprij exercitus rōni. reſiſtere non eſt auſus Sed non m'lto poſt tempe. mortuo iam maximiano galero vt ſupra ī tertio capitulo dictuz eſt. maximianus eius filius extolli aduerſus conſtantinū et liciniū ſui ſcꝫ regni ſocios cepit. ⁊ auſus eſt inter eos in honore priorē ſe cōſtituere. Et federe pacis rupto. bellū licinio conat̃ inferre. q̄ licinius a cōſtantio rogatus tranſtulerat ſe ad ꝑtes illas vnde maxentius receſſerat reparaturus ibidem rēpublicā que per illū fuerat deuaſtata. Fretus aūt auxilio demonū maximianus cum innumera multitudīe militū procedit ad bellū aduerſus liciniū. Itaqꝫ fauēte aduerſario ſuo. dō ſcilicꝫ nr̄o multis gladijs ceſa eſt gens ſua. ipē aūt maximianus euaſit miſerabiliter. illeqꝫ triumphus licinio re

I

manſit victori. Ac miſer il-
le q̃ de ꝓmiſſiõib⁹ demonũ
cõfiſus ꝓceſſit ad bellũ im
perialib⁹ a ſe ſignis abiectꝭ
ſolus affugit: ac ita latẽter
reuerſus ad propria plures
ex ydoloꝝ ſacerdotib⁹ ꝛ dijſ
quoꝝ ꝯſilijſ mouerat bella
occidi mandauit. Poſtmo
dum autez obijt miſer ꝓut
ſupra. iij. capi. ꝯtinet.

Capl̃m. xxiiij.

de licinio quõ aduerſatus
eſt ꝯſtãtino ꝛ de ipõ ꝯſtãti
no poſtq̃ ſol⁹ obtinuit mo
narchiã: qualiter deceptus
fuit ab euſebio arriano. in
qua deceptõe auxilio chri-
ſti paruz ſtetit auguſtus. et
quõ filios ſuos qñ ꝛ vbi ꝓ
mouit. ac q̃liter chriſti ſub
limauit eccleſiam.

DEuicto
igit̃ maxẽtio
romãi. vt ta
ctũ eſt ſupra.
ob grãm con
ſtantini liciniũ ſororis ſue
conſtãtie noie virũ ceſarez
creauerũt. per quẽ maxia-
nus galeri filius deuictus
eſt. Conſtãtinus ergo duo
decimo imperij ſui anno li
cinio cognato ſuo cõtradi-
dit imperiũ. hac vtiq̃ de cã
vt exiſtimo: quia licini⁹ cũ
moꝝ omni ꝓbitate ꝛ vite ĩ
tegritate popl̃o romano ap
pareret. nõ ſoluz ĩ regni ſui
conſortiũ: ſed ꝛ aſſumptus
eſt in eius ꝯgnatũ. Qui cõ
ſtantino placere deſiderãs
chriſtianoꝝ ſe exhibuit de-
fenſorẽ. Et tyrannos eis ſe
opponẽtes occidit. ꝛ priſti-
ne eos reſtituit libtati. ſed
tandẽ inſtigãte diabolo a-
ſpiciẽs ꝙ ꝯſtantin⁹ nõ me-
tu tm̃ ſed ꝛ religiõe pariter
et amore oĩb⁹ imparet. et
eſſet in veneratiõe maxime
pro xp̃ianis ĩuidie zelo mo
tus: ꝯſtãtino ꝑ familiares
ipius mortẽ occulte inferre
molit̃. Quẽ dũ cerneret cõ
ſtãtinus ſecũ de pari certã-
tẽ ꝛ chriſtianũ ſe doloſe fin
gere: partẽ imperij largit⁹
eſt illi ꝛ eũ imperatorez ap-
pellans ꝛ fedus ab eodẽ ex
torquẽs: nil ſe cõtra chriſti
anos actuꝝ ꝯſtantino ꝓte
ſtat⁹ eſt. Sꝫ licini⁹ nõ m̃lto
poſt tp̃e: anno ſcilꝫ imperij
Conſtantini quindecĩo ira
tus ꝙ chriſtianorũ precib⁹

tonſtantinus a malis om̄i
bus eſſet tutus: ip̄e q̄ chri-
ſtianos pridē a tyrānis eru
erat: aſſumpta tyrānide in
chriſtianos fortiū tela mit
tit. ⁊ primo de ſuo pallacio
om̄es iubet xp̄ianos exire
oēſq; recludi mādauit qui
ſe dicerēt xp̄ianos. ⁊ ne q̇s
vlli in carcerē a ſe miſſo ci-
bū vel potū mitteret impe-
rauit. Ex quo accidit mul-
tos ī carceribꝫ fame periſſe
Mandatū inſuꝑ crudeliſſi
mū dedit: vt om̄ēs q̇ ad ym
molandū ydolis acquieſce-
re nollēt: macellatoribꝫ da-
ri vt porcorū more ꝯciderē
tur in fruſta. Eccleſias etiā
quas ante ꝯſtruxerat a fun
damētis iuſſit euerti Uerū
tamen ꝑ lrās mādare ꝯſtan
tinꝰ ei curauit: vt a ſua cru
delitate ceſſaret. Sꝫ ille nō
ſolū ſe nō correxit ſꝫ ⁊ con-
ſtantino belluꝫ indixit. Ac
cōſtantinꝰ munitꝰ ꝟtutum
armis: obuiā illi ꝑrexit cuꝫ
exercitu copioſo ⁊ forti. Li
cinius āt de victoria p̄ſume
bat: ꝑmittentibꝫ ſibi demo
nibꝫ ꝙ bello vinceret cōſtā
tinum. Qua ꝺ cauſa miſer
ip̄e chriſtianitatis voto de
poſito factꝰ eſt religione pa
ganꝰ. Itaq; bellū in bithi-
nia factū eſt: conſtantino et
licinio ſimlꝰ ꝯcertātibꝫ ītra
ſe: ſꝫ tanto diuīo ſuffragio
adiutus eſt conſtantinꝰ: vt
in terra mariq; om̄ēs ſuos
vinceret inimicos. Unde
licinius pedeſtribus ac na
ualibus amiſſis auxilijs: ſe
in Nichomediam tradidit.
Sed et ibi deuictus theſa
lomee tempore paruo ꝑmā-
ſit. Tandem captus a con-
ſtātino dū miſericordiā pe
teret ⁊ ip̄e illi vitam ex pie-
tate donaſſet: theſalomeam
illum remiſit. Sed dū nō
multo tempore rebellarē di
ſponens Licinius mercede
barbaros conduxiſſet: iuſ-
ſit eū conſtantinus occidi.
hec euſtachiꝰ. Deuicto ita
q; licinio oībuſq; tyrannis
cum eo: conſtantinus mo-
narcha effectus: ſolus vt
dignus erat regnum roma
num obtinuit In quo poſt
morteꝫ patris ſui cum quo
vno anno regnauit: trigin-
ta annis tenuit principa-
tum. Et ſic in toto triginta

et vno annis regnauit de quibus annis quatuordecim vltiõis ãnos in ſuo regimine pacificos ꝑ maiori parte habuit Sed circa annum decimũoctauũ imperij cõſtantini. venit euſebi⁹ epiſcopus nichomedienſis romã .qui erat vir eloquentiſſimus homo prudens et sagax. ſed peſſimus arrian⁹ qui ꝛ ſororem conſtantini nomine ꝯſtantiam ſeduxit Nota hic ꝙ fuerũt tres euſebij. videlicet iſte de quo h agitur. cognomento nichomedienſis. ꝛ alius euſebi⁹ vercellẽſis qui magnus fuit doctor ac preclarus hiſtoriographus. Ipſe em̃ compoſuit hiſtoriã eccleſiaſticã ꝛ cronicam quandã pulcerrimam a principio creationis mundi incipiens. Euſebius autem nichomediẽſis hereticus propoſſe auguſto cõplacere ſatagebat. In cuius noticiam ꝑ hũc modũ deueniſſe ipm refert euſebius ceſarienſis qui et tertius eſt libro. x. eccl. hyſto. dicens. Conſtantia religioſi principis ſoror. tũc licinij derelicta que fratris ſui auguſti ſolacijs vtebat. huic conſtantie accidit preſbyterum quendã venire in noticiam .latenterqꝫ partibus arrij fauẽtem. miſſum callide ab euſebio nichomedienſi. Sed is primo nihil omnino de eis rebus apud ſororem principis aperire auſus erat. vbi vero multa familiaritas copiam tribuit. paulatim ſermonem cepit aſpergere inuidiam dicens arrio generatam per epiſcopũ ſuũ. ſanctũ ſcꝫ petrum alexandrinũ eo ꝙ arrianus apud plebẽ ſatis carus haberetur. Hic autem huiuſmodi verba ꝛ alia ſimilia frequẽtius ſuggerẽs animũ conſtantie erroneũ effecit. Que cum ex graui languore proxima morti viſitaretur a fratre ſuo. atꝫ ab eo gratiam popoſciſſet. vt ipſe preſbyterum illuꝫ in familiaritatem ſuam reciperet ꝛ que ſibi ab eo proſpere ꝑ ſalute ſuggereret. diligẽter cum effectu audiret. Quibus ille mõitis a ſorore ſuſceptis. ꝛ fidelem pro ſe germane ſollicitudinẽ credẽs. accomodauit aureꝫ preſby

tero. Ad cuius ſuggeſtõz euſebius q apud nichomediã erat principi ẽ familiaris effectus. Vñ venit ad eũ ex tali ſuggeſtiõe citatus. Qui poſtq̃ venit et cũ principe mlta vba reuolueret: omiaq irrita reuocari: ſacri concilij niceni geſta molitur atz arriũ d auxilio reuocari ſuadet. qd ꝛ factũ eſt ſaltẽ ad tẽpus. vt quẽadmodũ de fide ſẽtiret principi exponeret. Tunc ille fidẽ ꝯſcripſit q̃ nõ q̃dẽ ſenſuz veruntñ verã pfeſſionẽ ꝯtinere videret. Miratus q̃dẽ eſt impator ꝛ putauit eãdez quã in ipſius ꝯcilij dudum geſti expoſitõe ſnĩaz hãc cõtineri. Preterea nichomedienſis ipe euſebius malus cũ iam ſe cerneret clementiſſimo principi fore gratũ. pcipue ſub ſpecie ſanctitatis ꝛ eloq̃ntie (licz hoc ſubſeq̃ns eccleſiaſtica nõ ꝯtineat hyſtoria) ſcz q ſe fideliter ſubſtituit p honore ipſius principis dotantis ſctãz chriſti eccleſiã. Eidẽ etiã principi pfatus pſuaſit hereticus: ne a katholico baptizaret. nec deuotiõis cauſa vllatenus baptizari ſe pmitteret donec in flumine lauaretur iordanis in quo xps a Johanne voluit baptizari. qua de cã differebat baptiſmũ Auguſtus. Et ab euſebio prefato imbutus ymmo potius deceptus circa erroneaz peſſimi arrij opinionẽ: veros et katholicos criſtianos credẽs benefacere odire cepit et pſequi: et plures (vt quidam ait) occidi mãdauit. q eius p fide catholica errori ꝯtra dicebant. Propter quez errorem mlti iam ſicut canes reuerſi ad vomitũ ſub eius imperio ydola colebãt ꝛ venerabantur. et de tali pmiſſione ydolatrie rephẽditur ab apl's petro ꝛ paulo i viſione ſeq̃nti. tãq ſi in ppria pſona cõmiſiſſet ydolatriã. Non tñ q ipe ydola coleret poſtq̃ i ſigno ꝛ vtute ſãcte crucis vicerat Maxentium tyrannũ: vt ſupradictũ eſt. Sed parũ durauit in hoc errore auguſtus. ꝛ in pſecutione chriſtianoꝝ quã ceperat facere. Nam circa viceſimũ eius imperij annum a deo lepre morbo pcuſſus ẽ: vt in hyſtoria ſancti Silueſtri habet. q2 habita viſione

beatoꝝ apoſtoloꝝ Petri et pauli qui ei in ſomnis ap‑paruerunt: ad monteꝫ moꝫ milites deſtinauit pro bea‑tiſſimo papa Siluestro: a quo baptizatus eſt ⁊ a lepra mundatus atꝫ in fide orto‑doxa ꝑfecte inſtructus ec‑cleſiam ſanctam dotauit et ampliauit. et inter alias do tes vrbem romanam ſūmo pontifici condonauit. quaꝫ poſt parum relinquens ob chriſti reuerentiā in greciā ꝓperauit. et inueniēs ſupra dictū Euſebium deceptorē ſuum epiſcopatu priuauit: et Athanaſiū doctorem or‑todoxum et ſanctū in con‑ſtantinopolitanā vrbem re‑uocauit et priſtine reſtituit dignitati. Filios vero ſuos tūc baptizari minime fecit. licet cathecumini eſſent in chriſtū credentes. quia illo in tempꝫ qui baptizabatur quaſi religionem intraſſe re putabatur. Et quoniā filij ipſi⁹ Auguſti adhuc iuue‑nes erāt. nō curauerūt tan‑tam religionem baptiſmi re cipere nec pater eos cogere voluit. quia criſtus coacta ſeruicia nō acceptat. Sed non multo poſt exemplo pa tris ſunt baptizati. licꝫ poſt mortem Auguſti ad errores recidiuarunt. quia aliquis ipſoꝝ vt Conſtantius effec‑tus eſt arrianus. vt in vin‑centio continetur. Qui de‑niqꝫ pius Auguſtus cum tres habuiſſet filios ſupra‑dictos. et cum iam ſe priua tum et liberū eſſe ſineqꝫ ſo‑cio imperij et abſqꝫ aduer‑ſarijs. deniqꝫ ⁊ ꝙ fratrib⁹ ꝑ prijs careret in ſucceſſione: ipſe tunc tempꝭ ſcꝫ per de‑cennos annos imperij ſui eoſdem ſuos filios ceſares fecit. Nam Conſtantinum primogenitū ſuū hiſpano‑rum alemanorum ⁊ gallico rum cum adiacētibus pro‑uincijs multis illarū par‑tiū in decennali ſuo primo fecit habere principatum. Secuudū autem ſcꝫ Con ſtantium in ducēnalib⁹ an nis ſuis ceſarem in aſia cō‑ſtituit. Juniorem vero con ſtantem in ſuis tricēnalib⁹. i ytalia ordinauit principē. Itaqꝫ monarchiā adeptus omnem curam exhibuit ad reparationē eccleſie ⁊ fidei chriſtiane ꝑfectū. Et ſicut

ꝯtinet hiſtoria triptita mox
in principio principat⁹ ſui
publica lege ſancciuit om-
nia eſſe irrita ꝛ infirma. que
ꝯ religionē xpi fuerāt cogi-
tata. Illoſqꝫ oms̄ reuocari
mādauit q̄ ob ꝯfeſſionē no
minis xpi fuerant exultati.
ſiue ad metalla fodiēda dā
nati. Itē oēs infames effe-
ctos ab infamia relaxabat.
Milites vero dignitate pri
uatos in ſua ptāte reliquit.
vtrū vellēt vlteri⁹ militare.
vł poti⁹ ſicut erāt xpo ſerui
re. Juſſit etiā tēpla ydolorū
hÿs tradi q̄ xpo ſeruirent.
Ac ſolos chriſtianos mili-
tare decreuit. et gētibus ad
q̄s accederēt pricipari. nec
nō et q̄ in ydolatria ꝑmane
rent capitalē ſubire ſenten-
tiā mandauit. Nota ꝙ hec
q̄ in p̄ſenti. xxiiij. caplo ꝯti-
nent̄ q̄uis non videant̄ ad
iſtā ſctā martirē ꝑtinere di
recte. hec tñ vel poſita ſunt
vt eius patru⁹ Cōſtātinus
magnus appareat ſuo tpe vi
ciſſe tyrannū meritis fidei
chriſtiane. Quis ipe licꝫ ad
temp⁹ fuerit deceptus vt p̄
dictū eſt. voluit tñ fidē xpi
imitari. Inſuꝑ ex meritis
ſanctiſſime virgis katherīe
eius mortē vindicauit tam
alte ꝛ glorioſe de tyrāno tri
umphans maxentio. vt pa
tuit. Paſſa eſt autem beata
Katherina Anno dñi tricē
teſimo. menſe nouembris.
viceſima quinta die. ſexta
feria. hora tertia. ſeruās vi-
delicet diem et horam qua
chriſtus pro mundi redem-
ptione pati dignatus eſt.

Caplm. XXIIII.

de miraculis eiuſdem glo-
rioſe virginis Katherine.

Quaz ve
ro ꝑgo iſta p̄-
clara eximie
extiterit ſan-
ctitatis ꝛ be-
nignitatis poſt ipſi⁹ tranſi-
tū multis miraculoꝝ ꝓdi-
gÿs. ſupne immēſitas boni
tatis dignāter oſtendit. dū
ad ipſi⁹ inuocatōꝫ ꝛ merita
omnipotentis dei virtus.
cecis viſum. ſurdis auditū.
mutis ſermonem. claudis
greſſum. ac paraliticꝭ ſeſſuꝫ
reparauit et motuꝫ. Aridis
inſuꝑ et ꝯctis ruptiſquoqꝫ

ſalutem reddidit. Incluſos
carceribus potēter eripuit.
Naufragantibus portū ſa-
lutis indulſit. Periclitanti
bus in partu: facilitatē pa-
riendi conceſſit. Et ab ob-
ſeſſis corporibus demones
effugauit. Tandez ſangui-
fluos et leproſos ad saluta
rem mundiciā. letaliter vul
neratos ad incolumitatem
perfectā. et quod maius eſt
multos advitam mortuos
reuocauit. Innumera quo
qꝫ per ipſam in diuerſis or-
bis partibus exuberare nō
ceſſant dei beneficia: ſicut ⁊
egoipſe qui ſuperiora deſcri
pſi experientia teſte in me-
ipſo: pluries et multiplici-
ter comprobaui. et non ſo-
lum in meipſo: verūetiaz ſi-
milia in germano meo ſpi-
rituali freq̄ntius cognoui:
que tam ꝑ eo q̄ꝫ pro meipſo
memoriter teneo. ⁊ illa ſal-
tem in generali ad laudem
hui⁹ alme martiris et adiu
tricis noſtre: vera nūc con-
feſſione profiteor. ne tanta
beneficia retinens: ſceleris
arguar tanq̄ꝫ ingratus.

Finit liber fratris
Petri ſupradicti.

Notandū ꝙ hec genero
ſa ꝟgo et alma martir
glorioſaqꝫ chriſti ſpōſa Ka-
therina admirabilis ⁊ lau-
dabilis apparet maxime in
quinqꝫ virtutib⁹ et donis.
Primo in ſapiētia. Scdo
in eloq̄ntia. Tertio in con-
ſtātia. Quarto ī caſtitatis
mūditia. Quinto in digni
tatis ꝓrogatiua. Primo ad
mirabilis apparet in ſapīa:
qm̄ ipſa habuit ſapientiam
intellectualē in cognitōe di
uinoꝝ. qua maxime vſa eſt
ꝯtra oratores. Scdo habu
it naturalē in cognitōe om
niū inferioꝝ: q̄ maxie vſa ē
ī diſputatōe ꝯ̄ imꝑatorem.
Tertio mathematicā in cō-
tēptu terrenoꝝ: qm̄ animū
ſuū ab om̄i naturali abſtra
xit amore: hac maxievſa eſt
circa reginaz: vt patet. De-
niqꝫ et practicā ſapiētiā ha-
buit. Primo qm̄ ſe omniū
morū honeſtate compoſuit
et ornauit. Secundo quo-
niam familiaz ſuā que ſibi
magna et multa fuerat reli
cta: laudabiliter et bene re-
xit. Tertio quoniam impe-
ratorē multifarie ⁊ ſapien-
ter inſtruxit ⁊ direxit. Pa-

buit etiam ſapientiā loycalem triplicē, cum de ea ſcribitur ꝙ per varias cōcluſiones ſylogiſmorum allegorice methaphorice ⁊ miſtice, multa cum ceſare diſſeruerit. Secūdo fuit admirabilis in eloquentia, quā habuit facundiſſimā in predicando, ſicut liqꝫ in ſuis ſermonibus, diſertiſſimam quoqꝫ in ratōne reddenda, ſuauiſſimam in attrahēdo ꝑut claret in porphirio atꝫ regina, efficaciſſimaꝫ in cōuertendo ſicut apparet in rethoribus. Tertio fuit admirabilis in cōſtantia, primo in illatis minis, quoniam eaſdem cōtempſit. Secundo in donis oblatis et magnis ꝓmiſſionibus q̄s ipa deſpexit Tertio in ſupplicijs irrogatis, que oīa glorioſe ſuperauit. Deniqꝫ quarto fuit admirabilis in munditia caſtitatis. Seruauit enim caſtitateꝫ inter ea, inter que caſtitas periclitari ſolet: Quiqꝫ namqꝫ ſunt in quibus caſtitas periclitatur, ſcꝫ affluentia reſoluens, oportunitas inducens, iuuentus laſciuiens, libertas effrenans, pulcritudo alliciens. Inter hec btā katherina caſtitatem ſeruauit illibatam: Habuit em̄ maximā affluentiā rerū vtpote, que tam ſtatim ditiſſimis ſucceſſit pentibꝫ. Habuit oportunitatē, vtpote q̄ ſui dn̄a tota die inter ſuos ꝯuerſabat̄ famulos. Habuit vtiqꝫ etatē iuuenilem atqꝫ ſue volūtatis libertatem, qꝛ ſola ⁊ libera in palatio remanſit. De his q̄tuor dr̄ in legenda, ꝙ btā katherina cum eſſet xviij. annoruꝫ in palatio diuitijs ⁊ pueris pleno ſola remanſit Habuit etiā pulcritudinē vnde dr̄ ꝙ ſpecioſa erat valde, ⁊ incredibili pulcritudine oīm oculis admirabilis videbatur. Fuit inſuꝑ beata katherina q̄nto admirabilis in dignitatis prerogatiua, qm̄ illa priuilegia q̄ in q̄buſdaꝫ alijs ſanctis reperiuntur ſingularia, facta ſunt btē katherine gn̄alia. Primū priuilegiū eius, eſt criſti viſitatio, in quo cōuenit cū btō iohāne euangeliſta, ad cuius tranſitū xp̄us cū diſcipulis ſuis venit, ſic

et ip̄a a xp̄o fuit viſitata in
carcere et ꝯfortata. Scd̄m
eſt celeſtis refectio: quoniā
ī carcere poſita vt fame cru
ciaret̄: quotidie ꝑ colūbā ce
leſti cibo reficiebatur. Et in
hoc ꝯuenit cū maria mag-
dalena. Tertiū eius priuile
giū: eſt petitionū exauditio
Vn̄ dicit̄ ꝙ vox de celo ad
eā facta eſt poſt orōez ſuam
ꝙ ſic fieret ꝓut poſtulaſſet.
Et in hoc ꝯuenit ip̄a cum
beato blaſio ⁊ cū ſctā mar-
gaetha Quartū priuilegiū
eius: eſt celeſtis porte reſera
tio. Nam dum iam decolla
ri deberet vox ad eam facta
eſt dicēs. Ueni dilecta ſpō
ſa mea veni: ecce tibi ianua
celi aperta eſt. Et in hoc cō
uenit cū trib⁊ generib⁊ ho-
minū quibus maxime celū
aperit̄: ſcꝫ viris ꝑfectis: mar
tirib⁊ ⁊ nouiter baptizatis.
Quintū eſt angelorū acceſ-
ſio. Et in hoc ꝯuenit cum
ſancto Martino: ⁊ quibuſ-
dam alijs ſanctis. Vn̄ dicit̄
ꝙ poſt plagas ⁊ vulnera eiꝰ
angeli ſancti eadem ꝑunxe-
runt: ⁊ rotas ꝯfregerunt: et
corpus eius in montem ſy-
nay tulerūt: ⁊ ibidem hono
rifice ſepelierūt. Et hoc at-
teſtat̄ ſue magne ſapientie:
ſue magnificentie: ſue cum
deo amicicie: ſue magne ab
ſtinentie. Et hec oīa innuū
tur ꝑ montē ſynai: ⁊ per ea
que in ea geſta ſunt cum
moyſe. Sextū: eſt lactis ꝓ
ſanguine emanatio: ⁊ ī hoc
conuenit cum beato paulo
apoſtolo. Septimū eſt di-
uine lucis choruſcatio: q̇a
ipſi incluſe in tenebroſo car
cere magna claritas lumīs
reſplenduit. Et in hoc ꝯue-
nit cū btō petro: in cuiꝰ paſ
ſione lux magna emicuit: ⁊
in ipſa luce eiꝰ anima in ce-
lum aſcendit. Octauū pri-
uilegiū: fuit in rotarū con-
fractione: vt patet in legen
da. Et in hoc cōuenit cum
btō Beorio: ad cuius p̄ces
diſſipata fuit moles rotarū
ad ſuū mortem paratarum
Nonū eſt: ꝙ deus eā etiam
pꝰ mortē ſpecialiter hono-
rauit in hoc: ꝙ ſacrū eiꝰ cor
pus ſepulcro angelicis ma
nib⁊ preparato in ſūmitate
mōtis ſynai ꝑ ſctōs āgelos
poſt eiꝰ decollatiōez deferri
⁊ honorifice ſepeliri voluit
Et i hoc aſſimilatur ſancto

Clementi: cui angeli i̅ mari ſepulcrum marmoreũ fabricauerũt: ⁊ ibidẽ honorifice ſanctũ eius corpus ſepelierũt. Decimum ⁊ vltimũ eſt: ꝙ deꝰ etiã poſt mortem: eiꝰ ſacrũ corpus magno ꝓdigio honorauit: quia ex ip̃o ſacrũ reſudat oleum valẽs ad ſalutẽ multorum infirmorũ. Et i̅ hoc ꝯuenit ip̃a cũ btõ Nicolao: d̃ cuiꝰ corꝑe oleum manat: quod cũctos languidos ſanat. ꝛc̃ Deniq̃ hec generoſa regina: ⁊ tam amabilis ſponſa chriſti: dei patris filia: ⁊ ſcti̅ ſpũs amica ⁊ cõlũba: nõ ſolũ a ſponſo ſuo xp̃o digna fuit recipe fructum centeſimũ ſemel: quia virgo: ſed et ſcd̃o q꞉ p̄dicatrix: inſuper ⁊ tertio quoniam ⁊ martir fuit: ſic ergo ꝑ tricentena p̄miorũ gaudia in celis ẽ coronata: ⁊ regia veſte induta que et aureis rotis vndiq̃ eſt contexta in tam ſublimato ſolio glorie eſt exaltata: ꝙ tota celeſtis curia de eius gloria eſt et fit iocũdata: inſuper ⁊ a quinquaginta oratoribus aurea ſceptra in manibus tenentibus eſt circũdata: et ab eis i̅ modũ florũ venuſtiſſimoꝝ miro modo eſt exornata: quoniã id ſtudiũ qd̃ ip̃i pro ſapientia acquirenda ⁊ pro inani gloria impenderũt: hoc btã Katherina ad gratiaꝫ fidei conuertit: ⁊ ad laudem ſui creatoris. Sic etiã de alijs ꝑ eã ꝯuerſis ſanctis: gaudebit ſine fine in celeſti curia. Gloriare ergo o ſinglaris ⁊ o principalis dña: virgo et martir magnifica: ⁊ iam in d̃o tuo gaudioſe letare: quoniam ab ip̃o incipiẽs ſcd̃m ip̃iꝰ reglaꝫ ꝓceſſiſti: ⁊ tandẽ in ip̃a ꝑfecta exiſtẽs: ꝑ ip̃iꝰ teſtimoniũ q̃nte gl̃e ſis i̅ celo cũctis ĩnoteſcit fidelibꝫ. Vñ ⁊ i̅ repromiſſã terrã viuẽtiũ volẽtes attigere: ſecure iã te ſequãt̃ d̃ egipto egrediẽdo. marie fideles tibi deuoti: ſic tu verũ tuũ ſpõſuꝫ xp̃m ſeq̃ndo: ꝑ ip̃m crucis baculũ mari diuiſo: ꝑ deſerta trãſiſti. et velud prudens ṽgo parata: cũ ip̃o ad nupcias eternas introiſti. Accipe igitur o beata mr̃ noſtra q̃ſcũq̃ exules: meritis tuis ac beneficijs: impareſq̃ graciarũ actiões: et cũ ſuſcepe-

ris vota. culpas nr̃as oran do ſic excuſa. vt nos tibi de uotos. ⁊ a malis p̃ſentibꝫ eruas ⁊ ad eterna bona feli citer perducas. Amen.

Per hãc ſequẽ

tem orõem vł alias orões põt btã katherina quotidie venerari.

Alue inclita filia ſyõ. ſctã ꝟgo katherina. o alma ſupne ihrl'm alũpna. īter choreas choruſcas vir‑ ginũ. velut roſa atꝫ liliũ O dies venerãda ⁊ p̃dicanda. q̃ talẽ florẽ in huius mũdi ꝓtulit lucẽ O nimiũ felix tellus grecie. talis gẽme ad‑ ornata pignore taliſcꝫ lu‑ cerne ſplendens fulmine. plaud ⁊ gaude cõpta tali lu mine; qd̄ fulget ſup etbera ceu ſol inter ſidera O decꝰ ſublime poloꝝ corona mar tirũ. lãpas virginũ. facie re nitens formoſa. vt ſtella lu cidiſſima. de thalamo regis ꝓcedens decora. rutilãs vt aurora. letare puella gñoſiſ ſima. pulchritudo em̄ tua. meruit amatorẽ xp̄m ihm̄ verũ ſolẽ. cuius ſplendor ⁊ ſpecioſitas. celi ſupat ful‑ gorẽ. oĩſcꝫ creature decorẽ. Aue ꝟgo digna. aue dulcis ⁊ benigna. obtine nob̄ gau dia q̃ poſſides in gl'ia. Nã vox de celo īſonuit. veni ele cta mea veni. intra in thala muꝫ ſpõſi tui. qd̄ poſtulas impetraſti ꝓ q̇bus oras ſal ui erunt. ℣. Ora ꝑ nob̄ btã ꝟgo ⁊ mar. kat. Vt di. Orõ

Eus ꝑ cuiꝰ amore glo rioſa ꝟgo ⁊ regina. be tiſſima katherĩa. amarã ſu ſtinuit paſſionẽ ⁊ mortẽ. cõ cede ꝓpicius; qm̄s: vt q̇ eiꝰ freq̃ntãt memoriã. a cũctis mał'eos cuſtodias. ⁊ pꝰ hu ius vite erũnas ad ſupue felicitatꝫ gaudia ꝑducas. ꝑ Si ꝟo cuicꝫ hec nimia eſſe videbunt. ⁊ ei nõ vacare ad tã plixã memoriã cõqueſtꝰ fuerit. ille ſaltẽ dicat illum pſalmũ. Laudate do. o. gẽ. cuꝫ Añ. p̃dicta. ſcꝫ Vox de celo īſo. addẽdo. ℣. cũ coll'a vł dicat alias oroes de ip̃a ꝟgĩe katherĩa ſibi ꝯſuetas.

Finit felicit' feria. 3. añ mar tini. Anno dñi. 1499. ex alma metropoli argentina ciuitate egregia ⁊ regia apd̄ Johannitas domus viri‑ dis inſule.

De nomīe sancte katherine.

K Karismal' dei cella ꝟginal' tu puella. digne appellaberis A Amoroſa veneranda. virtuoſa exaltanda iuſte predicaberis T Trinitatis inſignita. diua luce margarita; martir. virgo regia. H Honeſtate gratioſa. caſtitate gl'ioſa. formaq̃ egregia. E Ex amore es electa. ſumma moruz es perfecta. plena ſapiētia. R Regi regū deſponſata piis cunctis multū grata. ꝑdita clementia I Inſignis tu generoſa. atq̃ nimis ſpecioſa. candens velut liliū. N Nobis prēm fac placatum. ſacrū flamen dei natū virginis z filiū. A Ad ſuperna dei dona. ac eterna celi bona. duc nos decus virginum. Amen.

Alia ſequitur

materia de eius legēda. Et debet cantari ſi placuerit ſub melodia pange lingua.

K Katherina

o regia ꝟgo martir diceris. alexandrinalis ciuis. tu regalis crederis. ſponſa criſti pricipalis digne veneraberis A Ab auis z ab auiis alta ſtirpe genitis. regali imperiali. dignitate ꝑditis. rege coſto. ſabinella. orta ab ingenuis. T Tu es filia nouella. cella eloq̄ntie. ſimplex clara colūbella. ſtella excellentie. ornās ſtirpē tu agnella. fiſcella clementie. H Hec puella ſeptēnalis optimi ingenii. oīs artis ſericaliſ gradu magiſterii. fit perfecta curialis. ens z magni animi. E Eſt in aula paternali. docta liberalib9. cū honore ꝟginali. cunctis mundi artib9. arce ſumma magiſtrali. ſublimata celitus. R Repertus non eſt orator. huic cōpabilis. aut oīs doctrine lator. ei coeq̄bilis. victus cedit diſputator. ſtat inſupabilis. I Intenta ſic ſtudioſis. fixuz tenens aīm. occupatū ꝟtuoſis. mūdū ſpernit lubricū. fructuoſe tempus ſuum. expendit ad ſtudiū. N Nuptui tandem abilis. regni a baronibus. pulſaris matre

rogaris: intendas ſponſali
bus. ne regnũ pateat p̃ris.
gladijs hoſtilibus. A Ab
his rogata ſemel bis ter q̃-
terq; pluries. multoꝝ regũ
oblata: tũc magna ꝯgeries
a te indigna putata. ſpreta
ne accipes. R Reſpuenſ-
q; fidem criſti. tu mens tũc
ſcientia. baptiſari noluiſti.
luctans eloquẽtia. matris
verba neglexiſti. tunc expe-
dientia. E Eras tamẽ no
cte vna cum matre tu dor-
miens: admirandã viſionẽ
vtraq; cõſpiciens. nam be-
ata virgo mater. mltos ſan
ctos offerens. G Gracio-
ſum inter om̃es monet vt
eligeres. om̃es a te refutati
ſunt tanq; degeneres, es a
matre icrepata: cur ita de-
ſiperes: I Ihesum xp̃um
ſuũ natum: virgo mater ob
tulit. ſpõſum verũ deſtina-
tum. ip̃m tibi protulit. ſed
hunc prorſus p̃ſentatũ tua
mens nõ reſpuit N Nam
allecta ex inſpecta eius pul
critudine vita moribꝯ. ꝟtu
tibus. forma fortitudie. ſci-
entia ac etate. ſtatꝰ magni-
tudine. A Ad habendum
corde toto, hũc ⁊ nullũ ali-
um. eum cernis celſiorẽ in
natis mortaliũ. matri ſua-
des om̃i voto. eius querat
animũ. G Generoſam cri
ſti mrẽm. tua mater adijt.
natus eius deſpõſetur ſue
nate petijt. xp̃us eam bapti
zari niſi vellet: reſpuit. E
Ergo fide criſtiana imbui
deſiderat. ⁊ a quodam here
mita. plene docta fuerat.
tunc ⁊ fonte ſacro lota. cri-
ſto ſic placuerat. N Nono
ãnulo arrata. amore tũc ar-
ſerat. ⁊ mundanam oẽm ar
tem. plene poſtpoſuerat: ſe
ſe ad ſcripturã ſacram. ani-
mo trãſtulerat. E Egenis
res temporales erogare ce-
perat. ⁊ in regno ſui patris.
vice domnuz liquerat. vr-
bem ad alexandrinã. cũ ma
tre prexerat. R Regni ma
tris pars hec erat. ⁊ quieti
congrua. ſed in breui eſt de
functa eius mater credula
hinc clientũ turbã magnã.
rexit dei famula. O Om
nia honeſta recta. cepit tũc
diſponere. ꝟtuoſis fructuo
ſis feruenter inſiſtere. nec
ſacrarum ſcripturarũ. ſtu-
dium relinquere. S Sz
cum die quadam rite. au-

diſſet ꝑ nu̅ciu̅. q̄ in templo ydoloꝝ grande ſacrificium: per peſſimu̅ ydolatram, fieret maxentium. A Accenſa feruore zeli. ad tyranum abijt. inter brutorum ceſoruz ſtrages illu̅ adijt. abſqȝ aue co̅decenti; vehementer arguit. V Uirgo ait tibi ſalue. congruenter fieret. ſi honeſtas tui ſtatus. perfecte cognoſceret. vt vel ſpreta creatura creatorem coleret. J Jpſe ſolus deus verus cui honor gloria. fide ſpe ꝛ caritate. habitat in anima. dij ſunt au̅t ydoloꝝ. peſſima demonia. R Regem regu̅ inhonorant. ſummam per ſuperbiam. homines ſic induce̅tes dei ad iniuriam. vt deceptos ꝛ abiectos. trahant ad miſeriam: G Generoſam imperator puellam reſpiciens. gratioſa eius verba audiuit impatiens. ꝛ econtra replicauit. m̄lta vt inſipie̅s O Omni dolo hic verſutus. plen⁹ fraudem ſimulat. ad regale̅ ſecum aulam. ire hanc inſinuat. donis magnis munerandam. ſi deos no̅ reſpuat M Manet autez virgo ſacra arta ſub cuſtodia. doc̄ec ab extremis terre viri magna copia: ydoloru̅ defenſores gra̅di zelotipia. A Aduenirent ſapientes famoſi ſcientia. gloriantes vt pompoſi omni eloquentia. vniuerſoſqȝ ſpernentes. ſtulta extolle̅tia. R Reducta eſt ad conflictum. docta criſti famula. confitetur verum deum. criſtum voce ſedula obmuteſcunt quinquaginta; fiu̅t corda tremula. T Tandem credunt et affirmant criſtum dei filiuz, deos falſos deteſtantur, nec timent ſuppliciu̅. indignat ꝛ minatur his hoſtis ince̅dium. J Jgnis ergo copioſus ꝑparatur ocius: in quem draco furioſus. hos mittit velocius. ſic cremati coronati regnant g̅lioſius. R Repromittit poſt hec ceſar. virgini magnalia. poſt reginam vt ſit ipſa. ſecunda non alia totum regnuz gubernare. hec ꝛ multa talia. S Spo̅ſa xp̄i vniuerſa. contempſit vt vacua. nec curauit de honore: nec de vana ſtatua. ſed deriſit ꝑmittente̅. atqȝ verba fatua.

P Porro ſpretus impator
cepit in hanc furere. ac mi/
niſtris ſtatim iubet veſtibꝰ
exuere. lacerare corpus eiꝰ
ſcorpionum verbere. O
Omīa tormenta minans.
clauſit in ergaſculo. ter qua
ternis hāc diebus. abſqꝫ ci
bo poculo. cruciandam ma
cerandā. abit ipſe clanculo
N Non remāſit locus iſte.
abſqꝫ claro lumine. neqꝫ ca
rens angeloꝝ dulci conſo/
lamine. ſed refecta celi cibo
eſt ꝛ medicamie. S Sꝫ
ꝛ a regina viſa ē. ꝛ a porphi
rio. quibus multa de futu/
ro. predixit martirio. quos
inſtructos criſti fide. dimi/
ſit cum gaudio. A Ab ex
tremis regionis. ceſar tunc
reuertitur. ac ꝓ tribunali ſe
dens. virgo nunc adducit᷑.
pulchriorem ipam cernēs.
valde hinc ꝯcutit᷑. C Cri
ſti teſtem tunc inquirit. q̄d
deliberauerit. vnum certe e
duobus. dicat quod eleger/
rit. thura ſi non obtulerit
ſciat ꝙ perierit R Reſpon
dens tyranno virgo. voce
ait libera. neqꝫ verba blan/
da curo. nec tormenta aſpe
ra. mori nunc amore criſti.

res eſt mihi proſpera. I
Ipē leo frendens ore extra
ſe tunc rapitur. atqꝫ horrē/
da rotaꝝ machina cōſtrui/
tur. vt per eam diſcerpatur
chriſti martir ducitur. S
Statim autem ſic addu/
cta. erectis luminibus deū
orat deſtruatur. ſupnis ful
minibus. nullā tamen leſi/
onem agat in hominibus.
T Tunc virtute vehemen
ti. machina diſſoluitur. et
confracta ſuper gentes im
petu diſpergitur. turba qua
driges millena hominū oc
ciditnr. I Iſta videns im
peratrix. ꝓſilit in medium.
reprobando ſui viri impiū
iudicium. cernens hanc fi/
delem factam. damnat ad
ſupplicium. G Gladio per
cuſſa ergo. migrauit ad do
minū. tumulata cū honore
fuit per porphiriū. de quo
facto diffamatus ſe dat ad
martiriū L Letus hic ele
ctus miles. prudens diues
ſtrēnuus. inter milites du
centos. primus ꝛ precipuꝰ.
coram rege ꝓfitetur. ꝙ ſit
criſti famulꝰ O Omnes
tunc ꝯmilitones. ad fidem
cōuerterat. q̄bus ꝛ eterna

regna ꝯſeq̄ promiſerat. hos hinc om̄es ceſar ſimul gladiari iuſſerat. R Rurſus infernalis leo virginē interrogat. hec ꝯſtanter antedictam vocē veram iterat. in eam tūc mortis legem imperator fulminat. J Iſta ſic damnata morti extra vrbem ducitur: turba magna mulierꝝ ei tūc ꝯpatitur: hec earꝫ vanos fletus prohibere nititur. O Orandi tunc petit dari ꝟgo ſibi ſpaciuꝫ: oculiſqꝫ eleuatis orat patrē luminū. grās deuote agēs: clamat ſic ad dominū. S Salus honor glā ſit tibi o altiſſime: ꝙ me ad agonis finem ducis dignātiſſime: corpus tibi ſpm̄qꝫ reddo fidentiſſime. A Ad coreas ꝟginales da vt iā ꝑueniam mala roſas triūphales tibi xp̄e colligaꝫ: aſpectus tuos ſolares nūc ꝛ ſemꝑ videam O Oro deus corde toto ꝓ me diligētibꝰ. paſſionem pleno voto meā recolētibꝰ: atꝫ ſpū deuoto mihi ꝯgaudētibꝰ. R Rogo xp̄e ieſu bone ꝓ tua clementia. q̄ſq̄s ſuo ī agone ſua indigentia: mea orat paſſione detur indulgentia. A A fame infirmitate. ab om̄i moleſtia. a clade neceſſitate. ab omni anguſtia liber ſit. ꝛ ſanctitate aſcēdat celeſtia. D Dū hec verba chriſti martir pia mente dixerat. de ſublimi nube celi vox ad eā venerat veni nūc electa mea te celū deſiderat. O Om̄es ſcti ſponſa mea choruſqꝫ virgineus te expectāt in chorea cantantes ſerenius. rubra ſtola ac niuea ornēt te amenius. M Mentibus illi cernuis q̄ te inuocauerint: paſſionē quoqꝫ tuā hi qui celebrauerint ſciant ꝙ optata vota per te reportauerit. J In hac voce conſolata: virgo martir plurimū. collum lacteum ſub ſpata: tendens orat dominum. ſic regina decollata conſummat martirium. N Nam ſtatim de gleba ſacra lac fluxit pro ſanguine: ſicca terra ſic rigata fit fecunda germine. fructum ferens non arata: mlta plenitudine. V Virtus adeſt ſupernalis magna multitudine. caput maſſa virginalis transfertur cū lumine: pape montis celi

calis ſepelit culmine. M
Monumentum nam virgi
neum: angeloꝝ ope factum
extat marmoreū: et de ſanc-
to corpore morbi ſanat acu-
leum: fluens ſacrum oleū.
P Porro ſacro hoc vngen
to fiunt laudabilia: mēbra
hoc medicamēto ſanantur
debilia: fidei ex fundamen-
to fiūt mirabilia. R Rur-
ſus paſſa eſt beata anno tri
centeſimo: ſexta chriſtum
ymitata menſeqꝫ nouēbrio
cum quo regnat eleuata in
ſublimi ſolio. O Om-
nem artem doctrinalē vir-
go iſta obtinet: vitā ſapien-
tialem hec in ſummo con-
tinet: gloriamqꝫ celicalem
nunc in celo poſſidet. N
Nam hec virgo gratioſa:
multa priuilegia in ſe tenet
ſpecioſa: ſanctis ſingularia
ipſi tamen glorioſa ſunt et
generalia. O O beata
katherina dei patris natu-
la: o amabilis regina nati
dei ſpōſula: o colūba aman
tina ſpiritus tu cellula.
B Bene chriſtus te dota
uit qui fructu centeſimo:
te bis terqꝫ exaltauit trono
preclariſſimo: coronatā ſub
limauit ſtatu beatiſſimo.
I In hoc facto finem tra-
cto virgo amantiſſima: dei
ad laudem peracto peto te
ſanctiſſima: vaſe luteo con
fracto duc me ad letiſſima.
S Sit beate trinitati de
cus ſalus gloria: ſimple ſit
et vnitati: honor ympnus
latria. ſit eterne deitati: a-
mor laus in patria. Amen.

De ſctā helena
quedam laude plena.

H Hec regina ter beata:
britānorum regis nata fuit
olim vnica. E Eſt in bel-
lo interfectus: dum in eum
eſt directus: romanus exer

citus. L Luctu magno lamentatus: pater tuus per amatus: orphanam te deſeſerit. E Eras nimis ſpeſcioſa vniuerſis gratioſa: nubilis virguncula. N Ne ſane cognoſcereris nec plaſne corrūpereris: rapit te pediſſequa. A Abiectis es officinis addicta portādis fimis: amictaqꝫ vilibꝫ. R Rex auguſtus conſtātinus is qui appellatur primꝰ tibi iungi voluit. E Eiꝰ vxor coſti mater: qui et Katheriſne pater: mortis legeꝫ tuleſrat. S Signit ex te Conſſtantinū: magnum dictum (fide primuꝫ) iure matrimonij. I Iudeiſmo primuꝫ data: poſt ī chriſto baptizata auguſta ſanctiſſima. N Nouo dono tibi datur. inuenta crux deportatur: inſfers banc iheruſalem. A A te tota honorata: eſt alemānia ditata: ſanctorum reliquijs. C Columpna in eccleſia: q̄ ſeptuaginta duo fundas monaſteria. Uitam ducens virtuoſam: ſponſe chriſti fructuoſam. in pace dormieras. Urbs beata treuerina: caput tuum cum Mathia: tenet quem: aduexeras. O amena philomeſna. o amabilis Helena: vota noſtra ſuſcipe. Matrona cruciferorum: patrona ſis nunc illorum: pium apud dominum. Atqꝫ tecum congaudere: fac nos deum tūc videre ſemper et in ſeculum Amen.

Ergo aua nouercalis: Katherine predicaris: virginis et martyris.

Quis me prohibebit o Helena: affirmare qꝫ de parentela tua nata ſit beata virgo martir Urſula: britānica regina.

Multiplicetur in Alemannia nomen iſtud amabile: et laudabile ī femineo ſexu: oro ſupplex omnē hominem.

Sequit᷑ de noua fraternitate huius alme virginis.

Uia igitur hec tam generoſa regina: tamq̄ btã ac glorioſa ꝟgo et martir Katherina ab om̄ipotēti deo tã excellenter dotata ⁊ exaltata exiſtit: tot deniq̄ bonis et donis ꝟtutibꝫ gratijs et dignitatibꝫ. ꝓrogatiuis: excellētijs: priuilegijs: necnõ meritis ⁊ gaudijs in celis nũc glorificata videt᷑. vt ⁊ inter ceteras virgines principatũ habere credatur ꝓut ex legenda p̄ſenti clare habetur. Jdcirco venerabilis dñs cõmendator cũ ſuo ꝯuētu ordinis ſctĩ Johannis domus hoſpitalis iheruſalani et ipi⁹ domus viridis inſule Argētinēſis ciuitatis ex ſpeciali dilectõe atq̄ deuotõe quã habēt ad tam amabilē ⁊ honorabilē regiã ꝟginē cũ ingenti deſiderio: deuotiſq̄ mentibꝫ nouam quandam bonam ac vtilē inſtituerũt fraternitatē de ipſa beatiſſima patrona noſtra sctã Katherina ad laudem om̄ipotentis dei et ad eiuſdē virginis honorem ⁊ venerationē. atq̄ ad multorũ fideliũ vtilitatē eternãq̄ ſalutem. Cupientes igitur ſupradicti dñs Cõmendator ⁊ ſui cõuētuales nõ ſibi ipis tantũmodo lucere aut ꝓdeſſe (i caritate ⁊ fraterna dilectõe q̄ etiã aliena bona facit eſſe ſua. ꝓpria quoq̄ ac ſingularia facit cõmunia) ſtatuerũt theſaurũ h⁹ frñitatis cõicare oībꝫ ⁊ ſinglis dilectoribꝫ ſctē katherīe virginis cuiuſcũq̄ ſexus: ſtat⁹ ordinis ſint aut etatis. qui ſaltē debitũ ſeruitiũ quotidie ipi glorioſe ꝟgini ⁊ martiri: vna cum ipſis exſolue revoluerint. de quo obſeq̄o dicetur infra ſuo loco. Eſt autē p̄dictorũ fratrũ hec ſalutaris intentio: rationabilis quoq̄ inſtitutio ꝙ quicũq̄ fidelis legendam hãc legerit vel legi audierit: aut alias ſcripto verbo vel ſigno. aut etiam quacunq̄ occaſione ad noticiã huius tam fructuoſe fraternitatis deuenerit. volueritq̄ cũ p̄fatis fratribꝫ participare ĩ tam copioſo theſauro. Jlle iam de facto receptus eſt

ꝛ acceptus per ſuā bonā et integrā voluntatē cū intentione tamē tali. ꝙ velit debitum patrone nr̄e reddere obſequiū. Et tūc opus nō erit vt in pſona ꝓpria recipiatur. ꝛ ꝓprio noīe cum ſuis muneribus inſcribat ꝛ ad conuentū predictū cū onere mittatur. ꝛ hoc mltis de cauſis ordinatū eſt. que hic quoqꝫ ꝓpter breuitatez pter mittunt. Jam em̄ hō ipe ꝛ ſua munera approbant ac ſi pſentialiter adeſſet coraz ſupradictis fr̄ibus ꝛ inſcriberet. ſic ꝛ ratificabit ſua receptio per ſtatutū ab eis ſanccitū. qđ ꝛ durare debet tali in robore. vſqꝫ in finem ſeculi. Fūdatur em̄ hec fraternitas in quodā articulo ſimboli. qui dr̄ coīo ſctōꝝ. iuxta vnū intellectū. Non ergo quicqꝫ tēpalis boni p hanc fraternitatē qrentes p fati inſtitutores. ſed mltos in caritate que deus eſt locupletare geſtientes placuit eis omi credenti ꝛ reginā ſcꝫ katherinā diligenti. theſaurum hunc coīcare. Eſt adhuc hec lex ꝛ regula huius alme fraternitatis. vt oīs frater ꝛ ſoror cuiuſcūqꝫ ꝯditionis ſit aut ſtatus. ſi fuerit ſecularis aut vulgaris et ſine lr̄is. dicat quotidie vnuꝫ Pr̄ noſter ꝛ Aue maria. ad gloriam dei. ꝛ ad honorē virginis katherine Si ꝟo fuerit clericus aut litteratus. dicat pcedentez antiphonā cum ꝟſiculo. et collecta. que ponunt in fine legende vl' aliam de ipa ſancta katheria. Aut ſi placet dicat tm̄ illum pſalmū. Laudate dn̄m om̄es gentes. ꝛc. cum antiphona ſuperius poſita. ſcꝫ vox de celo inſo. addēdo ſequentem collectā ibidem poſitā. Si autē ſacerdos fuerit. legat ānuatim tres miſſas de ipſa patrona. Sit quoqꝫ omnis ꝯfrater ꝛ cōſoror hui⁹ fraternitatis humiliter rogatus vt non immemor ſit in ſuis bonis opibus pdictorū fratrū primitiuoꝝ et oīm alioꝝ ꝯfratrū nr̄orum ꝛ conſoroꝝ. Nunc tandem eſt ſciendum ꝙ oēs fratres et ſorores huius caritatiue ꝛ diue fraternitatis. ſunt ꝛ erunt ꝑticipes ꝑ ſe ꝛ ſuis amicis viuis et defunctis.

primo quindecim milium miſſarū. centūmiliū corporaliū elemoſinarū. ac totidem ſpiritualiū. Inſuper quinquaginta miliū pſalteriorꝫ. ducentorūꝗ miliū ſeptem pſalmorꝫ cū letanijs. lxxx. miliū vigiliarꝫ. ix. lcōnum. xxv. miliū curſuū. variarū materiarū. mille milium orōnum dn̄icarum ꝛ ſalutationū angelicarꝫ. lxxiij miliū obedientiarū ꝛ abſtinentiarꝫ a rebus amenis. ꝛ placidis obiectis q̇nꝗ ſenſuū. Deniꝗ. xl. miliū orōnum diuerſarꝫ. p̄ſertim de paſſione dn̄ica. de domina noſtra. ꝛ de alijs ſanctis. lx miliū roſariorꝫ. ꝛ tandē innumerabiliū bonorꝫ operꝫ priuatorꝫ que non cōuenit hic ad lucem ꝓferri. Ultio vero etiā participes erunt oīm bonorꝫ operū. tam corporaliū ꝗ̄ ſpiritualiuꝫ que facta ſunt ꝛ fienda in hoſpitalitate ꝛ largitate ꝛc. in domo Johānitarū viridis inſule. ab initio inſtitutōnis ꝛ obſeruantie eiuſdem loci. vſꝗ nunc ꝛ in futurū et vſꝗ in finem mūdi amen. Poſſunt eedem pſone huius fraternitatis ſuas orōnes in honorem ꝟginis katherine factas. varijs ꝛ deuotis modis ei offerre ꝛ ordinare. Aut ſcꝫ ꝓ lapidibꝰ p̄cioſis in ipius corōa aut torq̄ vel armillis locādis. aut ꝓ aureo annulo fabricando. vel etiam ꝓ cingulo margaritis ornando; aut ꝓ aureis rotis in eius regali veſte texendis. ꝛ ſic de alijs multis ꝛ varijs modis meditando. Beneualeant igit̄ vniuerſi frēs ꝛ ſorores huius ſocietatis; ꝛ ꝯcedat nobis dn̄s nr̄ ihūs xp̄s virginum ſponſus ſic pertranſire bona tempalia, vt non amittamus eterna Amen.

Sequitur alia

orō de ſancta katherina

Gaude ꝟgo katherina quā refecit lux diuina ter q̄ternis noctibꝰ. Gaude ꝙ tua doctrina ph̄os a ruina traxiſti erroribus. Gaude q̇a meruiſti cōfortari voce xp̄i ꝑ p̄ces diuinitus. Gaude qꝛ cōuertiſti ſpōſam regis. ꝛ vidiſti rotas fractas celitus Gaude ſerto coronata. ꝛ in ſina venerata olei ſtil

lamine. Eſto nobis aduo-
cata. apud deum ꝟgo grata
in nr̄o certamine Amen.
An̄. Gaude mān̄a ꝟginale
mān̄a nouū ꝛ regale quod
nulli ſapit hoīm niſi pala-
to virginum. ꝟſus. Ora ꝑ
no. btā ꝟgo kathe. Oratio.
O mp̄s ſempr̄ne ds̄ ineffa
bilem miſcdiam tuā ſuppli
citer dep̄camur. vt ſicut li-
quoꝛ q̄ de membꝛis btē vir
ginis ꝛ mr̄is tue katherine
iugiter manās. languidoꝝ
coꝛpa ſanat. ſic eiꝰ oro ſctā
cūctas a nobis iniqtates ꝛ
infirmitates expellat. ꝛ oīa
mala a nobis clementer a-
uertat. ꝛ ad regnū celoꝝ fe
liciter pducat. Per criſtum
dominū noſtrum Amen.

Oratio bona

de ſcā barbara vl̄ alia ꝟgie.
Aue ꝟgo. ſ. barbara beata
martir quoqꝫ deo grata af-
flictoꝝ aduocata. tu adiu-
trix ſis rogata. vt defectus
et pctā. nr̄a p te ſint ablata
ſpōſa xp̄i es vocata. audi q̄
ſo mea vota. ꝓpter tuā paſſi
onem. tutū meū fac agonē
Salue candēs margarita.
in cubili regis ſita. q̄ in au
la nuptiali ꝛ ꝯuentu virgi
nali. locū tenes pparatum:
ſpōſum nobis fac placatū.
Aue gēma claritatis adin-
ſtar carbūculi. aue roſa pa-
radiſi. moꝛe fragrans balſa
mi. ſ. barbara ꝟgo nobil'.
martirqꝫ diues meritis. te
oꝛātes ꝓtege a piculis. ac ce
loꝝ iūge gaudijs. ꝟſus. O
ra ꝑ nobis. ꝛc. Oratio.
Interceſſio qm̄s dn̄e ds̄ nr̄
btē. ſ. barbare ꝟgis ꝛ mar
tiris tue ab oī nos aduerſi
tate ꝓtegat. vt eius p inter
uentum ꝛ copioſa merita.
glïoſum coꝛpis ꝛ ſanguinis
dn̄i nr̄i ihū xp̄i ſacramētū
an̄ vite nr̄e terminū. cū ꝟa
fide ſpe ꝛ caritate: ac cum
pura cōfeſſione atqꝫ plena
ſatiſfactione percipere me-
reamur. Per eūd xp̄m do.

Peracta eſt hiſtoꝛia noua. magna cum diligentia
ꝛ fideli ſtudio reuiſa Impreſſa per Magiſtrū Jo
hānem Gruninger Ciuē argentineñ. Dn̄ice na
tiuitatis Anno Milleſimo q̄ngenteſimo. octauo
Deniqꝫ ydus Aprilis. Finit feliciter.

Dar K.V.
22.II.1927

Bibl. Jag.

Sancta Catrina Philozophantiu Patrona Sub sacro vexillo S. katherinæ

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

Legenda
s.
Catherina

Strassburg
1500